

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav českých dějin

Bakalářská práce

Jakub Hlídek

Dějiny píseckého muzea

History of the Museum in Písek

Písek 2019

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Michal Stehlík, Ph.D

Za cenné rady děkuji vedoucímu práce doc. PhDr. Michalu Stehlíkovi, PhD. Dále děkuji pracovníkům a pracovnicím Státního okresního archivu Písek a Prácheňského muzea v Písku, především paní Mgr. Věře Matoušové.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Písku, dne 4. srpna 2019

.....

Jakub Hlídaek

Klíčová slova

Písek, muzeum, Prácheňské muzeum v Písku, August Sedláček, expozice, sbírkový fond, historie muzea

Key words

Písek, museum, Museum of Prácheň in Písek, August Sedláček, expositions, collections, history of the museum

Abstrakt

Cílem této práce je představit historii píseckého muzea od jeho založení v roce 1884 až do současnosti. Práce se snaží chronologicky zmapovat všechny významné události v dějinách této instituce. Hlavními tématy jsou správa a řízení muzea, dále pak jeho sbírkotvorná, prezentační a vědecká činnost. Představeni jsou ředitelé píseckého muzea a jeho pobočky. Zdrojem informací byly autorovi především archivní materiály a výroční zprávy muzea.

Abstract

The aim of this thesis is to introduce the history of the museum in Písek, from its establishment in 1884 to present. Thesis tries to chronologically cover all important events in the history of this institution. The main topics are management of the museum, further the making of the collections, exposure and scientific activity of the museum. Introduced are directors of the museum in Písek and their branches. The main sources of the informations were archive materials and annual reports of the museum.

OBSAH

1. Úvod.....	8
2. Písecké muzeum do roku 1926.....	11
2.1 Město Písek.....	11
2.2 Výzvy k založení muzea.....	13
2.3 Založení muzea.....	15
2.4 Sbírkotvorná činnost a uložení sbírek.....	17
2.5 Prezentační činnost.....	20
2.6 Správa muzea a činnost kuratoria od jeho založení do roku 1926.....	23
3. Písecké muzeum v letech 1926-1947.....	26
3.1 Reorganizace muzea v roce 1926.....	26
3.2 Sbírkotvorná činnost a uložení sbírek.....	28
3.3 Prezentační činnost.....	32
3.4 Vědecká činnost.....	35
3.5 Pobočky muzea.....	37
3.5.1 Museum Dr. Adolfa Heyduka.....	37
3.5.2 Pokusy o zřízení památníku odboje a zemědělského muzea.....	39
3.6 Správa muzea a činnost kuratoria v letech 1927-1947.....	41
4. Písecké muzeum v letech 1948-1984.....	45
4.1 Změny ve vedení muzea a umístění sbírek v letech 1948-1951.....	45
4.2 Sbírkotvorná činnost a uložení sbírek.....	48
4.3 Prezentační činnost.....	51
4.4 Vědecká činnost.....	55
4.5 Pobočky muzea.....	57
4.6 Správa muzea v letech 1952-1984.....	60
5. Písecké muzeum od roku 1984 do současnosti.....	63
5.1 Rekonstrukce muzejních prostor a jeho znovuotevření v roce 1993.....	63
5.2 Sbírkotvorná činnost.....	65
5.3 Prezentační činnost.....	67
5.4 Vědecká činnost.....	70
5.5 Pobočky muzea.....	72
5.5.1 Stávající pobočky píseckého muzea.....	72
5.5.2 Bývalé pobočky píseckého muzea.....	74
5.6 Správa muzea od roku 1993 do současnosti.....	76

6. Závěr.....	78
Seznam použitých zdrojů.....	81

1. Úvod

V roce 2019 oslavuje Prácheňské muzeum v Písku již 135. výročí založení. Za tuto dobu vystřídal osm názvů a čtrnáct ředitelů. Z původního malého muzea, které nemělo ani vlastní prostory, je dnes instituce, která se pyšní zvláštní cenou z evropské soutěže muzeí „European Museum of the Year Award“, kterou v roce 1996 tehdejšímu řediteli píseckého muzea Václavu Bartošovi předala její Výsost královna Fabiola Belgická v Barceloně.

Cílem této bakalářské práce je nastínit dějiny píseckého muzea od jeho založení až po současnost. Muzeum, které stojí na Velkém náměstí v Písku, je samozřejmě s městem nerozlučně spjaté. Je tedy žádoucí nepředstavovat jeho minulost pouze jako soubor milníků v historii jedné instituce, ale popsat vývoj muzea i v souvislosti s některými důležitými událostmi v dějinách města nebo státu. Pro přehlednost práce byl zvolen chronologický postup, ačkoli v některých případech se určitým skokům vyhnout nedá. Popsán bude vývoj sbírkotvorné, prezentační a vědecké činnosti muzea. Představena bude historie poboček píseckého muzea, jako jsou například Památník města Protivína nebo Heydukův památník. Zmíněny budou i pobočky, které již pod správu muzea nespádají.

Práce je členěna do čtyř kapitol, které jsou vymezeny časovými intervaly. Za hraniční roky byla vybrána data, která jsou důležitá z hlediska historie muzea, nikoli historie města nebo státu. První kapitola je ohraničena roky 1884, kdy bylo muzeum založeno a 1926, ve kterém bylo reorganizováno. V rámci této kapitoly je stručně popsána i historie města se zvláštním přihlédnutím k druhé polovině devatenáctého století. Druhá kapitola je vymezena lety 1926 a 1947. Rok 1947 nebyl pro písecké muzeum rokem zlomovým. Zvolen byl z toho důvodu, že je posledním rokem před únorovým pučem roku 1948 a nástupem diktatury KSČ. Třetí kapitola popisuje historii muzea do roku 1984. Mohlo by se zdát, že logičtějším vymezením by byl rok 1989, který byl samozřejmě i pro písecké muzeum rokem zásadním. V září 1984 však bylo muzeum uzavřeno a započala jeho generální rekonstrukce. První návštěvníci měli příležitost si muzeum prohlédnout až po devíti letech, tedy roku 1993. Samotná rekonstrukce pak byla ukončena kolaudací až o tři roky později, 26. března 1996. Tímto obdobím se zabývá čtvrtá kapitola, jenž popisuje nejnovější historii muzea až do současnosti.

Využity byly čtyři druhy zdrojů. Monografie, která by popisovala dějiny píseckého muzea, dosud sepsána nebyla. Zde by tedy tato práce mohla být přínosnou. Na druhou stranu v rámci muzejních ročenek vyšlo několik studií ke kulatým výročím muzea, které se tohoto

tématu zhostily. Obsáhlejší jsou ty k padesátému¹, osmdesátému², stému³ a především stodvacátému⁴ výročí muzea. Muzejní ročenky, nebo také zprávy o činnosti muzea, jsou hlavním pramenem, který lze pro poznání dějin píseckého muzea využít. Vydávat je začal tehdejší správce muzea prof. Josef Kaiser v roce 1928. Nepřetržitě pak vycházely do roku 1940. Jejich vydávání bylo obnoveno až v roce 1959 a trvalo do roku 1965. Poté vyšly ročenky k letům 1968, 1969, 1970 a od roku 1974 vydává písecké muzeum výroční zprávy pravidelně každým rokem až do současnosti.⁵

Z archivních pramenů, které osvětlují historii muzea, je zásadní obsáhlý fond 110 *Prácheňské muzeum v Písku*, který je situován ve Státním okresním archivu Písek (SOkA Písek). Z téhož archivu jsou dále užitečné fondy číslo 3, *Okresní úřad Písek I.*, a číslo 160, *Archiv města Písek*. Pro studium dějin píseckého muzea lze využít i fond č. 1830, *Sbírka dokumentace PhDr. Marie Sedlákové⁶ k písecké a prácheňské historii*, taktéž ze SOkA Písek.

Při snaze o zmapování historie muzea v Písku narazí badatel na nedostatek pramenů k nejranějším dějinám muzea do jeho reorganizace v roce 1926, neboť do této doby nebylo muzeum příliš aktivní, především co se publikační činnosti týče. Hlavně pro toto období je proto vhodné využít dobový tisk, kterým byl v první řadě *Otavan*, vycházející od roku 1863. K němu se později přidaly *Písecké listy*, které začaly vycházet v roce 1895 jako mladočeská protiváha vůči *Otavanu*, který stranil spíše staročechům.

Jak už bylo řečeno, monografie, která by pojednávala přímo o historii píseckého muzea, zatím chybí. Naopak literatura k dějinám města je poměrně bohatá. Nejzásadnější prací jsou trojdílné *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou* Augusta Sedláčka z let 1911 až 1913. Z modernější historické literatury vyčnívají *Písecké 2. tisíciletí* a *Písecké XX. století* od Jiřího Práška. Pro studium dějin píseckého muzea lze ovšem využít celou řadu dalších titulů, především dobových turistických průvodců.

¹ LIPŠ, František. *50 let městského musea v Písku*. In: *VIII. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1934*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na r. 1935, 1935, s. 8-12.

² *80 let muzea v Písku*. Písek: Okresní vlastivědné muzeum v Písku, 1964. 23 s.

³ *100 let muzea v Písku (1884-1984). Zprávy o činnosti muzea za rok 1983*. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1984, 74 s.

⁴ PRÁŠEK, Jiří. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*. In: *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2004*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2005, s. 41-73.

⁵ FRÖHLICH, Jiří. *Zprávy o činnosti píseckého muzea (1927-2000)*. In: *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2000*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2001, s. 77.

⁶ V letech 1963 až 1966 byla PhDr. Marie Sedláková ředitelkou píseckého muzea.

Při studiu dějin píseckého muzea má tedy badatel na výběr z několika druhů zdrojů, z nichž nejdůležitější jsou muzejní ročenky a archivní fond *Prácheňské muzeum v Písku*. Informačně jsou tyto zdroje velice bohaté. Je tedy nutné selektovat z nich důležitá sdělení od informací podružných a nevýznamných tak, aby pohled na dějiny muzea, který práce předkládá, byl, pokud možno, komplexní a podrobný, ale nezabíhal do přílišných detailů. V práci jsou často předkládána přesná čísla například u návštěvnosti nebo rozpočtů muzea. Uváděna jsou spíše pro ilustraci nebo jako průměrný příklad.

2. Písecké muzeum do roku 1926

2. 1. Město Písek

Na začátek této práce je nutné stručně připomenout historii města, v němž se muzeum nachází. Písek je v současnosti s přibližně třiceti tisíci obyvateli třetím největším městem Jihočeského kraje. Leží na řece Otavě 378 metrů nad mořem.

První písemná zmínka o městě pochází z listiny krále Václava I. z roku 1243. Stavební rozmach zažil Písek až za Václavova syna, Přemysla Otakara II., který v Písku mnohokrát pobýval. Za jeho vlády byl budován kamenný most přes řeku Otavu, kostel Narození Panny Marie a královský hrad, v jehož západním křídle dnes muzeum sídlí. Hrad, který měl původně čtyři palácová křídla a tři věže, byl úzce propojen s městem, neboť vstup do hradu byl možný pouze z něj. Do dnešní doby se z hradu zachovalo stavebními úpravami prakticky nedotčené západní křídlo. Jižní křídlo hradu bylo za třicetileté války přestavěno pro účely pivovaru, protější křídlo pak ve druhé polovině 18. století na kasárna, v nichž sídlil 11. pěší pluk rakouské armády. V devatenáctém století byla zbourána východní část hradu s věží. 11. prosince 1862 učinilo přítrž dalšímu ničení pražské c.k. místodržitelství, které vydalo zákaz dalších úprav a boření hradu.⁷

Pro naše potřeby přeskočíme při stručném líčení města rovnou do 19. století, v němž bylo muzeum, roku 1884, založeno. Písek se v této době měnil v moderní město. Mizí nejen části hradu, ale i všechny hradební brány⁸ a zbytky opevnění.

Písek byl městem krajským, neboť byl hlavním sídlem Prácheňského kraje. Ten byl sice roku 1850 zrušen a město bylo včleněno do Plzeňského kraje, ale už o pět let později se Písek stal znovu krajským městem, tentokrát kraje Píseckého. Ve městě tedy opět sídlil hejtman, ale jen do roku 1862, kdy Písek definitivně krajským městem být přestal.⁹ Reorganizace orgánů pověřených vedením města proběhla roku 1850, kdy byl ustanoven obecný výbor, jehož výkonnou moc zastupoval volený purkmistr¹⁰ a čtyři radní.

Obyvatelstvo bylo v naprosté většině české, vzdělávání však dlouho probíhalo v německém jazyce, který se užíval i v úředním styku. Čeští vlastenci se rekrutovali především z řad středoškolských profesorů. Ve městě fungovalo od roku 1788 gymnázium, k němuž se

⁷ DURDÍK, Tomáš. *Královský hrad v Písku*. Písek: Prácheňské muzeum, 1993, s. 40.

⁸ Putimská brána byla zbourána roku 1834, Pražská brána roku 1851 a Budějovická brána v roce 1861.

⁹ PRÁŠEK, Jiří. *Písecké 2. tisíciletí*. Písek: J & M, 2000, s. 160.

¹⁰ Prvním zvoleným purkmistrem byl 7. srpna 1850 Ignác Otto.

přidaly v roce 1860 vyšší dívčí škola a vyšší česká reálná škola. Dále byla roku 1870 založena rolnická škola a o 15 let později lesnická škola. Byl tak položen základ pro „české Athény“, jak je někdy Písku pro počet škol, které v něm sídlí, dosti nadneseně přezdíváno. Za zmínku jistě ještě stojí, že roku 1841 vzniká v Písku veřejná knihovna. První knihkupectví ve městě otevřel roku 1832 knihtiskař Václav Vetterle.¹¹

Vedle školství byla i žurnalistika nositelem „boje za počestění Písku“. Roku 1848 vyšla ve městě čtyři čísla časopisu *Prácheňský týdeník*, který byl v té době jediným periodikem vycházejícím na českém venkově. Od roku 1858 vycházel časopis *Poutník od Otavy*, který však musel svou činnost roku 1862 z politických důvodů ukončit. V úvodu již byl zmíněn časopis *Otavan*, vycházející od roku 1863 každou sobotu a později i *Písecké listy*, které vycházely od roku 1895 každou středu. Založeny byly podporovateli mladočechů.

Podobnou úlohu se snažily plnit i četné spolky. V září 1848 vznikl v Písku spolek Slovanská lípa, který měl hájit české zájmy především v obchodě, průmyslu a vzdělávání. K naplnění cílů tohoto spolku však nikdy nedošlo, neboť se brzy rozpadl. Významnější se ukázala být Občanská záložna, založená roku 1860 a Hospodářský spolek, který vznikl o rok později. Spořitelna byla založena v roce 1868. Téhož roku byla založena i místní jednota Sokola. Na založení těchto dvou spolků se aktivně podílel i tehdejší starosta Tomáš Šobr, který byl rovněž poslancem českého zemského sněmu.¹² Jeho zásluhou bylo roku 1866 na písecké radnici zavedeno úřadování v českém jazyce.

Prácheňským muzeem se písecké muzeum nazývá až od roku 1990. Po celou dobu jeho existence je však Prácheňsko, odvozené od Prácheňského kraje, hlavní oblastí jeho zájmu. Jméno tohoto regionu pochází od hradu Prácheň, který leží u Horažďovic. Předtím, než se ve 13. století centrem kraje stal Písek, byla právě Prácheň regionálním střediskem. Kraj zabíral celý dnešní okres Strakonice, skoro celý okres Prachatice, okres Písek na levém vltavském břehu a větší (východní) část okresu Klatovy. Z menší části zasahoval ještě do dnešních okresů České Budějovice, Příbram a Plzeň-jih.

¹¹ Tamtéž, s. 146.

¹² Tomáš Šobr (1813-1873) byl původní profesí obchodník. Starostou Písku byl v letech 1866-1869 a poslancem Českého zemského sněmu v letech 1867 až 1873.

2.2. Výzvy k založení muzea

Písecké muzeum bylo založeno 3. května 1884. Je samozřejmé, že jeho vzniku předcházely dlouhé diskuze a výzvy k jeho založení se objevují už dlouho před rokem 1884.

Výzvám k založení muzea předcházely apely příslušníků inteligence, aby nebyl nadále ničen písecký hrad. Například v roce 1860 publikoval v časopisu *Poutník od Otavy* Emanuel Tonner¹³ článek *Několik slov o starém hradě píseckém*, kde píše, že „... *povídá se v Písku, že i skrovný pozůstatek hradu zbořiti se má, aby na místě tom povstal – pivovár*“. Tonner naléhá na představenstvo královského města, aby místo pivovaru nechalo hrad zrenovovat, neboť je to památka, „*jakéž mu tuším všeka naše města záviděti mohou*“. ¹⁴ Kromě pivovaru se uvažovalo i o přestavbě západního křídla hradu na divadlo.

Na jeho výzvu navázal v témže časopisu Eduard Grégr, rovněž mladočeský politik, který své dětství prožil na Novodvorské myslivně blízko Písku. Ten již přímo vyzval k založení městského muzea. Upozorňuje na to, že Písecko je velmi bohaté na archeologické památky. Ty jsou ale často ničeny, nebo uchovávány v soukromých sbírkách, kvůli čemuž k nim veřejnost nemá přístup. Jako řešení nabízí založení muzea kraje prácheňského. Svůj návrh dále konkretizuje: „... *Především musel by se zaraziti spolek sestávající z několika milovníků starožitností, který by vydal kraťoučké poučení a vyzvání zvláště venkovskému lidu, aby věci starožitné jako kovové kroužky, plátky, jehly, hroty anebo kamenné klíny, kladiva, popelnice s popelem neb vypálenými kostmi, dále staré meče, ostruhy, mlaty, atd., aby věci takové pro nikoho cenu nemající, do sbírky zanesli, kdežto za ně zajisté víc obdrží, nežli by mu žid prodal.*“¹⁵ Muzeum o 24 let později opravdu archeologicky cenné předměty vykupovalo, vzhledem ke své finanční situaci ale žádalo spíše o dary, především skrze inzeráty v časopisu *Otavan*.

Grégr se zamýšlí i nad možným umístěním muzea. Píše: „*Na starém hradě Píseckém nalézá se, jak známo prostranný, světlý, dosti zachovalý sál, který nyní k ničemu neslouží a zcela prázden jest. Sál tento náleží ale sám mezi nejpamátnější starožitnosti města Písku a jsem přesvědčen, že ani jediný vzdělaný člověk tak barbarský nesmýšlí, aby skvostnou tuto památku zničit chtěl. Znaje předobře snahu slavné městské rady o zvelebení a okrášlení města, jsem*

¹³ Emanuel Tonner (1829-1900), poslanec Českého zemského sněmu (1861-1870) a Říšské rady (1873-1887). Jeho bratr František (1837-1934) byl ředitelem písecké reálky a od roku 1884 členem prvního kuratoria píseckého muzea.

¹⁴ *Poutník od Otavy*, 1860, sv. 5, č. 8, s. 92.

¹⁵ *Poutník od Otavy*, 1860, sv. 5, č. 9, s. 104.

*přesvědčen, že by mile ráda nepotřebný tento sál sbírce starožitností kraje píseckého propůjčila; ba zajisté též malým peněžním příspěvkem podniknutí toto alespoň na počátku podporovala.*¹⁶ Muzeum se opravdu do prostor hradu přesunulo, ovšem až roku 1902, 18 let po svém založení.

Využití hradních prostor pro potřeby muzea navrhoval i architekt Bernard Gruber, který pro České místodržitelství vypracoval dokument *Zpráva o cestě do Písku a současném stavu tamních stavebních památek*.¹⁷ V této zprávě z června 1861 apeluje na vznik historického spolku, který by provozoval muzeum. Argumentuje tím, že každé středně velké město ve Francii nebo Bavorsku již podobný ústav provozuje.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Dostupná v: PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 43.

2.3. Založení muzea

V sobotu 3. května 1884 mělo písecké obecní zastupitelstvo v programu svého zasedání celkem 37 bodů. Pátým bodem programu byla *Žádost a návrh měst. tajemníka p. Ludv. Pompého, by v městě Písku zřízeno bylo obecní museum*.¹⁸ Městský tajemník Ludvík Pompé¹⁹ navrhoval, aby bylo muzeum řízeno devítičlenným kuratoriem a jedním členem městské rady. Sám se nabídnul, že bude o muzeum pečovat bez nároku na jakékoli peněžní ohodnocení. K žádosti byl přiložen i návrh stanov muzea. Obecní zastupitelstvo Pompého žádost jednomyslně schválilo, čímž v Písku vzniklo Městské museum.

Vzorem pro stanovy píseckého muzea byly stanovy Městského muzea v Plzni. 4. dubna 1884 požádal tehdejší starosta Písku František Gamisch²⁰ purkmistrovské úřady v Plzni a v Kutné Hoře o propůjčení stanov tamějších muzeí.²¹ Obdržel jak *Jednací a domácí řád obecního musea plzeňského*, tak *Stanovy archeologického sboru „Vocela“ v Hoře Kutné a okolí*. Jako vzor nakonec posloužila plzeňská verze, ve které bylo pro účely stanov píseckého muzea uděláno jen několik málo změn.²² Na rozdíl od plzeňských stanov nejsou *Stanovy, jednací a domácí řád obecního musea píseckého* dvojjazyčné, nýbrž jsou psány jen v češtině. Rovněž výroční zprávy měly vycházet jen v češtině, jak je stanoveno ve dvacátém a závěrečném bodu stanov. Je velikou škodou, že první ročenka vyšla až v roce 1928.

Muzeum si stanovilo tři sekce: archeologickou, přírodní a průmyslovou. Ke správě muzea bylo ustanoveno desetičlenné kuratorium. Usnesením obecního zastupitelstva, které 3. května 1884 stanovy schválilo,²³ mělo být kuratorium volené na tři roky. Správou muzea byl dále pověřen jeden člen obecní rady. Členové kuratoria ze svých řad volili předsedu, který dohlížel na fungování kuratoria, dále jednatele a kasíra, který se staral o finance. Schůze kuratoria nesvolával jeho předseda, nýbrž starosta města. Ředitel dohlížel na vnitřní záležitosti muzea. Osobou, která měla muzeum reprezentovat navenek, byl starosta.²⁴

¹⁸ *Otavan*, 1884, č. 18, s. 165-166.

¹⁹ Ludvík Pompé (1838-1900), od roku 1866 městský tajemník, v letech 1884-1900 ředitel Městského musea, v němž se staral hlavně o mineralogické sbírky. Jméno Pompé je francouzského původu a v Písku se začalo vyskytovat od roků 1741-1742, kdy zde přezimovalo francouzské vojsko. (Viz. SEDLÁKOVÁ, Marie. *Písek a okolí*. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství, 1965, s. 20.)

²⁰ František Gamisch byl starostou v letech 1879-1886.

²¹ SOkA Písek, fond 160 Archiv města Písek, karton 358, sign. 9/2, žádost o zaslání stanov ze dne 4. 4. 1884.

²² Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, nesign., *Stanovy, jednací a domácí řád obecního musea píseckého*.

²³ Tamtéž.

²⁴ Tamtéž.

Muzeum bylo financováno skrze roční příspěvek od městské rady, který v prvních letech muzea činil 200 zlatých.²⁵ Dále mělo muzeum vydělávat na vstupném, pořádání přednášek nebo skrze dary. Veškeré předměty, které muzeum zakoupilo, a dary, které muzeum obdrželo, byly majetkem písecké obce.

5. května obeslal starosta Gamisch občany určené do muzejního kuratoria. Z pozvaných se řádně omluvili advokát JUDr. Lambert Hessler a profesor reálky a básník Adolf Heyduk. Řízením schůze byl pověřen obecní starší MUDr. Vojtěch Pacovský.²⁶ Dne 25. května, 4 dny po volbách v kuratoriu, oznámil Ludvík Pompé purkmistrovskému úřadu v Písku, že za předsedu kuratoria byl zvolen JUDr. Hessler, ředitelem muzea L. Pompé, jednatelem kuratoria profesor reálky Jan Matzner a kasírem gymnaziální profesor Josef Nedvídek. Dalšími členy kuratoria byli gymnaziální profesori Václav Babánek a Karel Ninger, ředitel píseckého gymnázia Josef Kopecký, ředitel reálky František Tonner a profesor z téže školy, Adolf Heyduk. Dále městský radní MUDr. Václav Pacovský a okresní inspektor Antonín Madiera.²⁷ Ředitel Pompé členem kuratoria nebyl. Nové kuratorium si za svůj hlavní cíl stanovilo získání vhodných prostor pro uložení sbírek a zároveň sběr sbírkových předmětů.

²⁵ Tamtéž, fond 160 Archiv města Písek, karton 358, sign. 9/2, udělení ročního příspěvku za rok 1885.

²⁶ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 45.

²⁷ SOkA Písek, fond 160 Archiv města Písek, karton 358, sign. 9/2, oznámení o složení kuratoria z 25. 5. 1884.

2.4. Sbírkotvorná činnost a uložení sbírek

Zásadním úkolem nově vzniknuvšího muzea byla činnost sbírkotvorná. Sbírkové předměty se dělily do tří kategorií – archeologické, přírodovědecké a průmyslové. Prozatímne byly uloženy v bytě ředitele gymnázia, který se nalézal v budově gymnázia²⁸ a v jedné místnosti radnice. Knihy pro muzejní knihovnu byly shromažďovány v obecním domě na Velkém náměstí.²⁹ Z darovaných obrazů vznikla muzejní galerie, kterou uspořádal asistent prof. Heyduka na reálce, Václav Šebele. Muzeum žádalo o dary skrze časopis *Otavan*. V něm byly zveřejňovány i seznamy darů a dárců. Velký článek s názvem *Předky v úctě mějme, nás ctí budou potomci*, otištěný na titulní straně *Otavanu* z 5. července 1884,³⁰ vyzývá občany města, aby do muzea darovali, propůjčili nebo prodali předměty, které by se hodily do jedné ze tří sbírkových kategorií. Článek apeluje především na živnostnictvo, „*aby ústav co nejvíce podporovali, jemu výrobky některé buď darovali neb v laciné ceně přepustili, zvláště pak v ochranu jeho a tudíž sl. obce odevzdali veškeré památky z dob bývalých cechů.*“ Rovněž studentstvo je vybízeno, „*by v době prázdnin pátralo po památkách ve svých místech rodných, by je zachovati hledělo, na venkově lid poučovalo a památky některé, jak možno, našemu ústavu darovalo.*“ Dary přijímal ve své kanceláři ředitel muzea Ludvík Pompé. Pod článkem je podepsáno muzejní kuratorium.

V příštím čísle³¹ byl zveřejněn seznam darů a dárců. Celkem 16 občanů, mezi nimiž byli především příslušníci písecké inteligence, darovalo přes 100 předmětů. Většinu tvořily mince a drobné archeologické předměty, jako například bronzová keltská jehlice, kterou daroval jednatel muzejního kuratoria a profesor dějepisu a zeměpisu Jan Matzner.

Pro chudé venkovské obyvatelstvo mohlo vytváření muzejních sbírek znamenat možnost přivýdělku. Tak například v nedatovaném dopise,³² který je adresován L. Pompému, píše jistý Josef Kopecký, který byl zaměstnán v živcovém lomu v Píseckých horách, že posílá hochu s podkovou, kterou našel ve vyvaleném pařezu poblíž lomu. Žádá za ní peníze na opatření „nějakých starých kalhot“. Jestli muzeum podkovu zakoupilo, již bohužel nevíme. V počátcích muzea se ovšem setkáme s mnoha podobnými žádostmi, stejně tak jako s některými velkorysími dary. Písecká reálka například předala muzeu svou numismatickou sbírku o 400 kusech mincí.³³ Dárci nebyli pouze občané města Písku. Na počátku července

²⁸ Ta se tehdy nalézala v Komenského ulici čp. 86.

²⁹ Velké náměstí čp. 1.

³⁰ *Otavan*, 1884, č.27, s. 253-254.

³¹ *Otavan*, 1884, č.28, s. 265.

³² SOkA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 5, sign. V/1

³³ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 46.

přišel po Otavě do Písku vor ze Strakonice, vyslaný místním průkopníkem archeologie Augustem Česlavem Ludikarem. Vezl bedničku s dary muzeu, které tvořily hlavně mince a některé archeologicky cenné předměty ze Strakonicka.³⁴

Za prvních deset let shromáždilo Městské museum kolem 1 500 předmětů a 1 000 knih.³⁵ Drtivou většinu z nich tvořily mince. Z muzejního výkazu z roku 1897³⁶ se dozvídáme, že muzeu se podařilo shromáždít celkem 1695 sbírkových předmětů, do čehož však nejsou započítány knihy. Z celkového počtu sbírkových předmětů bylo 1 524 předmětů historických (sem spadají i mince), zbytek tvořily předměty umělecké (154), uměleckoprůmyslové (147) a přírodovědné (81). V roce 1907 obsahovala muzejní knihovna celkem 1 361 svazků.³⁷ Největším dárcem knih byl městský úřední sluha Čeněk Čapek.

V následujících letech se počet darů muzeu snižoval. Články v Otavanu, které by informovaly o darech muzeu, se vyskytovaly již jen sporadicky. Naopak už v roce 1886 se v článku nazvaném *Krajské museum v Písku*³⁸ ozývala tvrdá kritika, že jen „*nepatrná horlivost se projevuje o zvelebení a rozmnožení tohoto ústavu*“. Článek pokračuje ještě v mnohem drsnějším tónu: „*Bez ostychu pravíme, že jednak vlastenecká nedoumrlost naší vesské intelligence, jednak i hnusné sobectví našeho vesského lidu mavé starožitné nálezky bud' na zmar přicházejí nevědomou rukou, bud' do ciziny se odvlékají za nepatrný peníz, ba ano že nepoučený náš lid raději mnohé takové starožitné skvosty zkazí, než aby je bez drahého peníze mimo se pustil.*“ I přes to obdrželo muzeum ještě do své reorganizace v roce 1926 některé zajímavé dary. Například v květnu 1899 získalo muzeum několik předmětů od jistého Ladislava Macury, který toho času pobýval v Irkutsku. Přes svého bratra poslal muzeu například zub mamuta, některé tradiční výrobky Jakutů nebo dvě jakutské veverka.³⁹ Za první světové války pak měli písečtí muzejníci možnost využít toho, že v zemi pobývali ruští zajatci. Muzejní spolek z Josefova jim k odkupu nabízel například 2 ruské pěšácké pláště po 15 korunách nebo balalajku zdobenou zajatým nástrojářem, která by písecké stála 6 korun. Josefovský spolek jim jí doporučoval

³⁴ SOkA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 5, sign. V/1, dopis A. Č. Ludikara řediteli píseckého muzea.

³⁵ *Almanach: 750 let města Písku*. Vimperk: Tina, 1993, s. 105.

³⁶ Viz: PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 46.

³⁷ SOkA Písek, fond 160 Archiv města Písek, karton 611, sign. XV/b1, odpověď na dotazník Zemské statistické kanceláře Království českého.

³⁸ Dostupný tamtéž: fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 8, sign. VI/2

³⁹ Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písek, karton 5, sign. V/1, dopis Otakara Macury ze dne 11.5.1899.

s poznámkou, že pro muzejní sbírky bude vhodná, jako památka na pohnuté válečné doby.⁴⁰ Nákup s nejvyšší pravděpodobností zhatil nedostatek financí.

V úvodu kapitoly již bylo řečeno, že v začátcích muzea byly sbírky uloženy provizorně především v budově gymnázia. To se změnilo v roce 1886, kdy byla dostavěna nová budova reálky, rovněž v ulici Komenského.⁴¹ Zde získalo muzeum místnost v přízemí, která však byla také jen prozatímním řešením. O dva roky později se muzeum opět stěhovalo, a to do budovy městské spořitelny v Mostecké, dnes Karlově ulici. Správa spořitelny, která vždy štědře podporovala písecký kulturní život, poskytla muzeu celé druhé patro bezplatně. Jednalo se o pět velkých místností o ploše kolem 200 m², chodbu a dvě menší komory pro uložení knih.⁴² Knihovna byla podle dobového průvodce⁴³ hojně navštěvovaná, čtenáři ale spíše mířili do městské knihovny, která sídlila ve stejné budově.

Naposledy se muzeum přesunulo v roce 1902, a to do prostor hradu, kde sídlí dodnes. Stěhování započalo zřejmě už v březnu, po ukončení rekonstrukce paláce hradu. Vojenská posádka však prostor bývalých kasáren uvolnila až v červnu. Muzeum získalo rytířský sál a šest dalších výstavních místností, plus kancelář a chodbu, která spojovala hrad s radnicí, přes kterou se do muzea vcházelo.

Na stejném místě sídlil i městský archiv, který vznikl o dva roky dříve, kdy byla stará městská spisovna odevzdána do správy Augustu Sedláčkovi.

⁴⁰ Tamtéž, fond 160 Archiv města Písek, karton 720, sig. XV/b, dopis Antonína Hofmeistera, jednatele muzejního spolku v Josefově.

⁴¹ Čp. 89.

⁴² Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 8, sign. VI/2, Museum v Písku (rukopis).

⁴³ MATZNER, Jan. *Královské město Písek: průvodce městem a okolím, jakož i dějiny jeho*. 2. vyd. (1. vyd. 1898), Brno: GARN, 2012, s. 290.

2.5 Prezentační činnost

Prvně se muzeum veřejnosti otevřelo 9. září 1886 při příležitosti odhalení pomníku Františka Palackého v sadech, které se dnes nazývají Palackého. Již 4. září bylo vlastenecké obyvatelstvo skrze Otavan vyzýváno, aby náležitě ozdobilo své domy.⁴⁴ Akce se zúčastnilo mnoho význačných osobností, jako například knížata Karel a Bedřich Schwarzenbergové, kníže Jiří Lobkowitz nebo spisovatelka Marie Červinková-Riegrová. Nejbouřlivější ovace však sklídl její otec, staročeský politik František Ladislav Riegr. Kompletní přepis jeho proslovu zveřejnil Otavan.⁴⁵ Ještě předtím, než dr. Riegr odjel na Zvíkov, kde na něj čekal kníže Karel ze Schwarzenberga, prohlédl si se zástupci města v čele s novým starostou Aloisem Pakešem⁴⁶ písecký hrad a nově otevřené muzeum. Bylo by ještě dobré podotknout, že se roku 1886 písečtí při pořádání akce podobného rozměru museli obejít bez železnice. Sice existovala železniční zastávka „Ražice-Písek“, ale nacházela se v obci Ražice, která je od města vzdálena přes 10 km. Do samotného Písku přijela první lokomotiva na podzim roku 1889. Město leželo na nově vzniklé trati Tábor-Písek-Ražice.

Vraťme se ale zpět k muzeu. To, ač bylo založeno roku 1884, se veřejnosti prvně otevřelo až o více než dva roky později, při příležitosti odhalení Palackého pomníku. To byla ovšem jen jednorázová záležitost. Na stálo se muzeum otevřelo až od 12. října téhož roku.⁴⁷ Od tohoto dne bylo otevřeno každou neděli od 11 do 12 hodin. Vzhledem k tomu, že muzeum bylo umístěno ve školní budově, nabízel se nedělní termín jako jediný možný. Vstup byl volný. Po stěhování muzea v roce 1888 byly sbírky zpřístupněny veřejnosti od února 1889. Po posledním stěhování v roce 1902 bylo muzeum otevřeno od března 1903. Nemělo již pevně dané návštěvní hodiny. Zájemci o jeho návštěvu ho po celý rok mohli navštívit v úředních hodinách, které byly dány pro městský úřad (od 1. května do 1. října to bylo od 8 do 12 a od 14 do 16 hodin). Museli se však nejprve ohlásit v kanceláři městského oficiála na radnici.⁴⁸

Bylo již řečeno, že vystavené exponáty byly členěny do tří oddělení – historického (archeologického), přírodovědeckého a umělecko-průmyslového. Dobová průvodcovská

⁴⁴ *Otavan*, 1886, č. 36, s. 344.

⁴⁵ *Otavan*, 1886, č. 37, s. 353-355.

⁴⁶ Alois Pakeš (1839-1909) byl starostou Písku v letech 1886-1899.

⁴⁷ SOkA Písek, fond 160 Archiv města Písek, karton 358, sign. 9/2, Vyhláška Purkmistrovského úřadu v Písku ze dne 12. 10. 1886 o zpřístupnění muzea.

⁴⁸ *Průvodce po král. městě Písku s popisem polo – a celodenních výletů do okolí i vzdál. míst turisticky a historicky významných*. Písek: Odbor Klubu č. turistů, 1912, s. 17.

literatura^{49,50} upozorňuje především na obrazy, například na Pinquettova Svatého Vavřince z roku 1630. Zájem jistě budily i „dva starožitné čínské obrázky“. Z archeologického oddělení jsou vyzdvihovány nálezy významného archeologa a historika Josefa Ladislava Píče nebo Augusta Sedláčka. V muzeu byl samozřejmě vystaven i výběr z jeho bohaté numizmatické sbírky. Za zmínku stojí i sbírka jihočeských výšivek,⁵¹ kterou muzeu darovala bývalá ředitelka soběslavské měšťanské školy Emilie Fryšová, která se do Písku přestěhovala na důchod. Muzeu pomohla i uspořádáním jeho národopisných sbírek. Přírodní oddělení bylo z velké většiny tvořeno sbírkou mineralogickou. Tu roku 1905 uspořádal přední český geolog a stálý spolupracovník muzea prof. August Krejčí.⁵² Již v roce 1899 ji však popsal ve studii *Mineralogická sbírka muzea píseckého*.⁵³ Pro její popis byl osobou nejpovolanější i proto, že jí z velké části muzeu daroval on sám.

Návštěvníkům se samozřejmě otevřela i muzejní knihovna obsahující mnoho vzácných starých tisků. Nejstarší měly mezi nimi být „listy Eneáše Silvia“ z roku 1483.⁵⁴ 6. ledna 1900 převzal knihovnu do své správy městský archivář August Sedláček a 24. dubna 1901 dokončil její reorganizaci.⁵⁵ V první řadě oddělil staré městské knihy (1120 svazků), které se staly součástí archivu, od knih neúředních. Knihy v muzejní knihovně byly rozděleny do čtyř oddělení. Náboženské knihy, kancionály a bohoslovecké knihy (396 inventárních čísel), knihy zeměpisné, dějepisné a právní (628 i. č.), třetí kategorii tvořila krásná literatura (česká i cizojazyčná) a dějiny literatury (314 i. č.) a posledním oddílem byly varia, tedy knihy, které nespadały do žádné z předešlých kategorií. Těch bylo v knihovně 303 kusů. Celkově tak měla muzejní knihovna 1641 inventárních čísel.⁵⁶ Tísnila se však v malé nevyhovující místnosti,

⁴⁹ Tamtéž, s. 177-178.

⁵⁰ KAFKA, Josef. *Střední Povltaví a středočeské žulové pohoří: Písek s okolím*. Praha: Dr. Ed. Grégr a syn, 1906, s. 34-35.

⁵¹ Na konci padesátých let byla sbírka vyměněna za přírodní preparáty se soběslavským muzeem.

⁵² August Krejčí (1858 v Písku-1925 tamtéž). Zásadní význam pro jeho vědeckou činnost měly živcové lomy v Píseckých horách, v nichž se těžilo od roku 1884. Vzácně zde byl nalézán i dosud neznámý radioaktivní nerost, jehož výzkumem se Krejčí zabýval. Výsledky uveřejnil roku 1924 a nerost pojmenoval „písekit“. Jméno je to vskutku trefné. Dosud totiž nebyl písekit objeven jinde, než právě v lokalitě Píseckých hor. Dále se Krejčí zabýval například rýžováním zlata na Otavě.

⁵³ CÍCHA, Jaroslav. *Písecký mineralog a přírodovědec August Krejčí (s připojenou bibliografií)*, In: *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2000*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2001, s. 52-60.

⁵⁴ Autorem je Pius II. (1405-1464), vlastním jménem Enea Silvio Bartolomeo Piccolomini. Jde o dílo *Epistolae (Historia Bohemica)*, vytištěné v Norimberku.

⁵⁵ LIPŠ, František. *Muzejní knihovna v Písku*. Písek: Písecká spořitelna, publikace Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska, 1941, s. 2.

⁵⁶ Tamtéž.

kteřá byla propojená s kanceláří ředitele muzea. Přestěhována byla až po reorganizaci muzea roku 1926.

Článek *Městské museum v Písku*⁵⁷, který v Otavanu vyšel v srpnu 1913, popisuje vystavené exponáty místnost od místnosti. Návštěvník muzea nejprve vstoupil do rytířské síně, v níž zřejmě žádné exponáty umístěny nebyly. Nezajímavá však díky své freskové výzdobě a výhledu na město určitě nebyla. Odtud se sestupovalo do světnice, která byla v té době zařizena jako komnata zámožné měšťanské rodiny z počátku 19. století. Nechyběla zde postel s nebesy, vyřezávaná truhla nebo prostřený jídelní stůl. V následující velké komnatě byla vystavena již zmiňovaná sbírka výšivek a krojů. Další místnost představovala mineralogickou sbírku a v menší místnosti, která byla vedle ní, byla vystavena sbírka numizmatická. V další síni se nalézal výběr z archeologických nálezů a jiné starobylé předměty. Zajímavá jistě byla sbírka nástrojů určených k tortuře a popravování. V poslední komnatě se nalézaly především obrazy. Naproti této místnosti byla umístěna muzejní knihovna, v té době již ne v jedné, ale dvou malých komorách. Na závěr článku autor konstatuje, že *„by se snad doporučovalo, aby dle možnosti za doby letní, při náležitém dozoru jedno půldne v týdnu museum pro obecnost vůbec bylo otevřeno.“*

Muzeum se od svého založení neustále potýkalo s nedostatkem prostoru. Ani jedno z četných stěhování nedokázalo muzeu zajistit prostory, v nichž by mohlo zcela optimálně prezentovat své sbírky. Umístění muzea v prostoru bývalých kasáren bylo pro prezentační činnost muzea dobrým krokem, horším pak pro jeho knihovnu, která nejen že potřebovala mnohem více prostoru, ale trpěla i vysokou vlhkostí, s níž si tehdy ještě nedokázali v hradních prostorách poradit tak, jako dnes. Pro výstavní činnost se však v období od založení muzea do roku 1926 podařilo opatřit dostatek kvalitních exponátů, jejichž prostřednictvím dokázalo muzeum návštěvníkům kvalitně představit historii a přírodní poměry Písecka a Prácheňska. Pro zkoumané období bohužel nemáme údaje o návštěvnosti. Je však jisté, že nebyla vysoká. V dobovém tisku a literatuře se čas od času objevují povzdechnutí nad tím, že muzeum je zajímavé pouze pro turisty a místním nemá co nabídnout. To bylo způsobeno tím, že expozice byly pouze minimálně obměňovány.

⁵⁷ *Otavan*, 1913, č. 33, s. 1-2.

2.5 Správa muzea a činnost kuratoria od jeho založení do roku 1926

Již bylo pojednáno o založení muzea a vzniku muzejního kuratoria. Bylo řečeno, že prvním ředitelem Městského muzea se stal Ludvík Pompé a prvním předsedou kuratoria JUDr. Lambert Hessler. Ten však v roce 1886 zemřel. Na jeho místo si ze svých řad kuratorium zvolilo MUDr. Václava Pacovského, který se ale roku 1888 funkce vzdal. Místo něj se předsedou kuratoria stal starosta města Alois Pakeš. Téhož roku byl do kuratoria přijat Karel Lukáš, který později vystřídal Pakeše nejen jako předseda muzejního kuratoria, ale i jako starosta města. Rok 1888 není pro muzeum milníkem, pro dějiny města je ale tento rok přelomový. Dostavěna totiž byla městská elektrárna, která napájela obloukové lampy rozmístěné po městě. První svítla v Písku na trvalo od 23. června 1887, v čemž patří Písku mezi českými městy prvenství.⁵⁸

Ke konci století upadlo muzeum do krize. Kolem roku 1894 uvízlo na mrtvém bodě, neboť dary muzeu byly čím dál více vzácné a roční příspěvek od města potřebám muzea plně nepostačoval. Kuratorium se v této době přestalo scházet a městská rada přestala muzeu příspěvky vyplácet.

1. září 1900 zemřel ředitel a hlavní iniciátor založení muzea Ludvík Pompé. V jeho čele stál přes 16 let. Na jeho místo byl na schůzi, která se konala 13. října, zvolen prof. August Sedláček.⁵⁹ Tím bylo muzeum zachráněno. Sedláček se přitom přistěhoval na penzi do Písku jen o rok předtím. Na omylu by ovšem byl ten, který by se domníval, že tento věhlasný historik, autor monumentálních *Hradů, zámků a tvrzí Království Českého*, přijel do Písku odpočívat. Do dvou let po přistěhování již byl městským archivářem, ředitelem muzea a okresním památkovým konzervátorem. Vahou této funkce se zasloužil o opravu hradu, kam poté v roce 1902 nechal muzeum a archiv přestěhovat.

Na stejné schůzi byly zvoleny i další kuratorní funkce. Jeho předsedou, jak již bylo předesíláno, se stal Karel Lukáš, který v té době byl již jedním rokem starostou města.⁶⁰ Ve výkonu svých funkcí pokračovali jednatel kuratoria prof. Jan Matzner a kasír prof. Josef Nedvídek. V kuratoriu nadále figurovali prof. Ninger, prof. Heyduk, MUDr. Pacovský a František Tonner, ředitel reálky ve výslužbě. Novými členy byli ředitel gymnázia PhDr. Karel Cumpfe, ředitel reálky Hynek Soldát a člen městského zastupitelstva František Mathiasko.⁶¹ Kuratorium tedy bylo i nadále desetičlenné. Když pak 29. září 1902 zemřel prof. Nedvídek, stal

⁵⁸ PRÁŠEK. *Písecké 2. tisíciletí*, s. 165.

⁵⁹ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 51.

⁶⁰ Karel Lukáš (1845-1907), původní profesí kupec. Starostou Písku byl v letech 1899-1907. Ve funkci vystřídal Aloise Pakeše a stal se tak prvním mladočeským starostou města.

⁶¹ LIPŠ. *50 let městského muzea v Písku*, s. 9.

se novým muzejním kasírem JUDr. Josef Uhlíř, který tuto funkci vykonával do července 1920, kdy byl povolán k práci na ministerstvu vnitra. Po jeho odchodu až do reorganizace muzea muzeum oficiálního kasíra nemělo.⁶² Defacto však tuto funkci zastával městský knihovník a budoucí ředitel muzea František Lipš.

Kuratorium opět mohlo počítat s finančním příspěvkem od města, který se sice opticky zvedl na dvojnásobek, tedy na 400 K za rok, ale již byl vyplácen v nové měně. Rakousko-uherská koruna, která byla zavedena roku 1892, vycházela z poměru 1 zlatý=2 K. Výše příspěvku tedy zůstala stejná. Muzeum tak muselo spoléhat na dary svých mecenášů, především Městské spořitelny a Občanské záložny. Svoji činnost kuratorium soustředilo především na renovaci hradních prostor. Financováno přitom bylo především již zmíněnou Občanskou záložnou, která se roku 1908 při příležitosti oslav šedesáti let vlády Františka Josefa I. zavázala muzeu po dobu pěti let vyplatit 10 000 K, „aby se zřícená věž při zdejších král. hradu opět vystavěla a aby se i ostatní zevnějšek hradu slušně opravil“⁶³. O udělení tohoto štědrého daru se zasloužil především člen muzejního kuratoria František Tonner, který figuroval i ve správě písecké Občanské záložny. Věž však obnovena nebyla. Většina obnosu byla využita k vydání třídílného Sedláčkova díla *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou*, které vycházelo v letech 1911 až 1913. Díky podpoře Občanské záložny bylo objemné dílo prodáváno poměrně levně. Jinak však byla vědecká činnost muzea spojená s vydáváním studií či publikací v této době minimální. Ročenky, k jejichž vydávání se kuratorium v muzejních stanovách zavázalo, vydávány nebyly. Kuratorium se nestaralo striktně jen o muzeum, ale například i o opravy bašty u bývalé Putimské brány a renovaci a zajištění zbytků městských hradeb.

Další hlubokou krizi způsobil muzeu začátek světové války a ukončila ji až již několikrát zmiňovaná reorganizace v roce 1926. Kuratorium se dobrovolně rozpustilo a o muzeum se tak během války, a i dlouho po ní, starali pouze prof. Sedláček, F. Lipš a muzejní kustod PhC. František Ladislav Weber. Okrajově s muzeem spolupracovali mineralog prof. Krejčí a archeolog Bedřich Dubský. Veškeré písemnosti podepisoval za kuratorium starosta⁶⁴. Československá republika byla v Písku vyhlášena již 14. října 1918. Toho dne probíhala ve městě generální stávka vyhlášená Socialistickou radou. Součástí stávky mělo být i vyhlášení

⁶² Tamtéž.

⁶³ SOkA Písek, fond 160 Archiv města Písek, karton 632, sign. XV/b, oznámení starostenskému úřadu král. města Písku o věnování peněz na obnovu hradu ze dne 3.4.1908.

⁶⁴ V letech 1907-1919 Václav Špirhanzl, 1919-1920 Karel Mergl, 1920-1923 Matěj Žižka, 1923-1931 Metoděj Brandeys. (přehled představitelů města dostupný v: *Almanach: 750 let města Písku*, s. 365)

republiky, od čehož rada nakonec upustila. Tato informace se však nedostala k delegovanému řečníkovi Františku Hanzlíčkovi, který za ohromného jásotu novou republiku z balkónu radnice opravdu vyhlásil.⁶⁵ Odpoledne však čekal písecké občany šok, neboť se jim doneslo, že vyhlášení republiky byl pouhý omyl. Museli si tak ještě 14 dní počkat. Ani za nové republiky se však žalostný stav muzea vyřešit nepodařil. August Sedláček na něj často upozorňoval, ale zlepšení situace se za svého života nedočkal. Ještě 12. ledna 1926 žádal za kuratorium muzea starosta Metoděj Brandeys o finanční podporu městskou radu a dalších 8 subjektů, mezi nimiž byla například i továrna na fezy.⁶⁶ Roční příspěvek od městské rady činil v tomto roce 6 600 Kč.⁶⁷

Ředitel muzea August Sedláček zemřel 15. ledna 1926 v Písku. Po jeho smrti bylo muzeum pro návštěvníky dočasně uzavřeno. Pohřbu, který se konal 17. ledna v Písku, se zúčastnil například i prof. Josef Pekař.⁶⁸ Ihned po pohřbu vyslovil redaktor a prácheňský regionalista a historiograf PhDr. Jaroslav Malý myšlenku, že muzeum by mělo být spravováno zvláštním spolkem, který by nesl Sedláčkovo jméno.⁶⁹ Návrh se setkal se souhlasem, čímž byl položen základ pro reorganizaci muzea.

⁶⁵ PRÁŠEK. *Písecké 2. tisíciletí*, s. 203.

⁶⁶ SOKA Písek, fond 160 Archiv města Písek, karton 803, sign. XV/b, žádost kuratoria měst. muzea v Písku o poskytnutí podpory na udržování sbírek a nákup ze dne 12.1.1926.

⁶⁷ Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 4, sign. IV/1a, zpráva o reorganizaci píseckého muzea Svazu českých museí.

⁶⁸ *Písecké listy*, 1926, č. 4, s. 1.

⁶⁹ Tamtéž, s. 4.

3. Písecké muzeum v letech 1926-1947

3.1. Reorganizace muzea v roce 1926

Reorganizace započala 14. března 1926, kdy se v zasedací síni radnice na ustanovující schůzi sešel „přípravný komitét Společnosti musejní PhDr. Augusta Sedláčka“. Schůzi předsedal starosta Metoděj Brandeys. Hlavní referát přednesl PhDr. Malý. Nastínil v něm hlavní úkoly muzea. Bylo rozhodnuto, že muzeum si má uchovat svůj dosavadní charakter muzea konzervačního. Jeho hlavním zájmem měl i nadále být historický, hospodářský, umělecký, národopisný a přírodní vývoj Prácheňska.⁷⁰ Městské museum dostalo nové jméno, Museum Ph.D^{ra} Augusta Sedláčka pro vlastivědu Pracheňska.⁷¹ „Pracheňsko“ byl tvar, který prosazoval Sedláček. Brzy byl ale změněn na přeci jen přirozenější tvar „Prácheňsko“. Dále byl vydán pokyn k vytvoření nových stanov. K jejich vypracování byli pověřeni M. Brandeys, městský knihovník František Lipš a prof. Josef Kaiser.

Stanovy musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska byly vypracovány podle stanov klatovského muzea. V úvodu stanov jsou nejprve velice podrobně definovány předměty, jejichž sbíráním a uchováváním se má muzeum zabývat. Přidruženými institucemi byli městský archiv a Vědecká (musejní) knihovna. Členům kuratoria byl stanoven tříletý mandát. Obecní zastupitelstvo do něj vysílalo 10 členů. Nově v něm měl mít po jednom zástupci každý místní peněžní ústav, který muzeu daroval minimálně 1 000 Kč ročně. Dále měla v kuratoriu jednoho svého člena okresní správní komise a jednoho zástupce zde mělo mít i ministerstvo školství. Dalších 6 osob do kuratoria koptovali sami jeho členové. Usnášeníschopný byl tento orgán v tom případě, že hlasovalo alespoň 6 členů. Stanoveny byly nové činné funkce. Zůstaly funkce předsedy, jednatele a kasíra, nově byla stanovena funkce náměstka předsedy (někdy uváděn jako místopředseda). Ten měl být spojkou mezi kuratoriem a městskou radou. Ve stanovách je však uvedeno, že funkce nemusí být obsazena, pokud se této agendy ujme starosta města. Pomocníkem jednatele byl zapisovatel a na kasíra dohlíželi dva revizoři. Vedle kuratoria vznikla nákupní komise. Skládala se z jednatele kuratoria a ze třech odborných znalců. Jejím členem byl i správce muzea (ředitel muzea). Tato funkce se žádné proměny nedočkala, pouze byla přejmenována.⁷²

⁷⁰ *I. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska v Písku za r. 1927*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1928, 1928, s. 2.

⁷¹ Užíval se spíše tvar „Museum Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska“.

⁷² SOkA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, nesign., *Stanovy musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska*.

Kuratorium si své nové stanovy schválilo na ustanovující schůzi, která proběhla 6. června. Zároveň zde došlo i na volby funkcionářů. Předsedou byl zvolen starosta města M. Brandeys, jeho náměstkem advokát JUDr. R. Slaba, jednatelem profesor gymnázia Josef Kaiser, který se zároveň stal i v pořadí třetím ředitelem (správcem) muzea. Zapisovatelem se stal knihovník F. Lipš, pokladníkem vrchní ředitel městské spořitelny R. Malý, který byl zároveň největším mecenášem muzea. Revizory byli zvoleni učitel H. Štraberger a vrchní lesní rada T. Mokrý.⁷³ Kuratorium mělo ještě dalších čtrnáct členů. Rekrutovali se především z přípravného komitétu muzejní společnosti. Někteří členové komitétu, jako například advokát JUDr. Šebek, ovšem členy nového kuratoria nebyli. Muzejního kustod PhC. Weber a po roce 1928 i jeho nástupce pplk. v. v. Bohumil Turek, členy kuratoria rovněž nebyli. Novinkou také bylo, že někteří členové neměli trvalý pobyt v Písku. Mezi nimi například JUDr. Otakar Kudrna z Netolic nebo již připomínaný PhDr. Jaromír Malý, který pracoval jako knihovník Národního shromáždění v Praze. Z uvedeného vyplývá, že po reorganizaci výrazně vrostl počet osob, který se podílel na chodu muzea. Členství všech osob v kuratoriu a jejich funkce byly obecním zastupitelstvem schváleny 1. dubna 1927.⁷⁴ Současně byly přijaty nové stanovy muzea, čímž zanikla platnost starých stanov z roku 1884.

⁷³ I. zpráva *Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska v Písku za r. 1927*, s. 2-3.

⁷⁴ SOkA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, nesign., Stanovy musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska.

3.2 Sbírkotvorná činnost a uložení sbírek

O pomoc byl při revizi sbírek požádán Svaz československých muzeí⁷⁵, který úkolem pověřil PhDr. Fridolína Macháčka z muzea v Plzni. Ten počal s prováděním kontroly 21. července 1926.⁷⁶ O měsíc později byla provedena i revize archivu, a to archivářem hlavního města Prahy prof. Václavem Vojtíškem. Výsledek revize sbírek nebyl pro písecké muzejníky příliš lichotivý. Dr. Macháček v něm upozornil především na nízký počet sbírkových předmětů (1 671 kusů).⁷⁷ Kritiky se dočkala sbírka prehistorické archeologie. Muzeum bylo vyzváno, aby v tomto odvětví vyvíjelo vlastní vědeckou činnost. Za nepostačující byla označena i sbírka přírodovědecká. Inventář sbírek, který sepsal August Sedláček, byl shledán nedostatečným. Na závěr své zprávy doporučil Dr. Macháček, aby se muzeum nejprve pokusilo doplnit sbírkový fond o předměty z Písecka, a až poté se začalo soustředit na celé Prácheňsko.

Kuratorium kritiku sbírkového fondu vzalo na vědomí a počalo s jeho reorganizací. Oproti kuratoriím let minulých byl v novém kuratoriu dostatečný počet odborníků. Celou reorganizaci řídil správce muzea Kaiser. Sbíрку prehistorické archeologie roztřídil a doplnil Bedřich Dubský. Mineralogickou a geologickou sbírku zreorganizoval ředitel měšťanské školy Josef Chalupský, národopisné oddělení si vzali na starost ředitelka měšťanské školy Anna Regina Husová a Františka Táborská, choť vrchního oficiála. Umělecké sbírky roztřídil František Lipš, lesnickou expozici revidoval lesní taxátor inženýr Lážňovský. K roztřídění paleontologické sbírky byl přizván Dr. Štuf z Vysoké školy báňské v Příbrami. Sbíрку zbraní zreorganizoval štábní kapitán Josef Waitauer.⁷⁸ Zmíněné osoby se rovněž staly správci svých expozic. Zmíněna ještě nebyla muzejní knihovna, jejíž stav byl dosti tristní. Její správou byl pověřen městský knihovník Lipš, který se staral rovněž o archiv. Nedostatek prostoru byl pro něj ovšem neřešitelným problémem, knihovna byla proto přesunuta do archivu.

Novinkou byla funkce muzejního konzervátora. Zřízena byla v říjnu 1926. Kuratorium 26. 10. informovalo městskou radu, že „*po otevření skříní bylo shledáno, že je třeba, aby byly sbírky ty prohlédnuty a konzervovány*“⁷⁹. Pro tuto práci byl vybrán knihařský dělník Karel

⁷⁵ Svaz československých muzeí vznikl v roce 1919, aby spojoval jednotlivá muzea s Ministerstvem školství a národní osvěty. Dr. Macháček byl jedním z jeho zakladatelů. Členem svazu se písecké muzeum stalo 22. července 1927.

⁷⁶ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 55.

⁷⁷ SOkA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 3, sign. III/1, Zpráva o slavnostní schůzi Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska konané dne 26. června 1927.

⁷⁸ *I. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska v Písku za r. 1927*. Písek: 1928. s. 2.

⁷⁹ SOkA Písek, fond 160 Archiv města Písek, Městský úřad Písek, karton 803, sign. XV/b, oznámení městské radě o výši mzdy konzervátora.

Brabenec, jemuž městská rada vyplácela 160 Kč týdně.⁸⁰ Brabenec byl pro danou funkci odborně vzdělán, absolvoval totiž kurz v archeologickém ústavu. Po jeho předčasné smrti se funkce ujal městský strážník Karel Hrach. Konzervátor měl k dispozici temnou komoru pro vyvolávání fotografií a laboratoř, které se ovšem kvůli nedostatku prostoru nacházely v pracovně kustoda.

Rozšíření sbírek bylo možné díky zásadnímu nárůstu financí, kterými muzeum podporovala městská rada. Zatímco roku 1926 bylo muzeu vyplaceno 6 600 Kč, inkasovalo muzeum o rok později 37 680 Kč.⁸¹ Muzeum se soustředilo na doplnění sbírek obrazů, především pak děl píseckého malíře Jana Zachariáše Quasta⁸². Rok po reorganizaci byly muzejní sbírky bohatší o 417 sbírkových předmětů,⁸³ z nichž většinu muzeum získalo darem. Seznamy dárců byly opět zveřejňovány v lokálním tisku. Z pokladních zpráv muzea, které byly uváděny v ročenkách, se ovšem dozvídáme, že v následujících letech finanční příspěvky (především od města) opět poklesly a muzeum tak bylo opět odkázáno především na štedrost dárců. 25 000 Kč na údržbu a rozmnožování sbírek vyplatila městská rada muzeu naposledy v roce 1928. Například v roce 1932 tak činily příjmy muzea jen 16 783 Kč.⁸⁴ V roce 1937 to pak bylo 11 126 Kč.⁸⁵ 900 korunami ročně přispívalo každoročně ministerstvo školství a národní osvěty. V roce 1935 uhradila dluhy muzea, které byly zapříčiněny schodkovými rozpočty z minulých let, Písecká spořitelna, která rovněž proplatila náklady na údržbu. V roce 1937 začala městská rada muzeum opět dotovat, ovšem pouze minimálním příspěvkem.

I přes to se počet sbírkových předmětů muzea rozrůstal. Již bylo řečeno, že před reorganizací mělo muzeum 1 671 sbírkových předmětů a v muzejní knihovně bylo kolem 2 000 knih. Pět let poté, roku 1931, disponoval sbírkový fond muzea 2 081 inventárními čísly, knihovna pak měla 4 427 i. č.⁸⁶ Do roku 1940 se počet inventárních čísel zvedl na 7 852 a 7 839 v muzejní knihovně.⁸⁷ Revize konané roku 1936 opět Dr. Macháčkem a v roce 1939 státním muzejním inspektorem Karlem Guthem již byly se sbírkovým fondem spokojeny.

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 4, sign. IV/1a, zpráva o reorganizaci píseckého muzea Svazu českých museí.

⁸² Jan Zachariáš Quast (1814-1891 v Písku) byl miniaturista a malíř na sklo a porcelán.

⁸³ I. zpráva *Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska v Písku za r. 1927*, s. 3.

⁸⁴ VI. zpráva *Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1932*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1933, 1933, s. 4.

⁸⁵ XI. zpráva *Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1937*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1938, 1938, s. 8.

⁸⁶ V. zpráva *Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1931*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1932, 1932, s. 3.

⁸⁷ XIV. zpráva *Musea Dr. Aug. Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za rok 1940*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1941, 1941, s. 3.

Roku 1935 byl dokončen knižní inventář sbírek. Základem k jeho sepsání byl odborný soupis sbírek z roku 1929. Sbírkové byly v inventáři rozděleny do devíti podsbírek- I. Muzejní knihovna (5 903 položek-5 903 kusů), II. Fotografie (329-955), III. Prehistorie (481-541), IV. Mince (1 213-9 253), V. Kroje a výšivky (427-427), VI. Varia – obrazy, nábytek, řezby náradí a nástroje, keramika, sklo, různé (3 058-7 669), VII. Přírodniny (1-93), VIII. Zahraniční a domácí odboj (371-1 148), IX. Lapidárium (18-48).⁸⁸

Během 2. světové války nebyla sběratelská činnost velká. Muzeum přišlo o předměty ze sbírky zbraní v hodnotě 15 000 Kč.⁸⁹ Sbírková domácího a zahraničního odboje byla zapečetěna a odvezena nacisty. Podrobněji bude popsána v podkapitole o pobočkách muzea.⁹⁰ Gestapo zabavilo některé předměty připomínající Československou republiku nebo Sokola, spáleny byly fotografie prvorepublikových politiků. Rovněž předměty, které muzeu darovali píseckí židé, byly zabaveny, většina z nich pak byla spálena. Členové Gestapa si mezi sebou rozebrali sbírku pohárů sportovních družstev bývalého 11. pěšího pluku a pluku hraničářů.⁹¹ Naopak po válce byly pod správu muzea převedeny některé předměty, které byly Němcům zkonfiskovány, mezi nimi například 102 obrazů.⁹²

Obrazy byly řazeny do sbírek „Prácheňské obrazové galerie v Písku“, která vznikla v červnu 1937. Kuratorium založilo uměleckou komisi, která vyzvala umělce z regionu Prácheňska, aby nově vzniklou galerii podpořili darováním některých svých děl. Některé obrazy byly i nakupovány. Písecký Rotary klub podpořil tuto snahu hned v jejím počátku 5 500 korunami.⁹³ Nejštědřejším darem bylo 76 obrazů Václava Šebeleho, které muzeu daroval jeho potomek téhož jména v roce 1928.⁹⁴ Některé získané obrazy pak byly vystavovány v okresním a městském úřadu, neboť vlastních prostor se muzejní galerie dočkala až v letech 1950-1951, kdy byly prostory muzea rozšířeny. Obrazové galerii byly od padesátých let vyhrazeny tři sítě v druhém patře bývalých kasáren.⁹⁵

⁸⁸ PRÁŠEK, Jiří. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 59.

⁸⁹ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karta 3, nesign., svazek 1927-1947, výkaz o hodnotě majetku po 2. světové válce.

⁹⁰ Podkapitola 3.5.2.

⁹¹ *Písecké listy*, 1945, č. 3, s. 3.

⁹² SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karta 5, sign. V/1, Seznam obrazů z konfiskovaného německého majetku, uložených v museu.

⁹³ *XI. zpráva Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1937*, s. 7.

⁹⁴ *II. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska v Písku za r. 1928*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1929, 1929, s. 2.

⁹⁵ Do této doby sídlilo muzeum pouze v prvním patře.

Uložení sbírek v prvním patře nádvorního traktu radniční budovy spojené s hradním palácem, se reorganizace nijak nedotkla. Nevystavené předměty byly uskladněny „*porůznu v zásuvkách vystaveného památného nábytku a v skříních muzejní pracovny*“⁹⁶. V těchto prostorách byla původně umístěna i muzejní knihovna, která byla v roce 1926 přesunuta do městského archivu. Ten se nalézal, jak už bylo připomínáno, v téže budově. Pro uložení knih zde však nebylo dost prostoru, problémem byla i značná vlhkost. Roku 1932 byla muzejní knihovna prohlášena za „knihovnu konzervační“. To znamenalo, že zájemci si mohli knihy vypůjčit pouze prezenčně. Část knih byla v roce 1938 přestěhována do obecního skladiště v obecním domě. Situace byla ale i nadále zoufalá, neboť „*v nevhodných regálech jsou knihy zase napěchovány od podlahy až ke stropu*“⁹⁷. Ani po konci 2. světové války žádné zlepšení nepřišlo. Roku 1947 muselo muzeum přiznat Svazu českých muzeí, že muzejní knihovna je „*uložena provisorně v prostorách pod hradní síní. Toto provisorium trvá již tři roky*“⁹⁸. V letech 1938 a 1940 sice kuratorium opakovaně žádalo městskou radu o přidělení prostorů pro knihovnu, nebylo mu však vyhověno.⁹⁹

⁹⁶ V. zpráva *Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1931*, s. 1.

⁹⁷ LIPŠ. *Muzejní knihovna v Písku*, s. 3.

⁹⁸ SOkA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 6, sign. V/4a, odpověď muzea na dotaz, který zaslal Svaz československých muzeí dne 4.12.1947 na Místní národní výbor v Písku.

⁹⁹ Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 6, sign. V/4a

3.3 Prezentační činnost

Nově reorganizované muzeum bylo otevřeno 26. června 1927. Při této příležitosti byla konána v zasedací síni radnice slavnostní schůze.¹⁰⁰ Přítomni byli zástupci píseckých peněžních ústavů, spolků a všichni společensky významní občané města, mezi nimi například houslový virtuóz Otakar Ševčík, Tereza Sedláčková, vdova po Augustu Sedláčkovi, nebo Emilie Heyduková, vdova po Adolfu Heydukovi. Zmíněným dámám bylo poděkováno za propůjčení či darování předmětů připomínajících jejich význačné manžele. Vzácnými hosty byli ale například i hudební skladatel Leoš Janáček nebo již připomínaný Fridolín Macháček, který na schůzi přednesl referát o významu českých muzeí. Ještě jednou zde byly potvrzeny výsledky voleb v kuratoriu. Muzeum si rovněž vytyčilo cíle pro výzkum, a to v archeologické a geologické oblasti.

Od tohoto dne bylo muzeum pro návštěvníky otevřeno každý den kromě pondělí, kdy se prováděl úklid, od 10 do 12 hodin a odpoledne od 14 do 16. V neděli a ve svátek od 9 do 13 hodin. Vstupné činilo 1 Kč za osobu a 0,50 Kč za školní mládež.¹⁰¹ Školní výlety a ohlášené spolkové návštěvy neplatili původně nic, později rovněž 0,50 Kč za osobu. Otevírací doba byla rozšířena na konci dvacátých let, kdy bylo muzeum od úterý do soboty v dopoledním čase otevřeno od 8 do 12 hodin.¹⁰² V následujících letech se otevírací doba neměnila, muzeum bylo otevřeno během sezóny, která trvala nejprve od začátku června do konce září. Postupem času se ale rozšiřovala a muzeum pak bylo uzavřené pouze přes zimu. Po celou otevírací dobu byl návštěvníkům ve své kanceláři k dispozici muzejní kustod. Roku 1931 byl ale post kustoda, v té době obsazený podplukovníkem ve výslužbě Bohumilem Turkem, kvůli nedostatku financí zrušen.¹⁰³ K muzeu přidružený městský archiv byl přístupný ve všední dny od 9 do 12 hodin, bylo však nutné se předem objednat u městské úřední správy. 22. srpna 1944 bylo muzeum pro návštěvníky uzavřeno, neboť do něj byly prozatímně přestěhovány sbírky měšťanské školy, jejíž budovu zabralo německé vojsko. Znovuotevřeno bylo až po konci války, 9. září 1945.¹⁰⁴

Průměrná roční návštěvnost muzea v letech 1927 až 1947 činila přibližně 3 000 osob za rok. Největší návštěvnost vykázalo muzeum v roce 1943, kdy ho navštívilo kolem 4 750 lidí.

¹⁰⁰ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 3, nesign., svazek 1927-1947, Zpráva o slavnostní schůzi Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska konané dne 26. června 1927 o 10. hodině dopoledne v zasedací síni městské radnice v Písku.

¹⁰¹ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 57.

¹⁰² III. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1929. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1930, 1930, s. 7.

¹⁰³ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 2, sign. II/1, dopis B. Turkovi ze dne 2.5.1931 o zrušení místa kustoda.

¹⁰⁴ *80 let muzea v Písku*, s. 10.

Přes hranici 4 000 návštěvníků se muzeum dostalo ještě v letech 1936 a 1942. Naopak nejnižší návštěvnost mělo muzeum v roce 1945, kdy nedosáhla ani 500 osob. Na metu 2 000 návštěvníků nedosáhlo muzeum ještě v letech 1927 a 1946. Pro roky 1937 a 1941 nám data o návštěvnosti chybí.¹⁰⁵ V průměrném roce 1928, kdy muzeum navštívilo 2 730 osob, bylo na vstupném vybráno 1 150 Kč.¹⁰⁶

Sbírkky byly instalovány v osmi místnostech. V první místnosti se nalézaly památky po regionálních výtvarnících, hlavně obrazy, z nichž nejcennější byla sbírka děl J. Z. Quasta. Druhá místnost byla vyhrazena pro památky po místních spisovatelích a hudebních skladatelích, především po Augustu Sedláčkovi či Otakaru Ševčíkovi. Rovněž zde byly umístěny mince, sklo a keramika. Třetí místnost měla navozovat dojem starého měšťanského pokoje. Čtvrtá síň obsahovala sbírky prehistorické archeologie, paleontologie, mineralogicko-geologickou sbírku a sbírku památek lesního hospodářství, která vznikla až po reorganizaci muzea, kdy bylo upozorňováno na to, že Písek se sice nazýval „městem v moři lesů“, avšak muzejní sbírky tomuto přívvisku neodpovídaly. V páté místnosti byly umístěny národopisné sbírky a kolekce blatských výšivek. Šestá síň byla vyhrazena památkám průmyslovým, zemědělským a obchodním. Obsahovala i část sbírek církevní archeologie, jejichž druhá část byla umístěna ve skříních na chodbě muzea, v nichž byly vystaveny i exponáty připomínající židovské obyvatelstvo Písku. Chodbou návštěvník prošel do rytířského sálu, kde byla instalována sbírka předmětů militárního charakteru a spolkových praporů. Lapidárium bylo umístěno na pavlánu a v přízemní arkádě hradu. Rozmístění sbírek do místností se až do roku 1948 změnilo pouze jednou, na konci třicátých let, a to v souvislosti se vznikem již připomínané obrazové galerie. Do první síně se přesunula sbírka archeologie, která se díky aktivnímu Bedřichovi Dubskému rychle rozrůstala.¹⁰⁷ Většina obrazů se přesunula do budov okresního a městského úřadu. V roce 1940 vyhotovil vrchní tajemník muzea a kolaborant Rudolf Pařízek ke všem popiskům a textům i jejich německou verzi.¹⁰⁸

Do muzea se až do roku 1935 vstupovalo přes budovu radnice. V uvedeném roce muselo muzeum radnici přenechat část chodby, která obě instituce spojovala. Nebyla to nakonec taková ztráta, neboť původně bylo plánováno, že přepustí také několik místností obchodní akademii,

¹⁰⁵ Tamtéž.

¹⁰⁶ *II. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska v Písku za r. 1928*, s. 3-4.

¹⁰⁷ LA MOTTE, Jaroslav Arsène. *Písek nad Otavou, město v moři lesů: turistický, historický a kulturní průvodce Pískem a okolím*. 2. vyd. Písek: Odbor Klubu českých turistů, 1947. s 36-39.

¹⁰⁸ *XIV. zpráva Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za rok 1940*, s. 3.

kteřá sídlila rovněž v bývalých kasárnách. K tomu naštěstí nakonec nedošlo. Nově se do muzea vstupovalo po nádvorním schodišti ze dvora kasáren.

Vzhledem k malému prostoru bylo pro muzeum velice obtížné vytvářet krátkodobé výstavy. V roce 1927 uspořádalo muzeum výstavu děl J. Z. Quasta a výstavu „Pracovní koutek Heydukův a Sedláčkův“.¹⁰⁹ Jednu výstavu, entomologickou, uspořádalo muzeum v příštím roce. Návštěvníci ji mohli shlédnout od 3. června do konce srpna.¹¹⁰ V příštím roce to byly výstavy dvě, jedna představovala chronologický vývoj české mince, druhá byla uspořádána k 70letému výročí akademického malíře, plukovníka ve výslužbě Karla Tůmy.¹¹¹ V příštích letech se situace nijak nezlepšila. Možností bylo pořádat krátkodobé výstavy mimo prostory muzea. Například v květnu 1940 vystavilo muzeum své hudební exponáty při příležitosti Českého hudebního máje v Písku, v srpnu téhož roku se prezentovalo i na výstavě inženýrské komory Písku a Prácheňska.¹¹² Za druhé světové války byla většina sbírkových předmětů ukryta v budově městské spořitelny pro případ leteckého bombardování. Muzeum tím pádem mělo dostatek prostoru na pořádání výstav. Velkými výstavami byly například „August Sedláček a Písek“ v roce 1943 nebo o rok později „Bedřich Smetana a Písek“.¹¹³

¹⁰⁹ I. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska v Písku za r. 1927, s. 4.

¹¹⁰ II. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska v Písku za r. 1928, s. 3.

¹¹¹ III. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1929, s. 6.

¹¹² XIV. zpráva Musea Dr. Aug. Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za rok 1940, s. 3.

¹¹³ JOHN, Čestmír. 75 roků píseckého muzea. In: *Vlastivědné muzeum v Písku – zprávy 1959*. Písek: Okresní vlastivědné muzeum v Písku, 1960, s. 10.

3.4 Vědecká činnost

Muzeum začalo po reorganizaci vyvíjet vlastní vědeckou činnost spojenou s výzkumem a následným publikováním jeho výsledků. Někteří pracovníci a spolupracovníci muzea, například A. Sedláček nebo A. Krejčí, se archeologickému či geologickému výzkumu věnovali již před reorganizací, avšak spíše soukromě.

Dvěma hlavními obory, v nichž se pracovníci muzea věnovali výzkumu v terénu, byla archeologie a mineralogie. Tato činnost byla velice důležitá, neboť muzeu, které neustále trpělo nedostatkem financí, zajišťovala nové exponáty. Třetím oborem, v němž muzeum vyvíjelo vědeckou terénní činnost, byla biologie.

Nejčinnorodější byl archeolog Bedřich Dubský (1880-1957), ředitel archeologických sbírek muzea a řídící učitel v Řepici u Strakonice, kterého terénní výzkum zajímal mnohem více než práce s expozicemi. Každý rok prezentoval své výsledky v místním tisku a muzejních ročenkách. Například za rok 1934 provedl Dubský výzkum knovízské osady u Žďáru a mohyl u Vráže. Spolupracoval se Státním archeologickým ústavem na vykopávkách římské osady u Zalužan. Vlastním nákladem prováděl záchranný výzkum na dvou stavebních parcelách u Přeštic, ve kterém pokračoval i v zimních měsících.¹¹⁴ V podobném duchu trávil Bedřich Dubský i další léta. Položil tak základ prehistorických sbírek dnešního Prácheňského muzea. Archeologické oddělení muzea popsal ve spisu *Pravěké oddělení Městského muzea v Písku*¹¹⁵. Archeologické průzkumy byly prováděny i při stavebních pracích na starých městských domech či jiných památkách.

Geologický a mineralogický výzkum prováděl Josef Chalupský (1866-1955), povoláním taktéž pedagog. Ten byl oproti Dubskému přeci jen více muzejním pracovníkem, soustředil se především na roztřizení bohaté muzejní mineralogicko-geologické sbírky, kterou po sobě zanechal August Krejčí. I Josef Chalupský však každoročně prováděl výzkum v terénu. Například roku 1940 pátral v okolí Písku po pegmatitových žilách¹¹⁶ a tuhových a sericitových rulách. Pokračoval ve výzkumu křemenného útvaru, který se táhne od Mladotic po Brloh. Získal

¹¹⁴ VIII. zpráva *Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1934*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1935, 1935. s. 3-4.

¹¹⁵ DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěké oddělení Městského muzea v Písku*. Písek: Museum Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska, 1943. 5 s. Dostupné v: SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 7, sign. VI/c

¹¹⁶ Pegmatit je důležitým zdrojem průmyslových minerálů, které byly za války obzvláště potřebné. Tento úkol mu tedy byl s nejvyšší pravděpodobností zadán „shora“.

rovněž chemický rozbor živců z Píseckých hor.¹¹⁷ I on publikoval výsledky svého výzkumu v Otavanu a muzejních ročenkách, zároveň vypracoval několik geologických map okolí Písku nebo plány Havírek, nejrozsáhlejších píseckých zlatodolů.

Ředitelem přírodovědných sbírek muzea byl lesnický a rybářský odborník Ing. Theodor Mokřý, dr. h. c. (1857-1945). Vzhledem k jeho vytížení (od roku 1937 přednášel rybářství na Lesnické fakultě ČVUT) se doba, kterou trávil terénním výzkumem, každým rokem snižovala, až roku 1940 úplně rezignoval na členství v muzejním kuratoriu. Na přelomu 30. let se několik let po sobě věnoval výzkumu rybniční fauny.

Oproti letům před reorganizací, kdy defacto jedinou publikací, kterou vydalo přímo muzeum, byly jeho stanovy, vzrostla po reorganizaci publikační činnost především díky vydávání ročenek. První muzejní ročenka vyšla roku 1928. Další zprávy pak vycházely ve formě zvláštních otisků z Ročenky Písecké spořitelny v knihtiskárně Františka Podhajského a spol. pravidelně jednou ročně až do roku 1941.¹¹⁸ Názvy ročenek byly různě obměňovány, například byl v roce 1936 před jméno A. Sedláčka vložen titul Dr. Do roku 1932 sestavoval ročenky správce muzea Kaiser. Poté byli pod zprávami o činnosti podepsáni správce muzea Lipš, pokladník Malý a předseda kuratoria Slaba, který byl roku 1935 nahrazen starostou města MUDr. Václavem Šťastným.

Muzeum vydalo mezi roky 1926 až 1947 čtyři samostatné publikace, z nichž ani jedna však nepřesáhla délku deseti stran. Zmíněn již byl Dubského popis pravěkého oddělení muzea. Tři studie vydalo muzeum ve spolupráci s Píseckou spořitelnou Františku Lipšovi. Šlo o *Drobné písecké umění* z roku 1937, dále v roce 1940 *Emilie Heyduková v dopisech svých přátel* a roku 1941 *Musejní knihovna v Písku*. V reakci na vydání této publikace bylo v Píseckých listech opět bezvýsledně upozorňováno na nevyhovující umístění muzejní sbírky knih.¹¹⁹

¹¹⁷ XIV. zpráva Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za rok 1940, s. 5.

¹¹⁸ FRÖHLICH. Zprávy o činnosti píseckého muzea (1927–2000), s. 77.

¹¹⁹ Písecké listy, 1941, č. 20, s. 2.

3.5 Pobočky muzea¹²⁰

3.5.1 Museum Dr. Adolfa Heyduka

Básník Adolf Heyduk (*1835 v Předhradí u Skutče) se do Písku přistěhoval v roce 1860. Na nově zřízenou reálku přišel vyučovat kreslení a krasopis. Dva roky předtím se podílel na vydání almanachu Máj. V roce 1877 se oženil s Emilií Reinerovou, dcerou restaurátéra Reinera, jehož restaurant byl již tehdy vyhlášený a v Písku funguje dodnes. V roce 1900 si Heyduk nechal postavit podle návrhu architekta Jana Kouly dům v Tyršově ulici¹²¹, ozdobený sgrafity se symboly básnictví – labutí a pegasem. Básník, který figuroval již v prvním muzejním kuratoriu v roce 1884, zemřel 6. února 1923. V domě i nadále žila jeho choť Emilie, která svolila k tomu, že po její smrti v domě vznikne památník jejího manžela. K tomuto účelu provedli v jejím bytě v létě 1935 František Lipš a znalec básnickova díla, profesor písecké obchodní akademie Josef Kotrč soupis knih, nábytku a uměleckých předmětů. Emilie Reinerová skonala 30. prosince 1935.

Obec nebyla ze vzniku nového muzea nadšena. Přijetí dědictví pro ni totiž znamenalo uhradit dědickou daň a vyplatit polovici domu od několika vzdálených rodinných příslušníků, nakonec se však podvolila a písecké muzeum tak získalo svojí první pobočku.¹²² Museum Dr. Adolfa Heyduka bylo slavnostně otevřeno 4. července 1937. Jeho sbírky se skládaly z originálního vybavení bytu doplněných o památky po Adolfu Heydukovi, které byly dosud uloženy v druhé síni (památky po místních spisovatelích a hudebních skladatelích) Musea D^{ra} Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska. Muzeu se rovněž podařilo získat dopisy, které básník psal například Elišce Krásnohorské nebo Juliu Zeyerovi.¹²³

Muzeum bylo otevřeno každou neděli a ve svátky od 10 do 12 hodin. Dozorcem byl jmenován František Dunovský, městský policejní nadstrážník na odpočinku, kterého v roce 1938 vystřídal obecní zřízenec V. Měškan. Správce městského muzea byl zároveň i správcem jeho poboček. Vstupenka stála 2 Kč, rodinné vstupné 5 Kč. 5. září 1937 bylo muzeum uzavřeno, zájemci však mohli o vstup požádat v kanceláři městského muzea. V roce, kdy byla tato pobočka muzea nově otevřena, ji navštívilo 79 platících osob, 35 z nich si zaplatilo vstupenku za 2 Kč, 13 skupin zvolilo rodinnou vstupenku. Utrženo tak bylo 135 Kč.¹²⁴ Návštěvníci měli

¹²⁰ Pobočkou muzea se rozumí muzeum či památník, který je centrálně řízen vedením píseckého muzea.

¹²¹ Čp. 438.

¹²² PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 60-61.

¹²³ XI. zpráva Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1937, s. 2.

¹²⁴ Tamtéž.

možnost shlédnout tři místnosti – pracovnu, společenský pokoj a jídelnu, které byly víceméně ponechány ve stavu, v jakém v nich přebýval básník se svojí ženou.

V následujících letech bývalo muzeum otevřeno vždy přibližně od začátku června do září. Roční výdělek se pohyboval mezi 80 a 100 Kč/K. Návštěvnost byla nejlepší v roce 1939, kdy se do knihy návštěv zapsalo 192 osob.¹²⁵ Na počátku roku 1940 zasáhla Písek povodeň, která byla způsobena náhlou oblevou. Na Heydukův památník sice Otava nedosáhla, byl však poničen sněhem ze střechy, který odtál neobvyklou rychlostí. Voda vnikla do pokojů a proudy stékala po průčelí, čímž poškodila fasádu. Náklady na opravu uhradil městský stavební úřad.¹²⁶

¹²⁵ XIII. zpráva Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za rok 1939. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1940, 1940, s. 3.

¹²⁶ XIV. zpráva Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za rok 1940, s. 4.

3.5.2 Pokusy o zřízení památníku odboje a zemědělského muzea

Tématem podkapitoly jsou dvě pobočky píseckého muzea, k jejichž založení nikdy nedošlo, ač se s ním vážně počítalo.

První z nich byl památník odboje. Hlasy, které volaly po pobočce muzea, která by představovala domácí a zahraniční odboj, se prvně ozývaly na počátku třicátých let. V té době již existovala podobná muzea v několika jiných československých městech.¹²⁷ 10. listopadu 1933 se konala na radnici ustanovující schůze „Výboru pro zřízení musea Odboje“, který byl veden jako samostatné oddělení muzejního kuratoria. V jeho čele měl stát štkpt. L. Čížek. Po jeho přeložení do Českých Budějovic ho nahradil štkpt. Josef Drápela.¹²⁸ Zvolení činovníci z řad píseckých legionářů poměrně rychle nashromáždily několik set sbírkových předmětů. Ty byly od roku 1932 provizorně skladovány ve velké skříni v pracovně městského muzea. Celý projekt však ztroskotal na tom, že se pro památník odboje nepodařilo najít vhodné prostory.

V úvahu přicházel obecní dům čp. 1 na Riegrově náměstí¹²⁹. Muzejní výbor si o tyto prostory zažádal, 15. května 1936 však obdržel od městské rady negativní odpověď.¹³⁰ Do budovy byl totiž dočasně přestěhován krajský soud, jehož budova procházela rekonstrukcí, po jejímž dokončení se měl přestěhovat zpět. Poté však měly být místnosti, o něž se památník odboje ucházel, přiděleny měšťanské škole.

Ze sbírky domácího a zahraničního odboje tak byla alespoň roku 1937 při příležitosti výročí bitvy u Zborova uspořádána v zasedací síni okresního domu velká výstava. Od 20. června do 2. července ji navštívilo 2 397 osob, z toho bylo 1 318 žáků, 525 vojinů a 554 ostatních návštěvníků. Čistý zisk výstavy činil 645 Kč a byl odevzdán ve prospěch založení památníku.¹³¹

O rok později se muzeum snažilo prostory v obecní budově na Velkém náměstí získat znovu, neboť zkrachoval návrh, aby bylo muzeum odboje umístěno v Heydukově domě. Městská rada sice uznala, že prostory v Tyršově ulici by byly pro legionářskou sbírku nedostačující, ale s uvolněním prostor na náměstí muzeu opět vstříc nevyšla.¹³² Definitivní

¹²⁷ Např. 17. června 1928 je slavnostně otevřeno Museum odboje na brněnském Špilberku.

¹²⁸ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 61.

¹²⁹ Dnes Velké náměstí.

¹³⁰ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 4, sign. IV/2b, odpověď městské rady na žádost Výboru pro zřízení muzea Odboje ze dne 15.5.1936.

¹³¹ XI. zpráva Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1937, s. 3.

¹³² SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 1, sign. I/1b, odpověď městské rady na žádost o přidělení místnosti pro muzeum památníku odboje ze dne 3.3.1938.

konec všech snah znamenala německá okupace. Roku 1939 nařídili členové táboreského Gestapa, aby byla legionářská sbírka, která obsahovala více než 1 200 předmětů pod 500 inventárnými čísly, uložena do dvou velkých beden, které byly následně zapečetěny a odvezeny pryč.¹³³

Za zmínku jistě stojí i druhá pobočka muzea, jejíž založení bylo vážně zamýšleno. Šlo o zemědělské muzeum, které mělo být pojmenováno po rodákovi z nedalekého Oslova Dr. Josefu Kazimourovi¹³⁴. Roku 1938 věnovala okresní hospodářská záložna 1 000 Kč na zřízení zemědělského muzea v Písku.¹³⁵ Písecké listy roku 1940 upozorňovaly na to, že „*vejdeme-li do čestné síně zemědělského musea v Brně, najdeme tam velkou podobiznu a celý oltář prací selského historika Dr. Kazimoura. V muzeu jeho rodného kraje v Písku nenajdeme však ani jeho podobiznu. Skoro všechna venkovská musea mají již svá venkovská oddělení*“¹³⁶. Správcem nově vzniklé pobočky muzea byl jmenován Ing. Friese, profesor písecké lesnické školy. Sbírkovou základnu měly tvořit exponáty, které pro muzeum sesbíral Theodor Mokřý. Stejně jako v případě památníku odboje, i zemědělské muzeum nakonec nebylo realizováno, neboť pro něj nebyly sehnány odpovídající prostory. Sbírkové měly být umístěny v budově rolnické školy,¹³⁷ kde pro ně ale nebyl zajištěn dostatek místa. Jinou alternativu se nalézt nepodařilo, a tak byl projekt uložen k spánku a znovu oživen o přibližně třicet let později.¹³⁸

¹³³ *Písecké listy*, 1945, č. 3, s. 2.

¹³⁴ Josef Kazimour (1881 v Oslově-1933 v Praze). Historik specializující se na hospodářské dějiny, propagátor zemědělského muzejnictví, člen agrární strany. Zasloužil se o osamostatnění pražského Zemědělského muzea, které bylo do roku 1918 součástí Národopisného muzea.

¹³⁵ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 62.

¹³⁶ *Písecké listy*, 1940, č. 9, s. 4.

¹³⁷ Ulice Čelakovského, čp. 200. Škola zde pod názvem Střední zemědělská škola sídlí dodnes.

¹³⁸ Více v podkapitole 4.5.

3.6 Správa muzea a činnost kuratoria v letech 1927-1947

Kuratorium muzea se v uvedených letech zabývalo hlavně administrativně-správní činností spojenou s vytvářením sbírkového fondu muzea, správou muzejních budov a pokusy opatřit nové prostory pro pobočky muzea a knihovnu. Jakožto reprezentant muzea jednalo s městskou radou a sponzory o výši finančních příspěvků. Jménem muzea ale například i gratulovalo společensky významným osobnostem Prácheňska k jejich životním jubileím. Schůze muzejního kuratoria se konaly jednou až třikrát ročně.

Třetím správcem muzea se po smrti Augusta Sedláčka stal profesor Josef Kaiser (1882-1975). Od roku 1910 vyučoval Kaiser dějepis, zeměpis a němčinu na píseckém gymnáziu. Byl nadšeným propagátorem skautingu a turistiky.¹³⁹ Funkci správce muzea i městského archivu vykonával externě vedle své pedagogické činnosti. Doba jeho ředitelování byla pro muzeum úspěšná. Prof. Kaiser se zasloužil především o vytvoření systematického lístkového katalogu sbírkových předmětů, jejichž sběr dostal poprvé určitou koncepci.

Složení osmnáctičlenného kuratoria se prvně měnilo roku 1929. Do kuratoria byl kooptován okresní školský inspektor Karel Svoboda a JUDr. Slabu na postu náměstka předsedy kuratoria vystřídal okresní hejtman Emil Iserle. I v dalších letech se složení kuratoria, jehož členové do něj byli voleni nebo kooptováni na 3 roky, příliš neměnilo. Roku 1931 se novými členy kuratoria stali nový starosta města Josef Pravda¹⁴⁰ a pedagog a hudební skladatel Alois Kodl, který se ujal správy hudebního oddělení muzea.

V roce 1932 zemřel Metoděj Brandeys, bývalý starosta města a předseda kuratoria, který pečoval o muzejní sbírku obrazů. Na jeho místo byl zvolen advokát JUDr. Rudolf Slaba, kterého do kuratoria dosazovala Písecká spořitelna. Jeho náměstkem se stal Josef Pravda. Téhož roku byl na svou žádost na reálné gymnázium na Smíchově přeložen Josef Kaiser. Novým správcem muzea se tak stal František Lipš.

Čtvrtý správce muzea František Lipš se narodil 26. října 1874 v Písku. Jeho otec zde byl majitelem litografického závodu. Lipš se stal nejprve městským úředníkem a městským knihovníkem. Aktivně se podílel na chodu píseckého Sokola, ochotnického spolku a především

¹³⁹ FRÖHLICH, Jiří. *Písecký muzejník profesor Josef Kaiser*, In: *Muzejní a vlastivědná práce*, 1999, roč. 37, č. 3, s. 169.

¹⁴⁰ Funkce starosty se roku 1931 ujal po úspěšném Metoději Brandeysovi, který byl starostou od roku 1923. Josef Pravda však ve funkci vydržel jen do roku 1932, kdy ho nahradil Jaroslav Jílek, který byl starostou do roku 1935. Po něm funkci převzal emeritní primář písecké nemocnice MUDr. Václav Šťastný, který na radnici vydržel do roku 1945.

muzea, o jehož sbírky se bez nároku na honorář staral už v těžkých dobách před reorganizací muzea. Zemřel roku 1966 v Písku.¹⁴¹

Změny ve vedení kuratoria přinesla schůze, která se konala 30. října 1935.¹⁴² Novým předsedou kuratoria byl zvolen starosta města MUDr. Šťastný. Místopředsedou se stal učitel Alois Hořejší, který plnil funkci muzejního zpravodaje městské rady. Jen čtyři členové kuratoria byli v tomto roce zároveň správci muzejních sbírek. Byli to Bedřich Dubský, správce předhistorické sbírky, Anna Husová, správkyňe národopisných sbírek, Josef Chalupský, správce mineralogických sbírek a Alois Kodl, správce hudebního oddělení muzea. Téhož roku kuratorium finančně podpořilo výstavbu pomníku Adolfa Heyduka v Palackého sadech částkou 920 Kč a 20 haléřů.¹⁴³

První vojáci německé armády se v Písku objevili 15. března 1939 po osmé hodině ranní. Již bylo pojednáno o tom, jaké devastační důsledky měla okupace pro sbírkový fond muzea. Na druhou stranu je třeba konstatovat, že v této době přestalo mít muzeum problémy finančního rázu. Dáno to bylo i tím, že „*Okupantům velmi záleželo na starých památkách, z nichž se snažili dokázat, že oni tu byli odedávna pány a tvůrci vši kultury.*“¹⁴⁴

První schůze píseckého muzejního kuratoria v Protektorátu Čechy a Morava se uskutečnila 29. června 1939.¹⁴⁵ Nově mělo mít svého člena v kuratoriu Národní souručenství, za něž se členem kuratoria stal profesor Obchodní akademie Startl. Na druhé schůzi v tomto roce, která se konala 2. prosince, bylo oznámeno ustanovení bývalého štábního kapitána pěchoty československé armády Rudolfa Pařízka (po okupaci se začal psát jako Parizek) vrchním tajemníkem muzea.¹⁴⁶ Pařízek sice nebyl členem kuratoria, ale tajemnická funkce, která byla roku 1939 nově zřízena, mu poskytovala v zásadách do fungování muzea takřka neomezené pravomoci. Kolaborant Pařízek byl po konci války mimořádným lidovým soudem odsouzen k trestu smrti a popraven.

V roce 1940 rezignoval na svou funkci dlouholetý pokladník kuratoria Robert Malý. Jeho nástupcem se stal ředitel Písecké spořitelny Jan Prušák. O penzionování v tomto roce požádal správce muzea Lipš, který byl kvůli daru židovského občana muzeu povolán před

¹⁴¹ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 64.

¹⁴² IX. zpráva *Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1935*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1936, 1936, s. 8.

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ JOHN. *75 roků píseckého muzea*, s. 9.

¹⁴⁵ XIII. zpráva *Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za rok 1939*, s. 7.

¹⁴⁶ Tamtéž.

pražský vojenský soud. Soud ho sice osvobodil, ale za těchto okolností již Lipš zřejmě neměl chuť ani sílu pokračovat ve své funkci. 28. dubna byl nahrazen městským archivářem Františkem Švecem, který se spolu se svými spolupracovníky Dr. Františkem Němečkem a Čestmírem Johnem, učitelem ve výslužbě, věnoval především výstavní činnosti.¹⁴⁷ Knihovnu muzea převzal knihovník Gruber. Kuratorium se naposledy sešlo roku 1941,¹⁴⁸ zpráva o činnosti za rok 1940 je na příštích 19 let ročenkou poslední. Téhož roku si v Písku zakoupil vilu prezident Emil Hácha¹⁴⁹ a muzeum bylo přejmenováno. Oficiálně se nově nazývalo „Museum der Stadt Písek“.

Písek, ačkoli spadal do sovětské zóny, osvobodili 6. května 1945 američtí vojáci. Sovětské vojsko do města dorazilo až o 4 dny později. Muzeum i nadále řídil Václav Švec, kterému do března 1946 pomáhal Č. John, který se poté vrátil k učitelství,¹⁵⁰ jehož vykonávání mu bylo za protektorátu znemožněno. Hlavním úkolem byla pro muzejníky reorganizace sbírek, které byly uskladněny na různých místech, aby nebyly zasaženy bombardováním nebo aby unikly zabavení ze strany nacistů. Sbírkový fond městského muzea činil 26 630 položek, muzeum Augusta Sedláčka mělo 3 615 sbírkových předmětů.¹⁵¹ Projevoval se však nedostatek odborných pracovníků, který způsobil, že expozice byly instalovány provizorně a neměly velkou kvalitu. Depozitáře muzea byly přeplněny a sbírkové předměty nebylo kam uložit.

Zrušena byla funkce vrchního muzejního tajemníka. 24. září 1945 se sešla „muzejní komise“, která měla oživit kuratorium.¹⁵² Na schůzi bylo přítomných šest členů,¹⁵³ mezi nimiž byli i Václav Švec a Čestmír John, který schůzi předsedal. Byly zde shrnuty škody, které muzeum za války utrpělo a členové komise si rozdělily úkoly, spočívající především v revizi sbírek a reinstalaci expozic, které ale do roku 1948 víceméně splněny nebyly. Písecké listy upozornily na to, že: „*Soustava kuratoria složeného z neaktivních zástupců korporací se neosvědčila. Je třeba, aby na správu musea měli vliv skuteční musejníci a sběratelé a ne – delegovaní zástupci bez zájmu o věc.*“¹⁵⁴ Do roku 1948 se však zlepšit stav muzea a sestavit nové kuratorium nepodařilo. Důležité je ještě zmínit, že muzeum v roce 1945 prvně změnilo

¹⁴⁷ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 64.

¹⁴⁸ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 8, sign. VI/2, Museum v Písku (rukopis).

¹⁴⁹ Vilu v ulici Na Trubách čp. 995 hodlal využívat jako letní byt. V následujících letech ji však navštívil jen jednou, 8. července 1941, kdy zde strávil pouhých 15 minut. (Viz: PRÁŠEK. *Písecké 2. tisíciletí*, s. 210)

¹⁵⁰ Téhož roku byla za písecký volební obvod zvolena do Ústavodárného Národního shromáždění republiky Československé JUDr. Milada Horáková.

¹⁵¹ Tamtéž, fond 3 Okresní úřad Písek I, karton 1081, sign. VII/13, Šetření o stavu muzeí ze dne 3.9.1945.

¹⁵² Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 1, sign. I/1a, Zápis o schůzi komise pro správu Musea dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska ze dne 24.9.1945.

¹⁵³ Členy muzejní komise zvolili na své schůzi dne 30.8.1945 členové Místní osvětové rady.

¹⁵⁴ *Písecké listy*, 1945, č. 16, s. 2.

svého zřizovatele. Dosud bylo oficiálním zřizovatelem Město Písek, které reprezentovala městská rada. Po válce převzaly agendu městských zastupitelstev městské národní výbory. Muzeum se tak dostalo pod správu Městského národního výboru Písek.

4. Písecké muzeum v letech 1948-1984

4.1 Změny ve vedení muzea a umístění sbírek v letech 1948-1952

Únorové události roku 1948 muzejní kuratorium z letargie nevytrhly. Jeho první schůze po osmi letech se uskutečnila 20. dubna 1949¹⁵⁵ na místě, kde se uskutečnily i všechny schůze předešlé. Ze zasedací síně radnice se však po druhé světové válce stala zasedací síň Městského národního výboru a jeho předseda Alois Pertlíček¹⁵⁶ na schůzi osobně dohlížel. Ze všech kuratorních funkcí zůstala zachována pouze funkce jeho předsedy. Tím zvolil širší MěNV ve své schůzi konané 8. února předsedu školské a kulturní komise MěNV Jaroslava Šindeláře.¹⁵⁷ Do kuratoria bylo dosazeno dalších 17 členů, mezi kterými nechyběl například Čestmír John nebo archeolog Bedřich Dubský.¹⁵⁸ Hlavním úkolem, které si nové kuratorium vytyčilo, bylo vyhledat vhodné umístění pro muzejní knihovnu a pokusit se získat některé volné místnosti od sousední obchodní akademie. Dalším důležitým úkolem byla revize sbírek.¹⁵⁹ Kuratorium však uvedené cíle nemohlo splnit, neboť již po půl roce od obnovení byl vydán pokyn k jeho likvidaci.

22. listopadu 1949 totiž krajská schůze muzejníků vyzvala písecké MěNV, aby byl místo kuratoria ustanoven „spolek přátel muzea“,¹⁶⁰ který byl v Písku na počátku roku 1950 opravdu založen. Zásadním rozdílem, který vyplývá z jeho stanov je, že členové spolku měli na chod muzea mnohem menší vliv než členové předválečného muzejního kuratoria. „Spolek přátel muzea v Písku“ měl spíše jen pomáhat při pořádání výstav a besed, vydávání vědeckých publikací atd. Strukturou se spolek kuratoriu podobal více. Řídil ho předseda (Jaroslav Šindelář) a jeho členové měli mít mandát na tři roky. Jednatelům spolku se stal Čestmír John.¹⁶¹

Jedinou důležitější funkcí spolku byla finanční agenda, o kterou dbal pokladník spolku, kterým byl Dr. Josef Koryta. Spolek měl každoročně žádat o roční příspěvek MěNV a Ministerstvo školství, věd a umění. Roku 1950 činil rozpočet muzea 45 000 Kčs, což bylo o

¹⁵⁵ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 1, sign. I/1a, zápis o první schůzi kuratoria konané dne 20. dubna 1949.

¹⁵⁶ Předsedou MěNV byl v letech 1949-1962.

¹⁵⁷ Jaroslav Šindelář (1914-1999) byl v letech 1973-1979 ředitelem píseckého muzea.

¹⁵⁸ Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 1, sign. I/1a, členové kuratoria zvolení dne 8. února širším MNV.

¹⁵⁹ Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 1, sign. I/1a, zápis o první schůzi kuratoria konané dne 20. dubna 1949.

¹⁶⁰ Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 3, nesign., svazek 1927-1947, Usnesení krajské schůze muzejníků ze dne 22.11.1949.

¹⁶¹ Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 1, sign. I/1a, Stanovy Spolku přátel muzea v Písku.

12 000 Kčs více než v předešlém roce.¹⁶² V roce 1951 vrostl rozpočet muzea na 148 000 Kč.¹⁶³ Výše rozpočtu pak byla v příštích letech vždy podobná.

Již po roce fungování spolku, 15. února 1951, mu Okresní národní výbor v Písku oznámil, že „... v zájmu zjednodušení spolkového života a vzhledem k tomu¹⁶⁴, že samostatné trvání Vašeho spolku není již v dnešní době aktuální, začlení se Váš spolek do lidové osvěty při MNV v Písku.“¹⁶⁵ Spolek vyhlásil zrušení na své poslední schůzi dne 3. dubna téhož roku. Majetek spolku, který činil 154 271, 90 Kč převzala Místní osvětová beseda v Písku.¹⁶⁶ Jeho agendu měla převzít dvanáctičlenná muzejní subkomise. Změnil se rovněž ředitel muzea. Od roku 1941 do roku 1950 vedl muzeum František Švec. Stejně jako August Sedláček byl však i on více archivářem než muzejníkem. Ke konci čtyřicátých let se tak o chod muzea staral spíše Čestmír John nebo Jaroslav Šindelář. Roku 1950 se ředitelem stal Karel Kukačka. Ve funkci vydržel pouhé 2 roky, ve kterých dohlížel na stěhování muzea do nových prostor, revizi sbírek a instalaci expozic. Po něm převzal funkci ředitele Jan Rothbauer, který v ní vydržel do roku 1958.

Po celou svou historii muselo písecké muzeum bojovat s nedostatkem místa. Tento problém byl vyřešen díky rekonstrukci budovy bývalých kasáren, v jejímž prvním patře větší část muzea sídlila. Stavební a restaurátorské práce na budově započaly roku 1948 a již v roce 1949 mohlo muzeum do části nově zrekonstruovaných prostor přestěhovat své sbírky. Úplně však byla rekonstrukce dokončena až roku 1952. Muzeu, do něhož se nyní vcházelo nově prolomeným vchodem z nádvoří radnice, byla přidělena velká část druhého patra kasáren a rovněž jejich přízemí. Před započítáním rekonstrukce disponovalo muzeum 330 m².¹⁶⁷ Prameny se v údajích o celkové ploše, kterou muzeum disponovalo po dokončení rekonstrukce, různí. Pravděpodobně to bylo 1944 m², jak uvádí studie *70 let muzea v Písku*¹⁶⁸. Z uvedené plochy mělo na instalaci sbírek připadat původně 1360 m². Tento zdroj uvádí, že muzeum mělo mít k dispozici 33 místností, což se však zdá být přehnané. Bohužel nevíme jistě, z jakého důvodu je toto číslo takto nadsazené. Pravděpodobně získala místo muzea některé místnosti sousední obchodní akademie¹⁶⁹, neboť v zápisu o schůzi kuratoria z roku 1949 je zmínka právě o tom,

¹⁶² Tamtéž, žádost o subvenci u Ministerstva školství, věd a umění ze dne 9.5.1950.

¹⁶³ Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 4, sign. IV/1a, rozpočet muzea na rok 1951.

¹⁶⁴ Takto je oznámení opravdu formulováno.

¹⁶⁵ Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 1, sign. I/1a, oznámení ONV v Písku Spolku přátel muzea v Písku ze dne 15.2.1951.

¹⁶⁶ Tamtéž, Potvrzení přijetí majetku Spolku přátel muzea v Písku ze dne 25.5.1951.

¹⁶⁷ JOHN. *75 let píseckého muzea*, s. 11.

¹⁶⁸ Dostupná v: SOkA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 8, sign. VI/2

¹⁶⁹ Ve školním roce 1949-50 byl její název změněn na „Vyšší hospodářská škola pro čtyřleté a hospodářská škola pro dvouleté studium“.

že by se některé místnosti obchodní akademie mohly využít pro muzejní účely.¹⁷⁰ *Organizační řád vlastivědného muzea městského národního výboru v Písku*¹⁷¹ z roku 1961 uvádí, že muzeum je toho času umístěno v částech budov čp 111,112 a 113¹⁷² v 9 místnostech v přízemí, 9 místnostech v prvním a 7 ve druhém patře, k čemuž je třeba připočítat ještě chodby, které se nejlépe hodily pro výstavy fotografií nebo obrazů. Tři místnosti byly vyčleněny pro obrazovou galerii a ve třech místnostech v přízemí byla umístěna muzejní knihovna, která tak roku 1950 konečně získala prostory odpovídající její velikosti (přes 10 000 knih¹⁷³).

¹⁷⁰ Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 1, sign. I/1a, Zápis o první schůzi kuratoria konané dne 20. dubna 1949.

¹⁷¹ Dostupný tamtéž: fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 3, nesign., svazek 1961.

¹⁷² V letech 1945-1962 Stalinovo náměstí, 1962-1990 Leninovo náměstí. Od roku 1990 Velké náměstí.

¹⁷³ Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 3, nesign, svazek 1950, plánování muzejní knihovny – II. čtvrtletí 1950.

4.2 Sbírkotvorná činnost a uložení sbírek

Poválečný sbírkový fond muzea disponoval přibližně 25 000 sbírkovými předměty.¹⁷⁴ Do roku 1960 byly nevystavené předměty ve skladišti pod hradním sálem, které však bylo příliš tmavé a vlhké. Až po odluce muzea od archivu v roce 1960, kdy se městský archiv z prostor na nádvoří bývalých kasáren odstěhoval, získalo muzeum pro své depozitáře, konkrétně pro depozitář archeologie, militarií, průmyslových strojů, zemědělského a řemeslného náradí a uměleckých předmětů, kvalitnější umístění. Téhož roku bylo předěláno staré skladiště na depozitář entomologie, fotografií, krojů, nábytku, numismatiky a sbírky drobných předmětů uměleckého průmyslu.¹⁷⁵ I tyto depozitáře však přestaly rozvíjejícímu se sbírkovému fondu muzea stačit. Řešením byla výstavba nových depozitářů v půdních prostorách.

O rekonstrukci z let 1949-1952, která se zásadně dotkla uložení sbírek, již bylo pojednáno. Rekonstrukce však neznamenal pouze opravy budovy, ale dotkla se i vybavení muzea, které bylo zastaralé a často pocházelo ještě z počátku 20. století. Například roku 1950 bylo zakoupeno 16 nových vitrín.¹⁷⁶ Další velké opravy hal a schodiště vyšly roku 1961 na 48 751 Kčs.¹⁷⁷ V roce 1968 byly proražením vchodů zpřístupněny sklepy, do nichž byla zavedena elektřina. O několik let později sem byly umístěny dvě nové expozice – Zlato na Písecku a Ryba a rybářství na Písecku, které budou podrobněji zmíněny v podkapitole zabývající se prezentační činností.¹⁷⁸ Stavební ruch, který spočíval především v asanačních pracích, byl v muzeu na přelomu 60. a 70. let opravdu velký. Muzeum díky tomu zvětšilo svou plochu na 2 540 m², z čehož 1 100 m² zabíraly výstavní plochy.¹⁷⁹ Z 28 místností byly expozice umístěny ve 13 síních. Navíc bylo do všech místností muzea zavedeno ústřední topení. Zásadní a poněkud překvapivou majetkoprávní změnou, která se konci 60. let udála, byl převod budov v areálu hradu jejich uživatelům, který byl se souhlasem státní správy zapsán do katastru nemovitostí, včetně vyhotovení listu vlastnictví. MěNV, který se budov zbavoval, to odůvodnil tím, že nemá finance na údržbu.¹⁸⁰

Stejně jako v minulých letech byli i po válce přiděleni k jednotlivým oddělením sbírek jejich správcové. Jmenujme například Bedřicha Dubského, který se o archeologické oddělení

¹⁷⁴ PRÁŠEK, Jiří. *Písek před 50 lety, aneb Kronika roku 1948*. Písek: J & M, 1997, s. 69.

¹⁷⁵ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 68.

¹⁷⁶ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 1, sign. I/1a, Žádost o subvenci u Ministerstva školství, věd a umění ze dne 9.5.1950.

¹⁷⁷ Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 4, sign. IV/2a, orientační rozpočet na stavební úpravy-1961.

¹⁷⁸ Podkapitola 4.3.

¹⁷⁹ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 69.

¹⁸⁰ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1996*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1997, s. 4.

staral až do své smrti v roce 1958. V roce 1949 odmítl Dubský titul čestného ředitele muzea.¹⁸¹ Po smrti Anny Reginy Husové převzala správu národopisné sbírky Anna Broušková. Slavín, jak byla sbírka památek po významných občanech Písku nazývána, spravoval Čestmír John. Novým knihovníkem muzea se stal Dr. Jaroslav Michl. Každému sbírkovému oddělení se postupem času dostalo vlastního inventáře sbírkových předmětů. Muzeum se při reorganizaci sbírek podřídilo požadavkům, které vyslovila krajská schůze muzejníků 22. listopadu 1949.¹⁸² Písecké muzeum se podle ní mělo soustředit především na tyto 4 témata: archeologie, jihočeský les a zemědělství, Slavín a vývoj dělnického hnutí na okrese. Sbírkový fond muzea byl rozšiřován především o předměty, které měly dokumentovat vývoj dělnického hnutí, neboť do roku 1948 mělo muzeum ve svých inventářích takových předmětů přirozeně jen velmi málo. Na tomto úkolu pracoval Čestmír John, který rovněž upravil historické oddělení tak, „*aby bylo vyhověno novým požadavkům*“¹⁸³.

Restriktivní politika KSČ paradoxně vedla k rozšíření sbírkového fondu muzea a jeho knihovny. Ať už šlo o majetek zanikajících spolků (Sokol, Měšťanská beseda atd.), zámecké sbírky, knihy ze zrušených synagog nebo předměty, kterých se kvůli bytové tísní zbavovali jejich kdysi zámožní majitelé. Takto byla rozšířena především obrazová galerie. Na tyto skutečnosti reagoval Zákon o kulturních památkách, č. 22/1958 Sb. Zákon především stanovil, co se pod pojmem „památká“ chápe a ukládal povinnost zapisovat památky do státního seznamu památek. Na sbírkový fond muzea měl pozitivní dopad paragraf 17, který říká, že všechny archeologické památky, které jsou získané výkopy nebo náhodnými nálezy, jsou národním majetkem a ukládají se do muzeí. V tomto čase započalo písecké muzeum s důslednější evidencí sbírkového fondu. Akviziční činnost byla totiž z již uvedených důvodů velká. Například za rok 1959 byl knižní inventář rozšířen o 526 inventárních čísel a inventář historických sbírek o 609 nových inv. čísel. Naproti tomu přírodopisné oddělení nebylo rozšířeno o ani jeden předmět.¹⁸⁴

Od roku 1958 mělo muzeum vlastní fotografický ateliér a laboratoř, kterou vybudovalo z přístrojů zrušeného fotografického střediska. Od tohoto roku tak započal dobrovolný pracovník muzea Václav Nohejl s fotodokumentací muzejních sbírek.¹⁸⁵ Stejně jako

¹⁸¹ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 1, sign. I/1a, Zápis o první schůzi kuratoria konané dne 20. dubna 1949.

¹⁸² Tamtéž, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 3, nesign., svazek 1927-1947, Usnesení krajské schůze muzejníků ze dne 22.11.1949.

¹⁸³ JOHN. *75 roků píseckého muzea*, s. 11.

¹⁸⁴ *Muzeum v Písku – zprávy 1960*. Písek: Okresní vlastivědné muzeum v Písku, 1961, s. 7.

¹⁸⁵ *Vlastivědné muzeum v Písku – zprávy 1959*. Písek: Okresní vlastivědné muzeum v Písku, 1960, s. 17.

v předválečném období působil v muzeu i nadále muzejní konzervátor. Zlepšena byla oproti minulosti údržba a úklid muzea.

Vraťme se zpět k rozšiřování sbírkového fondu muzea. Již bylo řečeno, že roku 1948 mělo muzeum kolem 25 000 předmětů. O 13 let později činil sbírkový fond muzea 47 786 předmětů muzejní povahy.¹⁸⁶ V roce 1974 měl již plně zinventarizovaný sbírkový fond muzea 37 615 inventárních čísel, což představovalo přibližně 90 000 muzejních a galerijních předmětů a kolem 50 000 knih.¹⁸⁷ Ke konci období, které je v této kapitole zkoumáno, v roce 1983, disponoval sbírkový fond 56 071 inv. čísly, což činilo kolem 150 000 předmětů.¹⁸⁸ Roční přírůstek se pohyboval mezi 3 000 až 3 500 předměty. Nejrozsáhlejší byly sbírky numismatiky a archeologie, kterou však postupem času překonala na počet inventárních čísel sbírka fotografií.

Již bylo zmíněno, že muzejní knihovna sídlila po rekonstrukci na přelomu 40. a 50. let ve třech místnostech v přízemí. Později ji byla jedna z místností odebrána a vzhledem k jejímu širokému sbírkovému fondu tak již nezbylo místo na studovnu, kterou muzeum chtělo vybudovat už v roce 1947. Tento záměr byl uskutečněn až roku 1976, kdy knihovna získala další tři místnosti.¹⁸⁹ Jednu pro uskladnění knih, další pro účely studovny a jednu, která měla sloužit jako pracovna knihovníka. Tento post byl systematizován a obsazen odborně kvalifikovaným knihovníkem roku 1960.¹⁹⁰ V roce 1983 měla knihovna ve své sbírkové evidenci zapsaných přes 58 000 svazků a řadila se tak k největším muzejním knihovnám v ČSR.¹⁹¹

¹⁸⁶ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 3, nesign., svazek 1961, Práce musea v Písku v roce 1961.

¹⁸⁷ *Oblastní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1975.* Písek: Oblastní muzeum v Písku, 1976, s. 5.

¹⁸⁸ *100 let muzea v Písku (1884-1984). Zpráva o činnosti muzea za rok 1983,* s. 41.

¹⁸⁹ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1976.* Písek: Okresní muzeum v Písku, 1977, s. 8.

¹⁹⁰ *100 let muzea v Písku (1884-1984). Zpráva o činnosti muzea za rok 1983,* s. 48.

¹⁹¹ Tamtéž, s. 47.

4.3 Prezentační činnost

Po druhé světové válce byly vystavované předměty instalovány přibližně do jejich předválečné podoby. Po roce 1948 byly expozice zhodnoceny jako zastaralé a bylo přikročeno k jejich reorganizaci, která probíhala po celá padesátá léta a vyvrcholila na počátku let šedesátých. Hlavní změnou bylo vybudování expozice „Dělnické hnutí“, která však trochu překvapivě pokrývala pouze období od „rozkladu rodového zřízení“ do třicetileté války. Velké množství předmětů bylo umístěno ve starých stolových vitrínách, kritizován byl i nadbytek textů.¹⁹² Muzeum pokračovalo se sběrem materiálu k moderním dějinám dělnického hnutí a KSČ, který byl využíván ke krátkodobým výstavám k různým výročím. Tyto předměty pak roku 1961 rozšířily stávající expozici dělnického hnutí přes odboj za 2. světové války až po rok 1948. Poslední reorganizace se expozici dostalo při příležitosti 50. výročí KSČ v roce 1971, kdy byla doplněna o předměty, které byly předtím součástí výstavy uspořádané k tomuto výročí. Oddělení regionálních dějin muzea se v 70. letech podílelo i na jiných propagandistických projektech, jako bylo například vytvoření „síní tradic“ v národních podnicích Jitex a Elektropřístroj nebo v některých JZD v okrese Písek.¹⁹³ Expozice byly děleny do přírodovědného a historického oddělení, oddělení výstavby socialismu a zvláštní kategorii tvořila obrazová galerie.

Zbylé expozice se především v 50. letech stále podobaly expozicím 30. let. Konkrétně to byly expozice mineralogie a geologie, skromná expozice zoologie, archeologická expozice, nazývaná po roce 1958 též jako „Sín Bedřicha Dubského“. Základy expozice „Světlice zámožné měšťanské rodiny“, která byla součástí muzea už od jeho založení, se staly součástí expozice „Město XVIII. a XIX století“. Expozice popisující stejné období na venkově byla složena především ze zemědělského nářadí a národopisných sbírek, například krojů. Ještě roku 1958 byla jedna místnost vyhrazena expozici církevních předmětů. Dalšími stálými expozicemi byly: Dějiny Písku (do třicetileté války), Cechy a řemesla, Technika, Lidové umění, Osvěta (významní Písečané). Jedna místnost byla vyhrazena pro sbírku děl J. Z. Quasta. Skrze tuto místnost pak návštěvník muzea prošel do obrazové galerie, ve které byl dostatek prostoru na pořádání krátkodobých výstav.¹⁹⁴

Do roku 1984 vybudovalo muzeum několik nových stálých expozicí, z nichž některé jsou v muzeu k vidění dodnes. Mnohé starší expozice prošly zásadní reorganizací, která

¹⁹² SOkA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, nesign., karton 3, svazek 1958, Katalog museí, s. 3.

¹⁹³ *Muzeum v Písku 1885 1945 1975*. Písek: Oblastní muzeum v Písku, 1975, s. 27.

¹⁹⁴ SOkA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, nesign., karton 3, svazek 1958, Katalog museí, s. 2-3.

spočívala především v jejich zpřehlednění, třeba i zmenšením počtu vystavovaných předmětů. Tak byla například roku 1968 revidována expozice mineralogie a geologie, která se nově nazývala „Geologické poměry Prácheňska“.¹⁹⁵ Podnět k práci na expozici „Zlato na Písecku“ dal archeologický výzkum unikátního zlatorudného mlýnu na Otavě v roce 1967. Již o rok později byla expozice provizorně nainstalována ve vstupní hale muzea. Potřebné prostory pod rytířským sálem, které MěNV využíval jako sklady, byly uvolněny až o osm let později. Finální podobu expozice tak návštěvníci mohli prvně shlédnout 22. srpna 1976.¹⁹⁶ Expozice těžila z předmětů archeologických a mineralogicko-geologických sbírek, skrze které líčila historii těžby zlata na Písecku. Jádrem expozice se staly pozůstatky zlatorudného mlýna z 13-14. století, jako trámy, kůly, prkna, mlýnské kameny apod.¹⁹⁷

Druhou novou expozicí byla expozice „Ryba a rybářství“, která je i dnes jedním z hlavních důvodů, proč je muzeum oblíbeno i mezi dětmi, které klasické expozice tolik nezajímají. S nápadem na expozici, v níž by byla část exponátů živých, přišel roku 1970 tehdejší ředitel muzea Jiří Frey. Otevřena veřejnosti však byla až za ředitele Šrámka, 1. května 1983.¹⁹⁸ Ryby plavaly v devíti akváriích a jedné průhledné nádrži. Do konce roku 1983 si je přišlo prohlédnout 35 280 návštěvníků, z toho 20 543 dětí a mladých lidí.¹⁹⁹

Zmíňme například ještě expozici „Chráněná přírodní území a rezervace na Písecku“, která byla nainstalována v roce 1982. Expozici, která představuje chráněná území píseckého okresu především skrze fotografie a zoologické preparáty, mohou návštěvníci muzea shlédnout i dnes.

Počet krátkodobých výstav se zvýšil po rekonstrukci na konci 60. let. Do této doby se konalo vždy jen několik výstav za rok. Jiří Prášek uvádí,²⁰⁰ že do této doby se výstavy v zásadě daly rozdělit do tří kategorií. Výstavy obrazů ze sbírek Prácheňské galerie, výstavy o životě významných osobností, jako byla například roku 1952 velká výstava o životě houslisty Otakara Ševčíka a ideologicky zaměřené výstavy, jako například od 1. května do 10. června 1950 výstava popisující historii dělnického hnutí v Písku. Po rekonstrukci se počet krátkodobých výstav zvedl až ke dvaceti výstavám za rok. Drtivou většinu z nich tvořily výstavy lokálních

¹⁹⁵ *Sborník Oblastního muzea v Písku. (Zpráva o činnosti za r. 1968 a 1969).* Písek: Oblastní muzeum v Písku, 1970, s. 2.

¹⁹⁶ KUDRNÁČ, Jaroslav. *Expozice „Zlato na Písecku“ v Prácheňském muzeu.* In: *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1992.* Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1993, s. 19.

¹⁹⁷ Tamtéž.

¹⁹⁸ PECL, Karel. *Ryba a rybářství – expozice živých ryb našich vod v muzeu.* In: *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1994.* Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1995, s. 24.

¹⁹⁹ Tamtéž.

²⁰⁰ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení),* s. 67.

umělců, jako například roku 1970 velká výstava děl píseckého malíře Václava Šebeleho. Z velkých výstav zmiňme ještě například „Život a dílo Augusta Sedláčka“ z podzimu a prosince roku 1963, kterou osobně shlédla a kladně hodnotila i vdova po A. Sedláčkovi Tereza Sedláčková.²⁰¹ Oblibě se těšily exotické výstavy, jako například výstava z roku 1962 „V hrobce staroegyptského velmože“. Naopak výstavy typu „Polský politický plakát“, kterou muzeum uspořádalo zanedlouho po ukončení egyptské výstavy, se ve svých tématech často opakovaly.

Muzeum se v rámci své „výchovně-osvětové činnosti“ stalo organizátorem mnoha přednášek a besed. Například roku 1978 uspořádalo muzeum ve svých prostorách 47 přednášek, kterých se zúčastnilo 2 155 osob. Téhož roku se pracovníci muzea podíleli na 71 přednáškách, které se uskutečnily mimo muzeum. Navštívilo je 2 868 návštěvníků.²⁰² Přednášela se hlavně přírodovědná, umělecká a historická témata. Rok 1978 byl ale na počet přednášek nadprůměrně bohatý, v ostatních letech bylo číslo upořádaných přednášek spíše nižší. Postupem času začalo muzeum pořádat i turistické zájezdy do bližšího okolí, dále i různé vycházky, exkurze a další akce.

Zmiňme ještě, že muzeum bylo organizátorem dětských zájmových volnočasových kroužků. Děti se na nich učily muzejní práci, vypomáhaly s pořádáním některých výstav a muzejních akcí. Nejprve to byly od roku 1958 kroužky přírodovědný, národopisný a historický. Poslední dva uvedené kroužky byly roku 1962 sloučeny pod vlastivědný pionýrský spolek.²⁰³ V 70. a 80. letech byla nabídka kroužků nejen pro děti znovu rozšířena, některé se uchytily a některé byly kvůli nezájmu brzy zrušeny. Například za rok 1982 zorganizovalo muzeum 53 akcí filatelistického kroužku, 30 akcí ornitologického kroužku, 13 akcí historického a 7 houbařského kroužku.²⁰⁴

Návštěvnost muzea mezi lety 1948 a 1983 každým rokem rostla. Roku 1948 navštívilo muzeum jen něco málo přes 3 000 návštěvníků, o 5 let později to bylo již kolem 9 000 lidí.²⁰⁵ Vysoké byly návštěvy v roce 1961 a 1962, kdy přesáhly 23 000 návštěvníků za rok.²⁰⁶ Roku 1976 navštívilo muzeum celkem 41 961 lidí.²⁰⁷ Do uzavření muzea v roce 1984 se návštěvnost lehce zvyšovala, metu 50 000 návštěvníků za rok však nepřekonala. Nejvíce se jí muzeum

²⁰¹ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 7, sign. VI/c, dopis T. Sedláčkové řediteli muzea.

²⁰² *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1978*. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1979, s. 11.

²⁰³ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 3, nesign., svazek 1962, Komentář k výkazu práce muzea v Písku v roce 1962.

²⁰⁴ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1982*, s. 17.

²⁰⁵ *80 let muzea v Písku*, s. 10.

²⁰⁶ Tamtéž.

²⁰⁷ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1976*, s. 15.

přiblížilo právě roku 1984, kdy ho navštívilo 49 951 osob.²⁰⁸ Návštěvnost knihovny se zvedla po vybudování studovny až k číslům kolem 200 lidí ročně.²⁰⁹

²⁰⁸ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1984.* Písek: Okresní muzeum v Písku, 1985. s. 15.

²⁰⁹ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1982.* Písek: Okresní muzeum v Písku, 1983. s. 20.

4.4 Vědecká činnost

Ve 40. a 50. letech se muzeum potýkalo s nedostatkem odborných pracovníků, kvůli kterému byla jeho vědecká činnost až do 2. poloviny 60. let velice omezená. Pracovníci muzea se do této doby soustředili spíše na inventarizaci a reorganizaci sbírek. Když 9. února 1958 v Písku zemřel archeolog Bedřich Dubský, ustala výzkumná činnost v terénu úplně. Poslední terénní akci podnikl Dubský 23. října 1956 na svém oblíbeném Řežabinci u Ražic.²¹⁰

Místo archeologa pak obsadila až roku 1967 Mgr. Eva Koppová²¹¹, která se tak stala prvním profesionálním archeologem muzea.²¹² Ihned se zapojila do výzkumu pozůstatků zlatorudného mlýna na Otavě, který byl objeven v roce 1966 a vedl až k vybudování expozice „Zlato na Písecku“. Jako muzejní archeoložka také dohlížela na stavební práce, například při rekonstrukcích historických domů. Pokud však došlo k nálezům, muselo si muzeum až do roku 1990 záchranný výzkum platit samo, a ještě k tomu potřebovalo souhlas stavbyvedoucího.

Odborní pracovníci muzea, jejichž řady byly na konci 60. let a v 70. letech zásadně rozšířeny, byli rozděleni podle objektu jejich zájmu do úseku přírodovědného a společenskovědného. Přírodovědný úsek se dále dělil na geologii a mineralogii a na zoologii. Prvním zoologem muzea se stal roku 1970 Karel Pecl²¹³, který se zasloužil především o vybudování expozice „Ryba a rybářství“. Od roku 1980 začal na rybníku Řežabinec pořádat letní odchyt a kroužkování ptactva, „Akci Acrocephalus“. ²¹⁴ V roce 2018 proběhl pod vedením muzejního zoologa její 42. ročník. Do úseku společenskovědného se řadily pracoviště archeologie, historie feudalismu a kapitalismu, historie výstavby socialismu, etnografie a spadala sem i muzejní knihovna.

První poválečná ročenka píseckého muzea vyšla za rok 1959. Do roku 1962 vyšly ještě další 3 ročenky doplněné odbornými články. Za rok 1964 vyšla ročenka k 80. výročí založení muzea. Poté se muzeum vrátilo k ročenkám až roku 1970, kdy vyšel sborník za roky 1968 a 1969. O rok později vyšla ještě zpráva o činnosti za rok 1970. Další výroční zpráva pak vyšla až za rok 1974 a od této doby vychází zprávy o činnosti píseckého muzea pravidelně až dodnes.

²¹⁰ FRÖHLICH, Jiří. *Ze života archeologa Bedřicha Dubského*. In: *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1992*, s. 35.

²¹¹ Mgr. Eva Koppová (1943-2017) byla archeoložkou píseckého muzea v letech 1967 až 2011.

²¹² PECL, Karel. *Archeoložka Mgr. Eva Koppová*. In: *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2011*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2012. s. 117.

²¹³ RNDr. Karel Pecl (*1945 v Praze) byl zoologem píseckého muzea v letech 1980 až 2009.

²¹⁴ BÜRGER, Petr. *Karel Pecl šedesátiletý*. In: *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2005*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2006. s. 106.

Mezi lety 1948 a 1984 vydalo písecké muzeum, nepočítáme-li ročenky, kolem 90 publikací, z nichž nejčastější byly katalogy k výstavám. Z obsáhlejších prací vydalo například roku 1971 „Zlato v Pootaví“ od archeologa PhDr. Jaroslava Kudrnáče, CSc. Roku 1961 bylo muzeum pověřeno dohledem nad vedením obecních kronik, kterých v uvedený rok bylo v píseckém okrese 72. Funkce muzea byla kontrolní, podílelo se však i na pořádání některých okresních kol celonárodních soutěží o nejlepší kroniku a kronikáře. Například roku 1979 vyhodnotilo muzeum v rámci celonárodní soutěže k 35. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou jako nejlepšího kronikáře v kategorii „obec do 500 obyvatel“ Matěje Hřídela z Horosedel, v kategorii nad 500 obyvatel uspěl Jan Toman²¹⁵ z vedlejších Mirovic. V dokonalém stavu bylo v tomto roce 37 ze 63 zkontrolovaných kronik.²¹⁶ Muzeum kontrolovalo kronikáře okresu Písek až do roku 2002.

²¹⁵ Jan Toman (1907-1996). Učitel a regionální historik severního Písecka. Autor Dějin města Mirovic (1948) nebo publikace *Rod píseckých a mirotických Alšů* (1975).

²¹⁶ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1979*. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1980, s. 12.

4.5 Pobočky muzea

Roku 1984 mělo písecké muzeum pět poboček. Památník Adolfa Heyduka byl pobočkou muzea už před 2. světovou válkou. Spravoval ho správce, který byl muzeem zaměstnáván na zkrácený úvazek. V 50. letech prošla expozice drobnou obměnou a návštěvnost se tehdy pohybovala kolem 2 až 3 000 lidí ročně, například roku 1955 navštívilo Heydukův památník 2 811 návštěvníků, kteří na vstupném zaplatili 1 714 Kčs.²¹⁷ Sbírkový inventář měl roku 1955 361 evidenčních čísel, knihovna památníku jich měla 3 453.²¹⁸ V následujících letech se sbírkový fond památníku rozrůstal jen velice málo.

V roce 1972 byl zrušen hřbitov odsvěceného kostela Nejsvětější Trojice²¹⁹ v Písku a celý objekt se stal novou pobočkou muzea. Od roku 1974 probíhala rekonstrukce kostela spojená s jeho úpravou na koncertní a výstavní síň. Rekonstrukce byla velice nákladná, pouze za rok 1979 na ni bylo vynaloženo 858 244 Kčs.²²⁰ Opravy se protáhly, první koncert se v nově opraveném kostele konal až 29. června 1982.²²¹ O rok později zde byly instalovány varhany na elektrický pohon, které muzeum zakoupilo od cestovatele Jiřího Hanzelky.

Areál dvou středověkých tvrzí a barokního zámku v Kestřanech²²² byl muzeu přidělen rozhodnutím rady ONV ze dne 15. listopadu 1972.²²³ Předchozím uživatelem bylo místní JZD, které se k památkám chovalo barbarským způsobem. Muzeum tak muselo ihned po převzetí započít s nákladnou rekonstrukcí rozsáhlých objektů, kterou financoval především Okresní národní výbor. I přes to, že v roce 1984 odstartovala velká rekonstrukce hradu a bývalých kasáren, pokračovala rekonstrukce kestřanského areálu dál. Do konce roku 1989 však ukončena nebyla. Nebyl tak nikdy uskutečněn záměr, který počítal s tím, že by v Kestřanech bylo umístěno zemědělské muzeum. V jedné tvrzi měla být expozice „Život na středověkých tvrzích“ a ve druhé „Život venkovského lidu“.²²⁴ Počítalo se ještě s vybudováním depozitářů a konzervační a restaurátorské dílny. Smělé plány byly sice postupem času realisticky omezeny, ale ani expozice „Historie přeměn zemědělství a vesnice na Písecku“, s jejímž vybudováním

²¹⁷ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, nesign., karton 3, svazek 1955, Celoroční výkaz vlastivědného muzea za rok 1955.

²¹⁸ Tamtéž.

²¹⁹ Kostel je pozdně gotická stavba z 16. století. Městský hřbitov, který kostel obklopuje, byl založen roku 1549. Mezi lety 1972-1973 byl hřbitov přeměněn na Pietní park.

²²⁰ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1979*, s. 15.

²²¹ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 71.

²²² Obec Kestřany leží 8 km JZ od Písku. Obě tvrze (horní a spodní) byly vystavěny na konci 14. století, zámek je o tři století mladší.

²²³ *Muzeum v Písku 1885 1945 1975*, s. 16.

²²⁴ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 70.

muzeum ještě v roce 1982 reálně počítalo, nikdy zrealizována nebyla.²²⁵ Vzhledem k tomu, že měla představovat především „úspěchy“ kolektivizace, to jistě nebyla velká ztráta.

Protivínské muzeum bylo založeno roku 1932.²²⁶ V jeho začátcích mu pomohlo kuratorium píseckého muzea, které zaslalo protivínské muzejní komisi své stanovky.²²⁷ Nově vytvořená expozice se zabývala dějinami a přírodou města a okolí. Reinstalována byla roku 1959, kdy Protivín slavil 60. výročí povýšení na město.²²⁸ Zanedlouho poté bylo muzeum roku 1961 ve vlně rušení malých muzeí oficiálně zrušeno, defacto se však pouze přejmenovalo na Památník města Protivína. Uzavřeno tak bylo až od roku 1972, neboť se nenašel nikdo, kdo by dobrovolně převzal neplacené místo správce muzea. Pobočkou píseckého muzea se památník stal 1. ledna 1982 usnesením rady ONV č. 189/80 z roku 1981.²²⁹ Sbírky byly zkatologizovány a převzaty do sbírkového fondu píseckého muzea a započala rekonstrukce prostor památníků. Ačkoli se oficiálního znovuotevření Památník města Protivína se třemi novými expozicemi dočkal až 6. května 1989,²³⁰ využívalo ho písecké muzeum už předtím k pořádání přednášek.²³¹

Stejným usnesením ONV z roku 1981 se pobočkou Okresního muzea v Písku stal i Památník Mikoláše Alše a Matěje Kopeckého v Miroticích.²³² Rodná chalupa Mikoláše Alše vyhořela roku 1907. V letech 1924-1934 byl na jejím místě postaven Alšův domek.²³³ Jubilejní „Alšův rok 1952“ vyvrcholil v Miroticích velkými oslavami ve dnech 27 a 28. září,²³⁴ kdy byla veřejnosti v Alšově domku zpřístupněna pamětní síň se stálou expozicí o malířově životě, která byla složena především z reprodukcí jeho děl a předmětů, kterých za svého života užíval. Mirotickým s expozicí zřejmě pomáhali i písečtí muzejníci. V následujících letech se totiž mirotické muzeum sblížilo s píseckým muzeem do té míry, že v roce 1955 je Pamětní síň Mikoláše Alše v Miroticích uváděna jako pobočka píseckého muzea, ačkoli jejím zřizovatelem bylo MNV Mirodice.²³⁵ To však nemělo odborné pracovníky, kteří by se mohli o expozici starat. V roce 1955 navštívilo Alšův památník neuvěřitelných 11 545 návštěvníků, což bylo o 2 048

²²⁵ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1982*, s. 2.

²²⁶ Umístěno bylo na Masarykově náměstí v obecním domě čp. 19, kde sídlí dodnes.

²²⁷ DUDA, Zdeněk. *Mezi osvětou a politikou. K nejstarším dějinám muzea v Protivíně*. In: *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2014*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2015, s. 100.

²²⁸ Tamtéž, s. 103

²²⁹ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1981*. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1982, s. 2.

²³⁰ Více v kapitole 5.5.1.

²³¹ Například za rok 1982 zde proběhla jedna přednáška – Protivínsko v literatuře a výtvarném umění.

²³² Mirodice leží 15 km SZ od Písku. Rodákem je malíř Mikoláš Aleš (1852-1913), žil zde loutkář Matěj Kopecký (1775-1847).

²³³ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 69.

²³⁴ TOMAN, Jan. *Rod píseckých a mirotických Alšů*. České Budějovice, 1974. s. 255

²³⁵ SOkA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 3, nesign., svazek 1955, Celoroční výkaz vlastivědného muzea za rok 1955.

lidí více, než kolik osob v témže roce navštívilo muzeum v Písku.²³⁶ V roce 1961 bylo muzeum rozhodnutím okresního aktivu pro památky, muzea a kroniku přejmenováno na Památník Mikoláše Alše a spolupráce s píseckým muzeem ustala.²³⁷ Spolu s Alšovým památníkem přešel roku 1982 pod správu píseckého muzea i Památník Matěje Kopeckého, který stál naproti Alšovu domku. Dohromady tak tvořily jednu muzejní pobočku.

²³⁶ Tamtéž.

²³⁷ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 3, nesign., svazek 1961, Komentář k statistickému hlášení o museích a památnících okresu Písek za rok 1961.

4.6 Správa muzea v letech 1953-1984

Místo Spolku přátel musea v Písku, který byl zrušen roku 1951, byla ustanovena dvanáctičlenná muzejní subkomise, která měla mít poradní funkci. Její činnost však byla téměř nulová. Muzeum tak řídil defacto jen jeho ředitel, kterým byl od roku 1952 Jan Rothbauer. Počítat samozřejmě musel se zásahy ze strany MěNV. Za ředitele Rothbauera muzeum především zvýšilo svou výstavní činnost, díky čemuž vzrostla návštěvnost muzea. Problémem byl nedostatek pracovníků. Například roku 1954 mělo muzeum jen dva zaměstnance na plný úvazek: administrativního správce (ředitele) a uklízečku. Dva odborní pracovníci – archeolog B. Dubský a všeobecný muzejník (správce sbírek a expozic) Č. John pracovali v muzeu víceméně dobrovolně.²³⁸ Muzeum nemělo na financování odborných pracovníků prostředky, roční příspěvek MěNV se pohyboval kolem 15 000 Kčs.²³⁹ Personální situaci se tak podařilo vyřešit až v 60. letech.

Novinkou, kterou muzeu přinesl komunistický režim, byla nutnost sestavovat čtvrtletní a roční plány a výkazy o činnosti, které poté měli kontrolovat úředníci MěNV. Muzeum bylo povinno sestavovat i měsíční operativní plány. Po polovině padesátých let však muzeum tuto činnost přestalo stoprocentně naplňovat a roku 1958 MěNV zjistilo, že muzeum nemá měsíční, čtvrtletní ani roční plán.²⁴⁰ To byl jeden z důvodů, proč byl 1. května 1958 Rothbauer nahrazen Ríšou Sukem. Druhým důvodem změny byl fakt, že Suk byl promováným historikem (i když se jím stal až dva měsíce po jmenování ředitelem)²⁴¹. Pod jeho vedením začalo muzeum opět vydávat výroční zprávy o činnosti. Zanedlouho po jmenování Suka ředitelem změnilo muzeum své jméno. Po konci 2. světové války se název muzea změnil na „Městské muzeum v Písku“. Roku 1958 bylo muzeum přejmenováno na „Okresní vlastivědné muzeum v Písku“. Změna názvu souvisela se snahou o zredukování počtu malých muzeí, písecké muzeum nemělo být muzeem města Písku, ale muzeem celého okresu. Od listopadu 1959 do jara roku 1961 byl z důvodu vojenské služby ředitel Suk dočasně nahrazen Liborem Křivánkem. Roku 1960 se novým zřizovatelem muzea stal Okresní národní výbor a bylo přikročeno k vypracování nových stanov muzea.

²³⁸ SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, karton 3, nesign., svazek 1954, Výroční zpráva o činnosti muzea v Písku za rok 1954, s. 3.

²³⁹ Tamtéž, svazek 1958, Zpráva o převzetí muzea r. 1958, s. 2.

²⁴⁰ Tamtéž, s. 1.

²⁴¹ SUK, Ríša. *Písecké muzejní marginálie*. In: *Prácheňské muzeum v Písku roce 2015*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2016, s. 102.

*Organisační řád vlastivědného muzea městského národního výboru v Písku*²⁴² byl schválen 22. prosince 1961. Zajímavý je především článek 4, který upřesňuje řízení muzea. I přes to, že činnost muzea měly kontrolovat pověřené orgány ONV, podržel si hlavní vliv na řízení muzea MěNV, konkrétně jeho školská a kulturní komise. Je zde rovněž stanoveno, že žádný orgán nemůže zasahovat do činnosti muzea bez vědomí jeho ředitele. Tomu měla v rozhodování pomáhat nově zřízená muzejní rada, která tak nahradila muzejní subkomisi. Její členy jmenovala školská a kulturní komise MěNV na dva roky. Členové rady měli „pomáhat řediteli při plnění všech úkolů“. Především v období dočasného ředitelství L. Křivánka převzal MěNV správu muzea plně do své gesce. Po návratu R. Suka z vojenské služby hodlalo MěNV na místě ředitele ponechat středoškoláka Křivánka, zasáhl však ONV, a tak se Suk 1. srpna 1961 muzea znovu ujal.²⁴³

30. listopadu 1963 rezignoval Suk na místo ředitele a odešel pracovat do Národního muzea.²⁴⁴ Jeho místo zaujala PhDr. Marie Sedláková, která předtím pracovala v Okresním archivu v Písku. Z doby jejího ředitelství, tedy z let 1963-1966, se nezachoval prakticky žádný archivní materiál. Jiří Prášek uvádí,²⁴⁵ že byl pravděpodobně záměrně skartován z důvodu odhalené trestné činnosti ředitelky, která se měla provinit rozkrádáním majetku v socialistickém vlastnictví, respektive zaměňováním cenných předmětů ze sbírkového fondu muzea.

1. ledna 1967 tak na její místo nastoupil absolvent Filozofické fakulty UK Jiří Frey a zároveň bylo muzeum přejmenováno na „Oblastní muzeum v Písku“. Jeho působnost tak byla znovu rozšířena. Pokrývat měla okresy Písek, Strakonice, Prachatice a Příbram. Pod vedením J. Freye se muzeu dařilo, především se povedlo díky asanačním pracím rozšířit prostory muzea. Jiří Frey je také „duchovním otcem“ expozice živých ryb, která však byla zrealizovaná až za ředitele Šrámka. Počet pracovníků se zvýšil ze šesti na patnáct²⁴⁶ a i přes začínající normalizaci byli někteří pracovníci zaměstnáni přes jejich politické „škraloupy“.²⁴⁷ Vstřícný přístup však nakonec oblíbeného ředitele stál místo, neboť byl z kádrových důvodů roku 1973 odvolán. Nahrazen byl Jaroslavem Šindelářem, který do této doby pracoval jako předseda MěNV Písek.²⁴⁸ S muzeem však již dříve úzce spolupracoval, a to především v 50. letech, kdy byl do

²⁴² Dostupný v: SOKA Písek, fond 110 Prácheňské muzeum v Písku, nesign., karton 3, svazek 1961.

²⁴³ SUK. *Písecké muzejní marginálie*, s. 109.

²⁴⁴ Tamtéž, s. 114.

²⁴⁵ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 69.

²⁴⁶ PECL, Karel. *Vzpomínka na pana Jiřího Freye, někdejšího ředitele muzea*. In: *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2007*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2008, s. 102.

²⁴⁷ Tamtéž.

²⁴⁸ Jaroslav Šindelář (1914-1999) byl předsedou MěNV v Písku v letech 1962-1973.

roku 1954 referentem pro školství a kulturu MěNV. Za jeho ředitelství probíhaly nákladné rekonstrukce keštránských tvrzí a kostela Nejsvětější Trojice v Písku, od roku 1975 začalo muzeum vydávat výroční zprávy, v čemž každoročně pokračuje až dodnes. Muzeu se vrátil zpět jeho okresní status. Stalo se tak 1. ledna 1976, kdy bylo muzeum přejmenováno na „Okresní muzeum v Písku“. Roku 1979 odešel Šindelář do důchodu. Nahradil ho absolvent Právnické fakulty UK Petr Šrámek, který předtím zastával funkci inspektora odboru kultury píseckého ONV. Muzeum za něj získalo 2 nové pobočky. Od roku 1981 do roku 1983 obsadilo písecké muzeum vždy první místo v soutěži jihočeských muzeí.²⁴⁹ V roce 1984 pak slavilo 100 let své existence, zároveň však v září uzavřelo z důvodu generální rekonstrukce své expozice. Znovuotevření se veřejnost dočkala až v květnu 1993.

Drtivou většinu nákladů muzea v období komunistického režimu představovaly opravy píseckého hradu a kasáren a poboček muzea. I tak však muzeum disponovalo financemi na nákup nových sbírek, a to především po roce 1960, kdy jej převzal pod svou správu ONV. Díky tomu si mohlo dovolit rozšířit personální obsazení muzea, a to hlavně na odborných postech. I příspěvky na údržbu, správu expozic a nákup nových exponátů se zvyšovaly. Přibližně od poloviny 70. let dostávalo muzeum ročně kolem 80 000 Kčs.²⁵⁰

²⁴⁹ *100 let muzea v Písku (1884-1984). Zpráva o činnosti muzea za rok 1983*, s. 38.

²⁵⁰ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1976*. Písek, 1977. s. 15

5. Písecké muzeum od roku 1984 do současnosti

5.1 Rekonstrukce muzejních prostor a správa muzea v letech 1984-1993

Muzeum bylo veřejnosti uzavřeno v září 1984 a generální rekonstrukce všech objektů píseckého muzea²⁵¹ započala v listopadu téhož roku postupným odstrojováním expozic. Hlavními důvody pro generální rekonstrukci byly špatný stav statiky střešní konstrukce, stropů a nosných trámů střech, špatný stav podlah, nedostatečné vytápění objektu, špatné umístění a zabezpečení depozitářů.²⁵² V objektu byly nejprve prováděny orientační statické sondy. Zároveň muzejníci započali s revizí a ošetřením sbírkového fondu a ukládáním předmětů do náhradních prostor a stěhování nábytku, vitrín a dalšího vybavení. Rekonstrukce měla podle původních plánů trvat do roku 1990.²⁵³

Se stavebními pracemi započal Okresní stavební podnik v Písku roku 1986. Na nádvoří muzea byl instalován pojízdný výškový jeřáb. Zároveň pokračovala po celou dobu rekonstrukce revize a katalogizace sbírkových předmětů. V roce 1986 proběhla změna na postu ředitele. Petr Šrámek odešel řídit Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích a na jeho místo nastoupil Václav Bartoš, který předtím pracoval jako inspektor státní památkové péče ONV v Písku.

Každým rokem se počet nově zpracovaných předmětů zvyšoval, například roku 1989 bylo katalogizováno 8 421 položek, což představovalo 11 607 sbírkových předmětů.²⁵⁴ Inventarizováno bylo v témže roce 6 734 položek (7 185 předmětů).²⁵⁵ Za první tři roky nepřesáhla celková částka investovaná do oprav 1 000 000 Kčs, více financí bylo v tomto období vloženo do oprav keštránských tvrzí. V roce 1987 vyskočila částka vložená do oprav na 1 690 834 Kčs.²⁵⁶ Na budově nalézající se v příchozím směru napravo od rytířského sálu byla sejmuta střecha a krov, jednotlivá podlaží byla vybourána a znovu postavena ze železobetonu.

Roku 1989 bylo plánované otevření muzea posunuto o 3 roky, na rok 1993. Jednak to bylo z důvodu náročnosti oprav, jednak z důvodu Sametové revoluce. Náměty a libretové části budoucích expozic musely být přepracovány. Toto se dotklo hlavně expozic starších a novodobých dějin ČSR. Výroční zpráva z roku 1989 uvádí, že „*Muzeum se tak opět stane zařízením, v němž naše dějiny v celostátním i regionálním pohledu poskytnou návštěvníkům nezkraslený obraz vývoje a oživí v nich víru v pravdu a demokracii, které byly po nástupu*

²⁵¹ Jde o západní křídlo hradu a na něj navazující bývalá kasárna.

²⁵² *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1985.* Písek: Okresní muzeum v Písku, 1986, s. 1.

²⁵³ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1984,* s. 1.

²⁵⁴ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1989.* Písek: Okresní muzeum v Písku, 1990, s. 3.

²⁵⁵ Tamtéž.

²⁵⁶ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1987.* Písek: Okresní muzeum v Písku, 1988, s. 21.

*diktatury proletariátu od r. 1948 v našem státě pošlapány vinou stalinského a direktivního řízení ÚV KSČ.*²⁵⁷

27. září 1990 akceptoval ONV návrh muzejníků na přejmenování muzea.²⁵⁸ Jméno, kterým se pyšní písecké muzeum dodnes, zní „Prácheňské muzeum v Písku“. Téhož roku se okresní národní výbory transformovaly v okresní úřady,²⁵⁹ písecký okresní úřad se se tak stal novým zřizovatelem muzea. Zřizovací listina byla vydána roku 1992.²⁶⁰ Statutárním orgánem muzea zůstal ředitel, kterého jmenuje a odvolává OÚ. Nově však ředitel jmenuje svého zástupce. Náklady na provoz a činnost muzea měly být finančně kryty z příjmů muzea a příspěvků zřizovatele.

Nemá smysl podrobně popisovat, co přesně bylo v kterém roce zrekonstruováno. Muzeum s nově instalovanými expozicemi se návštěvníkům slavnostně otevřelo 18. května 1993, ve Světový den muzeí.²⁶¹ K závěrečné kolaudaci došlo ale až 26. března 1996. Generální rekonstrukce stála celkem 37 000 000 Kč a muzeum díky ní rozšířilo svou celkovou plochu na 7 528 m².²⁶²

²⁵⁷ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1989*, s. 2.

²⁵⁸ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1990*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1991, s. 1.

²⁵⁹ Zákon České národní rady ze dne 9. října č. 425/1990 Sb. o obecních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících.

²⁶⁰ Nahradila tak zřizovací listinu z roku 1975. Ta byla vydána v souvislosti s novým okresním statutem muzea, který písecké muzeum získalo od 1. ledna 1976.

²⁶¹ Podrobněji v kapitole 5.3.

²⁶² PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 72.

5.2 Sbírkotvorná činnost

Sbírkový fond píseckého muzea se roku 1984 skládal z 57 960 inventárních čísel, z nichž 44 262 bylo evidováno již v novém evidenčním systému (v evidenčních kartách) a 13 698 položek bylo evidováno ve starých evidenčních knihách.²⁶³ Odborní pracovníci muzea získali v tomto roce 1 420 nových evidenčních předmětů.²⁶⁴ Neustále probíhala revize sbírek muzea, v uvedeném roce byla provedena u 6 417 sbírkových předmětů.²⁶⁵

Po celou dobu rekonstrukce bylo prvořadým úkolem stěhování depozitářů a příprava nových expozic. I tak však muzeum vykazovalo vysokou akviziční činnost. Po roce 1989 se zvedl počet darů a dárců, jejichž seznamy začalo muzeum uveřejňovat ve výročních zprávách. V nich také muzeum začalo vyhlášovat „akvizici roku“. Například za rok 1992 to byl popravčí meč z první poloviny 16. století z Prácheňska s čepelí zdobenou rytinou šibenice a popravčího.²⁶⁶

Roku 2000 ovlivnily sbírkotvornou činnost a správu sbírkového fondu zákon č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy a prováděcí vyhláška Ministerstva kultury č. 275 z července téhož roku. Zákon řeší trvalé uchování sbírek muzejní povahy, vedení sbírkové evidence, inventarizaci sbírkových předmětů, upravuje vyřazování a eventuální vývoz předmětů. Stanovuje povinný zápis sbírek do centrální evidence sbírek (CES). Ta byla zprovozněna roku 2002 a spravuje jí Ministerstvo kultury ČR. Registr CES je bezplatně přístupný na internetu.²⁶⁷

1. ledna 2003 se novým zřizovatelem Prácheňského muzea stal Jihočeský kraj.²⁶⁸ Tím byl sbírkový fond muzea, který byl do této doby státním majetkem, převeden do veřejného majetku samosprávného územního celku.

Sbírkový fond se roku 1987 skládal z 69 546 položek, z nichž již 57 982 bylo zaevidováno v II. stupni sbírkové evidence (na kartách).²⁶⁹ O deset let později mělo muzeum již 103 811 evidenčních karet, 2 611 položek zůstávalo v I. stupni evidence.²⁷⁰ V roce 2007 disponoval sbírkový fond muzeu 127 038 položkami.²⁷¹ Nejvíce jich bylo zapsáno, pokud

²⁶³ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1984*, s. 1.

²⁶⁴ Tamtéž.

²⁶⁵ Tamtéž, s. 2

²⁶⁶ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1992*, s. 6.

²⁶⁷ Viz: <http://www.cesonline.cz/arl-ces/cs/index/>

²⁶⁸ Více v kapitole 5.6.

²⁶⁹ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1987*, s. 5.

²⁷⁰ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1997*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1998. s. 17.

²⁷¹ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2007*, s. 7.

nepočítáme knihy, v podsbírkách archeologie (19 228) a numismatiky (18 217). Na pomyslném třetím místě by skončila historická podsbírka s 11 030 položkami.²⁷² Pod jediným evidenčním číslem se v některých podsbírkách (např. archeologická) může nalézat řádově stovky až tisíce předmětů. V současnosti se sbírkový fond muzea skládá z 27 podsbírek, které obsahují přes 130 000 položek. Na správě a dokumentaci sbírkového fondu muzea se podílejí pracovníci fotodokumentačního pracoviště a pracoviště restaurování a konzervace.

Muzejní knihovna spravuje 3 uzavřené podsbírky, kterými jsou knihovna A. Heyduka (3 394 p.), knihovna I. Beneše²⁷³ (6 291 p.) a knihovna J. Malého (5 230 p.).²⁷⁴ Podsbírka „knihy“, která zahrnuje tzv. starou muzejní knihovnu, byla otevřena roku 2008, kdy disponovala 36 231 položkami.²⁷⁵ Roku 2015 měla o 45 položek více.²⁷⁶ S její katalogizací začali pracovníci muzejní knihovny v roce 2014.²⁷⁷

²⁷² Tamtéž.

²⁷³ Ivo Beneš (1886-1967), prácheňský regionalista.

²⁷⁴ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2008*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2009, s. 9.

²⁷⁵ Tamtéž.

²⁷⁶ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2015*, s. 11.

²⁷⁷ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2014*, s. 34.

5.3 Prezentační činnost

Expozice Prácheňského muzea mohli návštěvníci prvně shlédnout 18. května 1993. Jejich autory jsou pracovníci muzea a další prizvaní odborníci, jako například archeolog a kasteolog prof. Tomáš Durdík nebo historik prof. František Šmahel. Architektonické řešení expozic zpracoval ing. arch. Vladimír Bouček.

Znovuotevřené muzeum návštěvníkům nabídlo 9 stálých expozic. Šlo o expozice Pravěk a doba slovanská, Počátky hradu a města Písku, Dějiny regionu, Chráněná území, Nerostné bohatství, Kulturní tradice Písecka, Zlato v Pootaví, Ryby a rybářství²⁷⁸ a Prácheňská galerie²⁷⁹. Většina sálů byla doplněna o realistickou figurínu, která charakterizuje dějinné období, o kterém expozice pojednává. V prostoru mezi prvním a druhým patrem je hodinový stroj z roku 1768,²⁸⁰ který pravidelně odbíjí čtvrtky, půlky a celé hodiny.

Jako už bylo řečeno, muzeum se veřejnosti otevřelo 18. května 1993 ve Světový den muzeí, a zároveň v roce, kdy se připomínalo 750 let od první písemné zmínky o městě Písku. V 10:00 se z hradního pavlánu ozvaly fanfáry a po krátkém koncertu na nádvoří hradu a projevech ředitele muzea Bartoše, předsedy okresního úřadu Prokopce a starosty města Zajíčka²⁸¹, bylo muzeum po dlouhých devíti letech slavnostně otevřeno.²⁸² V prvních třech dnech od otevření navštívilo muzeum kolem 10 000 lidí.²⁸³ Expozice se setkala se skvělým přijetím. Kontroverze ovšem vyvolával poslední sál expozice Dějiny regionu, který pojednával o nejmodernějších českých dějinách.

Uprostřed tohoto sálu stojí dvě figuríny pionýrů a za nimi busta Klementa Gottwalda. Právě busta se stala jádrem protestů a sporů, které propukly ihned po znovuootevření muzea, především formou rozhořčených dopisů a článků v místním tisku. Je důležité uvést, že pod bustou stálo: „1948-1989. Období komunistické diktatury, období politických procesů a poprav, násilné kolektivizace venkova, stavění pomníků a kultu osobnosti. Období planoucích očí mladých pionýrů a ve svých počátcích také nezměrného nadšení všech těch, kteří věřili ...“²⁸⁴ „Vůdce“ protestů se stala Konfederace politických vězňů. Odpůrci busty argumentovali hlavně počty popravených a neprávem vězněných osob z Gottwaldovy éry. KPV ČR například

²⁷⁸ Zpřístupněna až 3. května 1994.

²⁷⁹ Zpřístupněna v červnu 1995.

²⁸⁰ http://www.prachenskemuzeum.cz/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=1&Itemid=54

²⁸¹ Dipl. soc. Tom Zajíček (1948-2008) byl v letech 1990-1998 starostou města Písku. Před ním vedla město MVDr. Věnceslava Skřivánková (*1938), první porevoluční starostka.

²⁸² *Písecké postřehy*, 1993, č. 21, s. 1.

²⁸³ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2003*. Písek, 2004. s. 3

²⁸⁴ *Písecké postřehy*, 1993, č. 22, s. 2.

zakončuje svůj protest proti bustě, který uveřejnily Písecké postřehy 3. června, takto: „*Žádáme okamžité odstranění této absurdní a obludné instalace, která vyzněla jako plivnutí do tváře všem komunistickým obětem.*“²⁸⁵ Z podobných protestů a odpovědí na ně ze strany ředitele muzea V. Bartoše nebo architekta V. Boučka se stal v Píseckých postřehách²⁸⁶ „nekonečný seriál“. 3. června redakce Píseckých postřehů uvádí, že na všechny dopisy čtenářů ohledně busty se nedostane, „*neboť bychom rádi dál vydávali Písecké postřehy ze života města a nikoli jen Zpravodaj o vývoji kolem busty.*“²⁸⁷ I nadále se o bustě intenzivně diskutovalo, stále častěji však zaznívaly i hlasy, které říkaly, že odstranění busty by byla cenzura podobná předlistopadovému období, na které někteří již po čtyřech letech od revoluce zapomínají, či na něj s nostalgií vzpomínají.²⁸⁸

13. června se reportérka Píseckých postřehů ptala náhodných návštěvníků muzea přímo v sále novodobé historie, co říkají na pionýry a bustu Gottwalda. Muž, který se představil jako historik z Prahy, uvedl: „*Já bych toho Gottwalda umístil do černý bedny omotaný ostnatým drátem. Já jsem se na něj koukal čtyřicet let, tak proč se mám na něj dívat ještě teď?*“²⁸⁹ Někteří lidé s uvedeným názorem souhlasili, bustu považovali za poctu komunismu. Naproti tomu zaznívaly i názory, že vzhledem k textu, který je pod bustou umístěn, instalace nikoho pohoršovat nemůže. Dojem, kterým instalace působí, trefně shrnula jistá žena, která uvedla, že: „*...ta busta je tak dominující, že je to strašný.*“²⁹⁰

Všem tlakům a protestům píseckí muzejníci nakonec odolali a bustu v sále ponechali. Diskuse, které se na stránkách lokálních novin táhly až do konce roku, zcela neutichly ani v letech následujících. Muzeu však přinesly publicitu, o které se mohlo jiným muzeím jenom zdát. Během čtyř měsíců od otevření navštívilo Prácheňské muzeum přes 40 000 lidí.²⁹¹ Pro srovnání uvedme, že za celý rok 1984, který byl v dosavadní historii muzea na počet návštěvníků rokem nejlepším, navštívilo všechny jeho akce 49 951 osob.²⁹²

Přesně 17 let po znovuotevření muzea, 18. května 2010, byly otevřeny dvě nové expozice. Pro potřeby národopisné expozice byla upravena místnost situovaná pod rytířským sálem v západním křídle hradu. Z této expozice, která se jmenuje „Písecký venkov v 19.

²⁸⁵ Tamtéž.

²⁸⁶ Lokální noviny vycházející jednou týdně.

²⁸⁷ Tamtéž.

²⁸⁸ *Písecké postřehy*, 1993, č. 23, s. 2.

²⁸⁹ *Písecké postřehy*, 1993, č. 24, s. 2.

²⁹⁰ Tamtéž.

²⁹¹ *Písecké postřehy*, 1993, č. 32, s. 2.

²⁹² *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1984*, s. 15.

století“, může návštěvník muzea projít probouraným vchodem do budovy Sladovny²⁹³, kde se v tzv. Muzejním sále nachází „Obrazová galerie českých panovníků“. ²⁹⁴ Muzeum tak rozšířilo svoji nabídku na 11 stálých expozic, což je i současný stav.

Ročně muzeum uspořádá přibližně 30 výstav a 25 přednášek. Přednášky mimo muzejní budovu byly nejčetnější během rekonstrukce, když bylo muzeum uzavřeno. Například roku 1987 uspořádalo muzeum celkem 73 přednášek s vlastními pracovníky nebo přizvanými odborníky, které navštívilo 3 066 osob.²⁹⁵ Každým rokem pořádá muzeum některé zvláštní akce, jako například Muzejní noc, letní kroužkování ptáků na Řežabinci-, „Akce Acrocephalus“²⁹⁶ nebo mineralogickou burzu²⁹⁷.

Návštěvnost muzea činila roku 1994 25 602 osob, k čemuž je ještě třeba připočíst 1 800 žáků škol na permanentní vstupenky a přibližně 3 500 neplacících návštěvníků (různé speciální akce, jako například slavnostní otevření expozice Ryby a rybářství).²⁹⁸ V následujících letech se návštěvnost pohybovala vždy mezi 20 a 30 tisíci osobami za rok. Výrazně nižší než obvykle byl počet návštěvníků v roce 2009, kdy muzeum navštívilo 20 125 lidí, z nichž 7 681 mělo volný vstup.²⁹⁹ Způsobeno to bylo otevřením nových stálých expozic ve vedlejší Sladovně. Muzeu tak vznikla nová konkurence, a to hlavně v boji o dětského návštěvníka. Prudký nárůst návštěvnosti přišel v roce 2016, kdy si do Prácheňského muzea našlo cestu 36 073 lidí, což bylo o 6 715 osob více, než v roce 2015.³⁰⁰

²⁹³ Objekt Sladovny sousedí s píseckým hradem. V červnu 2009 zde bylo otevřeno kulturní centrum, které nabízí dvě stálé expozice (Radek Pilař a Po stopách ilustrace). Dále zde probíhají besedy, přednášky, výstavy atd. Sladovna se zaměřuje především na rodiny s dětmi.

²⁹⁴ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2010*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2011, s. 5.

²⁹⁵ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1987*, s. 12.

²⁹⁶ Roku 2018 proběhl její 42. ročník.

²⁹⁷ Roku 2018 proběhl 22. ročník „Předvánoční burzy minerálů“.

²⁹⁸ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1994*, s. 11.

²⁹⁹ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2009*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2010, s. 15.

³⁰⁰ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2016*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2017, s. 3.

5.4 Vědecká činnost

Až do roku 1996 byli vědečtí pracovníci muzea rozděleni do přírodovědného a společenskovědného oddělení. Samostatné oddělení pak tvořila knihovna. V uvedeném roce se v důsledku výrazného nárůstu záchranných archeologických výzkumů oddělilo od společenskovědného oddělení samostatné archeologické oddělení, do něhož patřili dva archeologové, konzervátor a fotograf. Čtyři vědecká oddělení fungují v Prácheňském muzeu do současnosti.

Nová organizační struktura muzea, která začala platit 3. března 2008,³⁰¹ znamenala rozšíření odborných pracovišť muzea. Společenskovědné oddělení zdvojnásobilo počet svých pracovišť. Zůstalo pracoviště dějin středověku a pracoviště fondu militarií. Z oddělení muzejní prezentace se do společenskovědného oddělení přesunulo pracoviště kulturních dějin. Osamostatnilo se pracoviště etnografie a z bývalého pracoviště historie se vydělilo samostatné pracoviště novodobých dějin. Nově vzniklo také pracoviště výtvarných sbírek, uměleckého průmyslu a výstavní činnosti.³⁰² Pracoviště fondu militarií zaniklo o rok později, počet pracovišť společenskovědného oddělení se tak snížil na 5, což je i současný stav.

Archeologické oddělení nemá v současnost žádná podřízená pracoviště. Do reorganizace struktury muzea spravovalo fotodokumentační, konzervátorské a restaurátorské pracoviště, která se však přesunula pod technické oddělení. Přírodovědné oddělení spravuje dvě odborná pracoviště. Jsou to pracoviště zoologie a geologie. Oddělení knihovny a studovny se od roku 2010 dělí na studovnu a katalogizační pracoviště³⁰³ a pracoviště historické knihovny.³⁰⁴

Terénní výzkumnou činnost provádí především pracovníci archeologického a přírodovědného oddělení. Zmíňme například mimořádný nález raně středověkého mincovního depotu z března roku 2017, který byl učiněn u Řetče³⁰⁵. Nález se sestával z 1 341 kusů stříbrných denárů českých knížat Břetislava I. a Spytihněva II., které byly umístěny v keramické lahvi.³⁰⁶ V říjnu téhož roku uspořádalo muzeum výstavu, která tento unikátní nález představila veřejnosti.

Muzeum každoročně vydává své zprávy o činnosti bez přestávky od roku 1975. Ročenky informují čtenáře o činnosti jednotlivých pracovníků, shrnují prezentační činnost

³⁰¹ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2008*, s. 3.

³⁰² Od roku 2010 jen „Pracoviště výtvarných sbírek a výstavní činnosti“.

³⁰³ Od roku 2012 pod názvem „Studovna, Příruční a Regionální knihovna, knihovny pozůstalostní“.

³⁰⁴ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2010*, s. 30.

³⁰⁵ Řeteč je malá vesnice, část města Mirovice. Leží na severu okresu Písek.

³⁰⁶ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2017*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2018, s. 13.

muzea a jsou doplněny o vědecké studie. V 90. letech měly kolem 70 stran, v současnosti se jejich délka blíží 200 stranám. Muzeum samozřejmě vydává i další publikace, jejichž autory jsou většinou pracovníci muzea. Mimořádným dílem je například *Písecko v zrcadle archeologie* od Jiřího Fröhliche³⁰⁷, které muzeum vydalo v roce 1997.

V letech 1994-1995 byl ředitel muzea Václav Bartoš členem Výboru pro koordinaci výstavby památníku Lety na místě bývalého pracovního a sběrného tábora Lety.³⁰⁸ Výbor se scházel mimo jiné i v Prácheňském muzeu, které vypsal soutěž na ztvárnění památníku, kterou vyhrál akad. Malíř Zdeněk Hůla.³⁰⁹ K slavnostnímu odhalení památníku došlo 13. května 1995 za účasti prezidenta České republiky Václava Havla.

³⁰⁷ Jiří Fröhlich, Dr. h. c. (*1946 v Písku). Od roku 1990 archeolog Prácheňského muzea. Roku 1996 se stal vedoucím archeologického oddělení píseckého muzea, jehož pracovníkem byl až do roku 2011.

³⁰⁸ Romský tábor fungoval v letech 1940-1943. Ležel blízko obce Lety, která se nachází 30 km severně od Písku.

³⁰⁹ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1995*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1996, s. 6.

5.5 Pobočky muzea

5.5.1 Stávající pobočky muzea

Pod správu Prácheňského muzea v současnosti spadají dvě klasická pobočná pracoviště, kterými jsou Památník Adolfa Heyduka a Památník města Protivína. Třetím objektem, o který se pracovníci muzea starají, je Pozorovací věž Řežabinec, která je vedena jako detašované pracoviště píseckého muzea.

Památník Adolfa Heyduka roku 1989 navštívilo 2 021 osob.³¹⁰ V dalších letech se však návštěvnost básníkovy muzea snižovala, v roce 1992 činila jen 191 osob³¹¹ a roku 1995 pak pouhých 61 osob.³¹² Zapříčiněno to bylo havarijním stavem památníku, který musel být téhož roku veřejnosti uzavřen. K 31. prosinci 1997 odkoupilo od města dům, ve kterém Památník Adolfa Heyduka sídlí, Prácheňské muzeum.³¹³ Finančně nákladná rekonstrukce probíhala po malých částech. Zlom nastal roku 2003, kdy se zřizovatelem muzea stal Jihočeský kraj, který na opravy uvolnil bezmála 6 milionů korun.³¹⁴ Rekonstrukce spočívala především v plynofikaci objektu, výměně elektro – a vodoinstalace, výměně střešní krytiny nebo rekonstrukci bytu v přízemí³¹⁵ pro potřeby ubytování správce objektu. Tři zařízené místnosti byly ponechány v původním stavu, tedy v takovém, jak v nich básník se svojí manželkou žil. Slavností znovuotevření proběhlo 12. května 2007.³¹⁶ Návštěvnost se v současnosti pohybuje kolem 1 000 osob za rok. Muzeum v památníku několikrát ročně pořádá literární odpoledne. Vybavení bytu doplňuje malá expozice pojednávající o Heydukově životě.

Památník města Protivína se svého znovuotevření dočkal 6. května 1989,³¹⁷ tedy 17 let po jeho uzavření a 8 let poté, co byl památník převeden pod správu píseckého muzea. Vybudována zde byla stálá historicko-etnografická expozice. Pro potřeby krátkodobých výstav byl v objektu upraven jeden sál. Za rok 1989 navštívilo protivínský památník 1 128 osob.³¹⁸ Mezi lety 2000 až 2008 vznikala v protivínském muzeu pod vedením zoologa Prácheňského muzea RNDr. Pecla nová expozice s názvem Exotická příroda. Expozice má čtyři části – svět hmyzu, podmořský svět, svět hor, pouští, savan a pobřeží řek a jezer a svět pralesů. Součástí

³¹⁰ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1989*, s. 17.

³¹¹ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1992*, s. 16.

³¹² *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1995*, s. 13.

³¹³ PRÁŠEK, Jirí. *Heydukův památník po rekonstrukci opět otevřen*. In: *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2007*, s. 83.

³¹⁴ Tamtéž.

³¹⁵ Byt původně obýval Heydukův přítel Ladislav Šebek-Arietto (1861-1927). Advokát, překladatel a básník.

³¹⁶ Tamtéž, s. 81.

³¹⁷ *Písecké postřehy*, 1994, č. 14, s. 5.

³¹⁸ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1989*. Písek, 1990. s. 17.

expoze jsou i počítačové prezentace. Slavnostní otevření proběhlo 27. května 2008.³¹⁹ Návštěvnost památníku prudce vzrostla roku 2009, kdy ho navštívilo celkem 3 009 osob.³²⁰ V roce 2008 byla totiž v Protivíně otevřena Krokodýlí ZOO, která do města nad Blanicí přilákala velké množství turistů. Původní expozice byla vybudována ještě před Sametovou revolucí, proto byla nutná její revize. Slavnostního otevření se dočkala 25. srpna 2012 v rámci Městských slavností protivínských.³²¹ 16. května 2013 pak byla delegaci píseckého muzea v pražském Českém muzeu hudby předána z rukou tehdejší ministryně kultury Aleny Hanákové cena za třetí místo v soutěži Gloria musealis v kategorii Muzejní výstava roku.³²² Oceněna byla stálá expozice Exotická příroda. Návštěvnost Památníku města Protivína se i nadále pohybuje kolem 3 000 osob za rok.

Dřevěná pozorovací věž u rybníka Řežabinec³²³ byla vybudována na náklady píseckého muzea roku 1985. Spolu s ní vznikla ve stejné lokalitě i naučná stezka s dvanácti informačními tabulemi. Mezipatro věže, z kterého je výhled na rybník, je po celý rok přístupné veřejnosti. Přízemí a horní část využívá zoolog muzea pro výzkumné účely. Muzeum zde každoročně pořádá na přelomu června a srpna „Akci Acrocephalus“- kroužkování ptáků spojené s letním táborem, na podzim pak Evropský festival ptactva. Od roku 1980 provádí zoolog muzea v lokalitě pravidelný komplexní ornitologický výzkum.

³¹⁹ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2008*, s. 6.

³²⁰ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2009*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2010, s. 15.

³²¹ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2012*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2013, s. 3.

³²² *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2013*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2012, s. 3.

³²³ Rybník Řežabinec s přilehlými tůňemi je národní přírodní rezervací, především z důvodu hnízdění rozličných druhů ptactva. 104 ha velký rybník je největší v okrese Písek a nachází se nedaleko obcí Putim a Ražice.

5.2.2 Bývalé pobočky píseckého muzea

Po roce 1989 spravovalo písecké muzeum ještě kestřanský areál dvou tvrzí a zámku, hřbitovní kostel Nejsvětější Trojice v Písku a Památník Mikoláše Alše a Matěje Kopeckého v Miroticích. Vzhledem k finanční zátěži, kterou správa uvedených objektů představovala, bylo nutné se těchto objektů vzdát.

Muzeum především potřebovalo prodat kestřanský areál, jehož rekonstrukce probíhala paralelně s rekonstrukcí píseckého hradu, ale vzhledem k velké rozloze tvrzí a zámku stále nebyl v dohlednu její konec. Rovněž muselo být upuštěno od plánů na zemědělské muzeum, jelikož expozice založená na představování „úspěchů“ kolektivizace zemědělství nebyla po roce 1989 aktuální. Část sbírkového fondu, hlavně dopravní prostředky nebo zemědělské stroje a náčiní, byly v roce 1990 předány Zemědělskému muzeu v Praze a část Městskému muzeu ve Vimperku pro připravovaný Šumavský skanzen.³²⁴ 31. března téhož roku byl celý areál prodán kestřanskému zemědělskému družstvu.³²⁵ V současnosti jsou zámek a spodní tvrz v rukou soukromého vlastníka, stejně tak, jako horní tvrz.

Během generální rekonstrukce píseckého hradu a starých kasáren se výstavní činnost muzea přesunula do odsvěceného kostela Nejsvětější Trojice v Písku. Například v roce 1988 navštívilo tři umělecké výstavy, které se v kostele konaly, 8 877 osob.³²⁶ Po dokončení rekonstrukce se pro prostory kostela nenašlo využití. Dvě výstavy, které se zde v roce 1996 konaly, navštívilo pouhých 53 návštěvníků.³²⁷ Proto bylo od roku 1997 přikročeno k pronajímání kostela pro účely koncertů nebo jiných kulturních akcí. Roku 2002 zasáhly Čechy povodně a Písek byl jedním z nejvíce postižených měst. Těžce poškozen byl i nejstarší dochovaný český most, Kamenný most, postavený ve 13. století. Katastrofálně byl poškozen i kostel Nejsvětější Trojice. Interiér byl zatopen do výše 2,5 metru.³²⁸ Zničeno bylo defacto veškeré vybavení včetně varhan. Náklady na opravu byly vyčísleny na 2,023 milionu Kč.³²⁹ V příštím roce byl objekt předán Divadlu Fráni Šrámka v Písku.³³⁰ Centrum kultury města Písek využívá kostel pro pořádání koncertů dodnes.

Nejvyšší návštěvnost ze všech poboček muzea vždy vykazoval Památník Mikoláše Alše a Matěje Kopeckého v Miroticích. Svého vrcholu v tomto období dosáhl v roce 1989, kdy ho

³²⁴ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1990*, s. 3.

³²⁵ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 70.

³²⁶ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1988*. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1989, s. 8.

³²⁷ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1996*, s. 18.

³²⁸ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2002*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2003, s. 1.

³²⁹ Tamtéž.

³³⁰ PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 71.

navštívilo 4 344 osob.³³¹ V následujících letech návštěvnost všem pobočkám poklesla, ale mirotický památník si i nadále držel mezi ostatními pobočkami Prácheňského muzea prvenství. To už se ovšem nacházel pouze v jedné budově. Po revoluci byl totiž dům, ve kterém byla umístěna expozice popisující život Matěje Kopeckého, zrestituován. Loutkářův památník tak musel být přesunut do jedné z místností Alšova domku.³³² Na konci 90. let a v prvních letech nového tisíciletí se roční návštěvnost památníku pohybovala kolem 1 500 osob. To byla pro srovnání více než trojnásobná návštěvnost, než jakou každoročně vykazoval Památník města Protivína. Roku 2003 byl Památník Mikoláše Alše a Matěje Kopeckého předán Městu Mirovice, které ho provozuje dodnes.³³³

³³¹ *Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1988*, s. 17.

³³² PRÁŠEK. *Vznik a vývoj píseckého muzea (ke 120. výročí jeho založení)*, s. 69.

³³³ Tamtéž.

5.6 Správa muzea od roku 1994 do současnosti

Menší stavební práce pokračovaly po znovuootevření muzea až do roku 1996, kdy byla generální rekonstrukce ukončena závěrečnou kolaudací. Roku 1995 byla úpravou prostor, v nichž dříve sídlil městský archiv, vybudována nová přednášková síň.

V témže roce bylo Prácheňské muzeum nominováno mezi 64 finalistů evropské soutěže muzeí „European Museum of the Year Award“, kterou organizuje od roku 1977 výbor při Radě Evropy.³³⁴ Výsledky byly vyhlášeny 18. května 1996 v Barceloně v rámci celoevropského kongresu třiceti nejlepších muzeí ze sedmnácti zemí. Ředitel Prácheňského muzea Václav Bartoš převzal z rukou jejího královského veličenstva Fabioly Mora Y Aragon³³⁵ zvláštní trvalé ocenění „SPECIAL COMMENDATION“.³³⁶ Muzeum bylo oceněno nejen za nově otevřené expozice, ale mimo jiné i za úspěšné dlouhodobé pořádání akcí pro veřejnost, jako například odchytové kroužkovací akce u rybníka Řežabinec. Cena, kterou se Prácheňské muzeum každoročně pyšní například na titulních stranách výročních zpráv, přispívá ke zvýšenému mediálnímu zájmu o muzeum.³³⁷

K 1. lednu 2003 se Prácheňské muzeum podle zákona 290/2002 Sb., a navazujících stalo příspěvkovou organizací Jihočeského kraje, který se tak stal novým zřizovatelem muzea.³³⁸ Muzeum bylo i se svým sbírkovým fondem převedeno do majetku samosprávného územního celku. Předtím bylo majetkem státním a zřizováno bylo Okresním úřadem v Písku.

1. října 2006 došlo ke změně na postu ředitele Prácheňského muzea. Václav Bartoš³³⁹, který stál v čele muzea dlouhých 19 let, odešel do penze. Muzeum během svého ředitelství dovedl ke zdárnému ukončení generální rekonstrukce, zbavil ho ekonomicky nevýhodných poboček a roku 1996 převzal za svou práci ocenění, o němž již byla řeč. Na jeho post nastoupil

³³⁴ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1996*, s. 5.

³³⁵ Fabiola Belgická (1928-2014), jako manželka krále Baudoina I. (1930-1993) byla v letech 1960-1993 belgickou královnou.

³³⁶ Tamtéž.

³³⁷ Prácheňské muzeum bylo v European Museum of the Year Award třetím oceněným českým muzeem. Před ním se to roku 1992 povedlo Náprstkovu muzeu Národního muzea v Praze a o dva roky později Lapidáriu Národního muzea v Praze. Hlavní cenu za rok 1996 vyhrálo bukurešťské The National Museum of the Romanian Peasant.

³³⁸ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2003*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2004, s. 1.

³³⁹ Václav Bartoš (*1945 v Písku). Předtím, než se v roce 1987 stal ředitelem Okresního muzea v Písku, pracoval jako pomocný dělník na uranovém průmyslu, kastelán zámku v Dačicích, vedoucí referent Krajského střediska státní památkové péče v Českých Budějovicích a poté v roce 1986 jako inspektor státní památkové péče ONV v Písku. (Viz: PRÁŠEK, Jiří. *Emeritní ředitel muzea Václav Bartoš*. In: *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2006*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2007, s. 103-104.)

PhDr. Jiří Prášek³⁴⁰, který je ředitelem dodnes. V píseckém muzeu však pracuje už od 18. července 1983, kdy nastoupil na místo etnografa.³⁴¹

Od 1. března 2008 má pracovní kolektiv Prácheňského muzea tuto vnitřní strukturu: oddělení společenských věd, archeologické, přírodovědné, ekonomické a technické oddělení, knihovna a sekretariát.³⁴² Muzeum řídí ředitel, jehož zástupcem je v současné době Mgr. Jan Adámek, který se stará i o centrální evidenci sbírek a pracoviště dějin středověku.

Ekonomické oddělení v ročenkách publikuje zprávy o hospodaření muzea. Náklady a příjmy muzea během let pomalu narůstaly. Například za rok 2000 vykázalo Prácheňské muzeum výdaje ve výši 9 142 722,72 Kč, z čehož necelých 3,5 milionu šlo na mzdy.³⁴³ Příspěvek od obecního úřadu činil 8 899 000 Kč. Po připočítání příjmů tak muzeum skončilo v zisku přes 580 000 Kč.³⁴⁴ Od roku 2003, kdy muzeum převzal Jihočeský kraj, se roční příspěvek mírně zvýšil. Roku 2004 například činil příspěvek od Jihočeského kraje spolu s dotacemi 9 095 000 Kč.³⁴⁵ 1. května 2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie. Pro muzea to z finančního hlediska znamená příležitost žádat o dotace na svůj provoz. V roce 2010 činil příspěvek od zřizovatele spolu s dotacemi a granty 14 219 750 Kč³⁴⁶ a o 7 let později 21 155 000 Kč.³⁴⁷ V tomto roce činily náklady muzea necelých 22 880 000 Kč, výnosy byly o skoro 60 000 Kč vyšší.³⁴⁸ Zisk v podobné výši vykazuje Prácheňské muzeum každoročně.

³⁴⁰ PhDr. Jiří Prášek (*1959 v Táboře). Absolvent oboru historie na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Brně. Autor mnoha publikací, především o dějinách města Písku, jako například *Písecké XX. století* vydané roku 1999 nebo *Písecké 2. tisíciletí*, které vyšlo o rok později.

³⁴¹ PECL, Karel. *PhDr. Jiří Prášek padesátiletý*. In: *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2009*, s. 148.

³⁴² *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2008*, s. 3.

³⁴³ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2000*, s. 4.

³⁴⁴ Tamtéž.

³⁴⁵ *Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2004*, s. 30.

³⁴⁶ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2010*, s. 39.

³⁴⁷ *Prácheňské muzeum v Písku v roce 2017*, s. 43.

³⁴⁸ Tamtéž.

6. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zmapovat historii píseckého muzea od jeho založení v roce 1884 až do současnosti. Roku 2019 si Prácheňské muzeum připomíná 135. výročí založení. Za tuto dobu vystřídal osm různých názvů, 14 ředitelů³⁴⁹ a 5 zřizovatelů.

První období v dějinách muzea bylo pro potřeby této práce ohraničeno léty 1884 a 1926. Charakterizuje ho nedostatek financí a vhodných prostor pro fungování muzea. Písecké muzeum nezanklo díky obětavé péči „nadšenců“ a odborníků, jako byli ředitelé Pompé a Sedláček, mineralog Krejčí nebo knihovník a pozdější ředitel Lipš. Ludvík Pompé, zakladatel, nedokázal přes veškerou snahu zajistit muzeu odpovídající prostory. To se povedlo až Augustu Sedláčkovi. Místnosti v paláci hradu a bývalých kasárnách, které Sedláček získal roku 1902, využívá Prácheňské muzeum dodnes. Druhou výraznou vědeckou postavou nejstaršího období byl pro písecké muzeum August Krejčí, který položil základy pro muzejní mineralogicko-geologickou sbírku. Rok 1918, zánik Rakousko-Uherské monarchie a vznik Československa, z hlediska dějin píseckého muzea velký zlom nepředstavoval. Smutným paradoxem je, že nejhlubší krize, které muzeum v tomto období zažívalo, byly pokaždé zažehnány až úmrtím ředitelů muzea. V roce 1900 se podařilo upadající muzeum pozvednout po smrti Ludvíka Pompého, kdy byl ředitelem jmenován August Sedláček. Jeho úmrtí v roce 1926 pak dalo podnět k reorganizaci muzea, skrze níž vzdali písečtí muzejníci Sedláčkovi hold.

V druhém období, za jehož poslední rok byl uměle vybrán letopočet 1947, se sice písečtí muzejníci opět potýkali s nízkými finančními příspěvky ze strany města a úplně nebyl vyřešen ani problém, který představovaly nedostačující prostory. Na druhou stranu už bylo muzeum pevně etablované a nehrozil mu zánik, jako tomu bylo před rokem 1926. I v následujících letech by však nebylo fungování píseckého muzea možné bez osobností, které muzeu obětovali svůj čas a energii, aniž by se jim za to dostalo odpovídajícího ohodnocení. Dominantní postavou tohoto období je archeolog Bedřich Dubský, znovu ale jmenujme i ředitele muzea Františka Lipše, který byl dokonce kvůli své muzejní činnosti roku 1940 souzen pražským vojenským soudem. V muzeu pracoval již v těžkých dobách před reorganizací. Jako ředitel převzal pod správu muzea Heydukův dům a učinil z něj první pobočku píseckého muzea. Archeolog Bedřich Dubský byl jednou z největších vědeckých postav v historii píseckého muzea. Podobně jako August Sedláček byl i Dubský i přes pokročilý věk velmi aktivní. Svou terénní činností výrazně zásoboval archeologickou sbírku muzea, která se z jeho nálezů z velké části skládá

³⁴⁹ Do tohoto výčtu není započítán Libor Křivánek, který muzeum řídil v letech 1959-1961 jako náhradník za Ríšu Suka, který vykonával svojí vojenskou povinnost. Suk byl ale i nadále oficiálním ředitelem muzea.

dodnes. Oproti roku 1918 již celosvětově významné roky 1939 a 1945 představovaly velký zlom i pro písecké muzeum, ačkoli po konci druhé světové války jeho činnost spíše ještě více povadla.

Konec let čtyřicátých a celá padesátá léta by se dala označit za roky, kdy se muzeum pokoušelo znovu „postavit na nohy“. Omezováno bylo nízkým rozpočtem, kvůli kterému si nemohlo dovolit zaměstnat odborníky, kteří by zkvalitnily jeho expozice. Tento problém se podařilo postupně vyřešit v druhé polovině 60. let, kdy už bylo muzeum pod správou Okresního národního výboru Písek. 70. léta byla pro muzeum obdobím prosperity, zároveň byla i obdobím začínající normalizace. Kádrové čistky se dotkly i píseckého muzea, roku 1973 například musel odejít ředitel Jiří Frey, který muzeum vedl od roku 1967. V době jeho ředitelství, byl navýšen počet pracovníků muzea ze šesti na patnáct, přičemž posílena byla hlavně vědecká sekce muzea. Důležité byly rovněž asanační práce, díky kterým byla celková plocha muzea zásadně rozšířena. Období ředitelství Jiřího Freye by se dalo označit za zlomové. Muzeum se definitivně překlenulo přes poválečné období, v němž bojovalo s nedostatkem vědeckých pracovníků, nekvalitními expozicemi a nedostatkem prostoru. Bylo obnoveno vydávání ročenek a rozšířena nabídka přednášek, výstav a dalších muzejních akcí. Písecké muzeum vykročilo na cestu za tím, aby se stalo moderní vědeckou a kulturní institucí.

Od roku 1984 bylo muzeum veřejnosti na 9 let uzavřeno. Sametová revoluce znamenala pro muzejníky příležitost, kterou po desítky minulých let neměli. Příležitost předkládat návštěvníkům skrze cenzuru nezdeformované expozice pravdivý obraz vývoje města, kraje i státu. Nově přepracované expozice byly otevřeny roku 1993 a o tři roky později se jim dostalo ohodnocení v evropské soutěži muzeí. O tuto cenu se zasloužil i fakt, že muzeum je v rámci města i regionu jedním z neaktivnějších pořadatelů kulturních a vzdělávacích akcí. Pomyslné čtvrté období, které bylo pro potřeby práce vedeno až do současnosti, by se tak dalo označit za období úspěšné, a především za období stability. Dokládá to i fakt, že na postu ředitele se od Sametové revoluce udála pouze jedna změna, zapříčiněná odchodem dosavadního ředitele Václava Bartoše roku 2006 do penze. Hlavně jeho zásluhou se muzeu po změně režimu podařila transformace v moderní muzeum, které snese srovnání s muzei v západní Evropě. Píseckým muzejníkům při reorganizaci expozic pomohl fakt, že muzeum bylo kvůli generální rekonstrukci návštěvníkům uzavřeno.

135 let je v historii jedné instituce dlouhá doba. Není možné obsáhnout všechny události, popsat všechny uspořádané výstavy, vydané publikace a jmenovat všechny pracovníky. Cílem práce bylo obsáhnout důležité momenty v dějinách píseckého muzea,

přiblížit čtenáři jeho fungování a činnost v různých dějinných obdobích a ukázat, jak se z malého „Městského musea“, které zápasilo o přežití, stalo „Prácheňské muzeum v Písku“, jehož ředitel převzal roku 1996 již tolikrát zmiňovanou cenu z rukou belgické královny. Na závěr uvedme, jak tehdejší předseda komise soutěže „European Museum of the Year Award“ prof. Kenneth Hudson udělení zvláštní ceny píseckému muzeu zdůvodnil. Uvedl, že Prácheňské muzeum „*zcela splňuje úroveň západoevropského standardu a kvalitou své práce vysoko překračuje evropskou úroveň*“.³⁵⁰ Tak tomu bylo v roce 1996 a je tomu tak i roku 2019.

³⁵⁰ Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1996, s. 5.

Seznam použitých zdrojů

Prameny

Státní okresní archiv Písek

Fond 3, Okresní úřad Písek I

Fond 110, Prácheňské muzeum Písek

Fond 160, Archiv města Písek

Fond 1830, Sbírká dokumentace PhDr. Marie Sedlákové k písecké a prácheňské historii

Tisk

Otavan, 1884, 1886, 1913

Písecké listy, 1926, 1940, 1941, 1945

Písecké postřehy, 1993, 1994

Poutník od Otavy, 1860

Internetové zdroje

http://www.prachenskemuzeum.cz/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=1&Itemid=54

Sborníky a periodika

80 let muzea v Písku. Písek: Okresní vlastivědné muzeum v Písku, 1964. 23 s.

100 let muzea v Písku (1884–1894). Zprávy o činnosti muzea za rok 1983. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1984. 74 s.

FRÖHLICH, Jiří. *Písecký muzejník profesor Josef Kaiser.* In: *Muzejní a vlastivědná práce.* Praha: Národní muzeum, 1999, roč. 37, č. 3, s. 168-170.

Muzeum v Písku 1885, 1945, 1975. Písek: Oblastní muzeum v Písku. 32 s.

Muzeum v Písku. Zprávy 1960. Písek: Okresní vlastivědné muzeum v Písku, 1961. 13 s.

Muzeum v Písku. Zprávy 1961. Písek: Okresní vlastivědné muzeum v Písku, 1962. 30 s.

Muzeum v Písku. Zprávy 1962. Písek: Okresní vlastivědné muzeum v Písku, 1963. 33 s.

Oblastní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1974. Písek: Oblastní muzeum v Písku, 1975. 6 s.

Oblastní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1975. Písek: Oblastní muzeum v Písku, 1976. 9 s.

Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1976. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1977. 15 s.

Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1977. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1978. 16 s.

Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1978. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1979. 18 s.

Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1979. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1980. 16 s.

Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1980. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1981. 16 s.

Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1981. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1982. 16 s.

Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1982. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1983. 20 s.

Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1984. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1985. 17 s.

Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1985. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1986. 23 s.

Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1986. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1987. 28 s.

Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1987. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1988. 39 s.

Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1988. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1989. 23 s.

Okresní muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1989. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1990. 36 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1990. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1991. 28 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1991. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1992. 42 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1992. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1993. 40 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1993. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1994. 40 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1994. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1995. 40 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1995. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1996. 60 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1996. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1997. 75 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1997. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1998. 83 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1998. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1999. 59 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 1999. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2000. 65 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2000. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2001. 82 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2001. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2002. 62 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2002. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2003. 64 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2003. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2004. 62 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2004. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2005. 125 s.

Prácheňské muzeum v Písku. Zpráva o činnosti za rok 2005. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2006. 111 s.

Prácheňské muzeum v Písku v roce 2006. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2007. 105 s.

Prácheňské muzeum v Písku v roce 2007. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2008. 105 s.

Prácheňské muzeum v Písku v roce 2008. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2009. 133 s.

Prácheňské muzeum v Písku v roce 2009. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2010. 149 s.

Prácheňské muzeum v Písku v roce 2010. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2011. 152 s.

Prácheňské muzeum v Písku v roce 2011. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2012. 121 s.

Prácheňské muzeum v Písku v roce 2012. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2013. 115 s.

Prácheňské muzeum v Písku v roce 2013. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2014. 189 s.

Prácheňské muzeum v Písku v roce 2014. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2015. 165 s.

Prácheňské muzeum v Písku v roce 2015. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2016. 175 s.

Prácheňské muzeum v Písku v roce 2016. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2017. 176 s.

Prácheňské muzeum v Písku v roce 2017. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 2018. 186 s.

Sborník Oblastního muzea v Písku. (Zpráva o činnosti za r. 1968 a 1969). Písek: Oblastní muzeum v Písku, 1970. 24 s.

Vlastivědné muzeum v Písku. Zprávy 1959. Písek: Okresní vlastivědné muzeum v Písku, 1959. 22 s.

Zprávy o činnosti Oblastního muzea v Písku za rok 1970. Písek: Oblastní muzeum v Písku, 1971. 7 s.

I. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska v Písku za r. 1927. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1928, 1928. 3 s.

II. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska v Písku za r. 1928. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1929, 1929. 4 s.

III. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1929. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1930, 1930. 5 s.

IV. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1930. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1931, 1931. 6 s.

V. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1931. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1932, 1932. 3 s.

VI. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1932. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1933, 1933. 3 s.

VII. zpráva Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1933. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1934, 1934. 4 s.

VIII. zpráva *Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1934*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1935, 1935. 18 s.

IX. zpráva *Musea Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1935*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1936, 1936. 7 s.

X. zpráva *Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za rok 1936*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1937, 1937. 5 s.

XI. zpráva *Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za r. 1937*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1938, 1938. 5 s.

XII. zpráva *Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za rok 1938*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1939, 1939. 4 s.

XIII. zpráva *Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za rok 1939*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1940, 1940. 8 s.

XIV. zpráva *Musea Dr. Aug. Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za rok 1940*. Písek: Zvláštní otisk z ročenky Písecké spořitelny na rok 1941, 1941. 8 s.

Literatura

ADÁMEK, Jan, FRÖHLICH, Jiří a ČÍŽEK, Jiří. *Písek: historický průvodce*. 3. vyd. Písek: Prácheňské muzeum v Písku v Prácheňském nakladatelství, 2004. 124 s. ISBN 80-86193-08-X.

Almanach: 750 let města Písku. Vyd. 1. Vimperk: Tina, 1993. 363 s., [64] s. obr. příl. ISBN 80-85618-08-7.

BENEŠ, Josef. *Základy muzeologie*. Opava: Open Education & Sciences pro Ústav historie a muzeologie Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity, 1997. 179 s. ISBN 80-901974-3-4.

BRANDEJS, Bedřich, ed. *Průvodce po král. městě Písku a jeho okolí*. Písek: Odbor Klubu českých turistů, 1902. 80 s.

DANEŠ, Václav. *20 let krajinského spolku Prácheň. Almanach Prácheňského kraje*. Písek: Prácheň, 1925. 48 s.

DUBSKÝ, Bedřich. *Pravěké oddělení Městského musea v Písku*. Písek: Písecká spořitelna, publikace Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska v Písku, 1943. 5 s.

DURDÍK, Tomáš. *Královský hrad v Písku*. Písek: Prácheňské muzeum v Písku, 1993. 43 s.

FRÖHLICH, Jiří. *Stará Otava mezi Pískem a Zvíkovem*. 2. vyd. Písek: Prácheňské nakladatelství, 2012. 113 s. Arena Aurea, sv. VIII. ISBN 978-80-86566-53-5.

GRUBER, Jan. *Městská veřejná knihovna v Písku: 1841-1941*. Písek: B. Novotný, 1941. 140 s., [8] s. obr.

JEDLIČKOVÁ, Ludmila a TÝCOVÁ, Hana. *160 let písecké knihovny a veřejného knihovnictví v Písku*. Písek: Okresní knihovna, 2001. 95 s., [8] s. obr. příl. ISBN 80-86566-01-3.

KAFKA, Josef. *Střední Povltaví a středočeské žulové pohoří: Písek s okolím*. Praha: Dr. Ed. Grégr a syn, 1906. 120 s.

KOLÁŘ, Ondřej. *Město v času proměn. Z dějin města Písku v druhé polovině 19. století*. Písek: ONV, 1990. 32 s.

KOZÁKOVÁ, Marie. *Turistický průvodce Písku a okolí*. Písek: ZV ROH gymnázia Dukelských hrdinů a OV svazu pracovníků školství, 1976. 40 s.

KRÝZL, Karel. *Turistický průvodce po městě Písku a okolí s 28 obrázky*. Písek: Fr. Podhajský, 1936. 80 s.

KUTHAN, Jiří. *Hrad v Písku: Dějiny a stavební vývoj*. Písek: Okresní muzeum v Písku, 1979. 59, [2] s., 12 s. obr. a fot. příl.

LA MOTTE, Jaroslav Arséne. *Písek nad Otavou, město v moři lesů: turistický, historický a kulturní průvodce Pískem a okolím*. 2. vyd. Písek: Odbor klubu českých turistů, 1939. 84 s.

LIPŠ, František. *Musejní knihovna v Písku*. Písek: Písecká spořitelna, publikace Musea Dr. Augusta Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska v Písku, 1941. 8 s.

LUDVÍK, Lubor a PRÁŠEK, Jiří. *Písecké ulice, náměstí, samoty a komunikace*. Písek: J & M, 1998. 163 s., [16] s. plán města. ISBN 80-86154-09-2.

MALÝ, Jaromír. *Náš Fráňa Šrámek: Doprovod k Šrámkově výstavě v Písku a příspěvek k poznání života a díla národního umělce: [Výstava] 22. srpen–30. září 1953*. Písek: Městské museum v Písku, 1953. 14, [1] s.

MATZNER, Jan. *Královské město Písek: průvodce městem a okolím, jakož i dějiny jeho*. 2. vyd. Brno: GARN, 2012, 291 s.

PRÁŠEK, Jiří. *Písecké 2. tisíciletí*. Písek: J & M, 2000. 221 s. ISBN 80-86154-24-6.

PRÁŠEK, Jiří. *Písecké XX. století*. Písek: J & M, 1999. 190 s. Region. ISBN 80-86154-18-1.

PRÁŠEK, Jiří. *Písek před 25 lety, aneb, Kronika roku 1974*. Písek: J & M, 1998. 108 s. Region. ISBN 80-86154-08-4.

PRÁŠEK, Jiří. *Písek před 50 lety, aneb, Kronika roku 1948*. Písek: J & M, ©1997. 99 s. Region. ISBN 80-86154-00-9.

PRÁŠEK, Jiří. *Písek před 75 lety, aneb, Kronika roku 1922*. Písek: J & M, 1996. 105 s. Region / J & M. ISBN 80-238-0023-X.

PRÁŠEK, Jiří. *Písek před 100 lety, aneb, Kronika roku 1896*. Písek: J & M, 1995. 96 s. Region.

Průvodce po král. městě Písku s popisem polo – a celodenních výletů do okolí i vzdál. míst turisticky a historicky významných. Písek: Odbor Klubu českých turistů, 1912. 256 s.

Průvodce po Písku a okolí. / sest. Lubor Ludvík, spolupr. František Kolář. Písek: Okresní rada Junáka v Písku, 1993. 56 s.

RENNER, Josef. *Písecko s okresem mirovickým a popisem hradu Orlika i Zvíkova*. Praha: Klub českých turistů, 1893. 49 s., [1] s. obr. příl. Českým krajem: sbírka cestovních knih; seš. 5.

SEDLÁČEK, August. *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou. Díl II., Od zřízení král. úřadu.* 2. vyd. Písek: Frant. Podhajský, 1930. 628, [4] s.

SEDLÁČEK, August. *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou. Díl III., Dějiny zvláštních částí.* Písek: Obec písecká, 1913. 482 s., [28] l. obr. příl.

SEDLÁKOVÁ, Marie, ed. *Písek a okolí.* 1. vyd. České Budějovice: Jihočeské nakl., 1965. 54, [2] s.

ŠINDELÁŘ, Jaroslav. *Knižka o Písku: Průvodce městem, jeho dějinami a kulturní historií.* Písek: Okresní muzeum v Písku, 1985. 85 s.

TOMAN, Jan. *Rod píseckých a mirotických Alšů.* 1. vyd. České Budějovice: Růže, 1974. 255, [3] s.

VESELÝ, Josef. *Průvodce po městě Písku a okolí: informační stať pro cizince, procházka městem a podrobný popis 66 vycházek a výletů do okolí.* Písek: Odbor Klubu čs. turistů, 1921. 73, 5 s.

ŽALMAN, Jiří a kol. *Průručka muzejníková. I, Tvorba, evidence, inventarizace a bezpečnost sbírek v muzeích a galeriích.* 2., upr. vyd. Praha: Asociace muzeí a galerií České republiky, 2010. 75 s. ISBN 978-80-86611-41-9.